

INTERVISTË

me hoxhën e nderuar Osman Nuri Topbash

Shkodër, 2023

TITULLI ORIGINJAL
OSMAN NURI TOPBAŞ
HOCAEFENDI ILE MÜLAKATLAR

PËRKTHEU

Elona Sytari

REDAKTOI

Dr. Irida Hoti

FAQOSJA

Bledar Xama

PROGRESI BOTIME

Sheshi “2 Prilli”, Rr: Studenti

Shkodër, Shqipëri

Mob: +355 67 340 6182

INTERVISTË

me hoxhën e nderuar Osman Nuri Topbash

 PROGRESI
B O T I M E

Përmbajtja

PARATHËNIE.....	9
-----------------	---

RRETH BREZAVE TË NDRITUR

NJË RINI E BRUMOSUR ME DASHURINË PËR ATDHEUN...	17
--	----

Epërsia numerike dhe materiale në luftërat e zhvilluara në emër të fesë dhe të atdheut nuk ka qenë kurrë faktori i vetëm vendimtar që ka dhuruar sukses. Besimtarët që jetuan në Epokën e Lumturisë, në të gjitha përballjet luftarake ishin të paktë në numër. Mirëpo atyre pak besimtarëve, u erdhi ndihma e Allahut të Madhërishëm.

RRETH EDUKIMIT TË NDËRTUAR MBI KURANIN FAMËLARTË DHE TRADITËN PROFETIKE

BREZAT E NDRITUR	41
-------------------------------	----

Sa më e thellë të jetë dashuria, entuziazmi dhe ngazëllimi ynë në përpjekjet tona për ta jetuar fenë e Allahut dhe për t'ua mësuar atë të tjerëve, aq më të lehta do jenë vështirësitë, me të cilat do të përballemi gjatë këtij rrugëtimi. Në përpjekjen për ta përcjellë këtë fe, sahabët e nderuar udhëtuan deri në Kinë e Samarkand, pa u lodhur dhe pa e humbur shpresën për asnjë moment të vetëm. Ata ishin brezi i ndritur i Kuranit Fisnik, ishin pasuesit e denjë të Traditës Profetike.

RRETH ARRITJES SË DITURISË SË VËRTETË dhe EDUKIMIT PËRMES DASHURISË EDUKIMI I VËRTETË ME FRYMËN E NJOHJES SË ALLAHUT (MARIFETULLAH)...67

Çdo besimtar duhet të kuptojë se nuk ka ardhur në këtë botë për t'u dukur, por për ta jetuar fenë me përlulësi duke qenë i vetëdijshëm se është një rob i pafuqishëm i Zotit (abd-i axhiz). Qëllimi i ardhjes së tij në këtë botë nuk është të fitojë post e pozitë, nam e famë, por të njohë dhe adhurojë Krijuesin e vetëm, Allahun Fuqiptotë. Besimtari i vërtetë nuk duhet t'ia atribuojë vetes arritjet dhe sukseset duke thënë "Unë!", por duhet t'ia atribuojë suksesin vetëm Zotit të Plotfuqishëm.

Nderi dhe dinjiteti i njeriut përmbushet përmes Kuranit Fisnik. Prandaj dhe aftësia e njeriut për t'u shprehur i është dhuruar atij si rrjedhojë e mundësisë që mbart qenia njerëzore për të kuptuar udhëzimet hyjnore, për t'i jetuar ato, pra për të qenë një Kuran i gjallë.

RRETH "JYZAKË"-së SHKOLLA E KURANIT DHE E DITURISË91

Televizioni dhe celularët po shembin shpirtin e rinisë, po i kthejnë të rinjtë në robotë.

Rinia po zvarritet drejt një të ardhmeje të panjohur si trungjet që rrokullisen në vërshimet e përmytjeve. Për të gjetur shpëtim është thelbësore të mbështetemi në botime që kumtojnë kulturën kuranore. "Jyzakë" është një revistë që përpiket ta përmbushë këtë detyrë, një revistë që udhëzon të rinjtë drejt një arsimimi islam, një revistë edukative, një përzierje e dyzuar arsimore që ka për qëllim si këtë botë ashtu edhe ahiretin, një revistë që pasqyron civilizimin tonë.

RRETH MUAJIT TË BEKUAR TË RAMAZANIT

KOHA PËR TË USHQYER SHPIRTIN 133

Allahu i Madhërishëm në Muajin e Bekuar të Ramazanit na ka dhuruar Natën e Kadrit dhe na ka bërë të ditur, se **“Nata e Kadrit është më e mirë se një mijë muaj.”** (Kadr, 3) Nata e Kadrit është më e vlefshme se një mijë muaj për faktin se Kurani u shpall atë natë. Kjo do të thotë që Kurani Famëlartë është mirësia më e çmuar.

RRETH STAMBOLLIT

TË FSHEHTAT E STAMBOLLIT 145

Stambolli për ne është një qytet shumë i veçantë dhe me vlerë. I Dërguari i Allahut (s.a.v.s.) ka thënë: **“Stambolli do të çlirohet!”** (Ahmed, IV, 335; Hâkim, IV, 468/8300)

Përpjekjet për të fituar këtë sihariq kanë filluar që në kohën e Sahabëve të nderuar duke vërshuar si shkëndija besimi deri në kohën e Sulltan Mehmet Fatihut.

PERSONALITETI NË ARKITEKTURË... 153

GRATË QË LANË SI TRASHËGIMI VEPRAT E BAMIRËSISË..... 160

Zakonisht gratë çmojnë së tepërmi bizhuteritë, stolitë dhe sendet e tyre me vlerë. Por historia e qytetërimit tonë ka dëshmuar se bashkëshortet e sulltanëve kanë çmuar më shumë bamirësinë sesa sendet me vlerë. Në mënyrë të veçantë gratë sulltaneshë që kanë jetuar në saraje i kanë paraprirë gjithnjë garës së bamirësisë.

ELEGANCA NË NDËRTIMIN E ÇEZMEVE..... 166

PARATHËNIE

Falënderimet dhe lavdërimet e pafundme i takojnë Allahut të Lartësuar, i cili na krijoi dhe na bëri të njohur ekzistencën e Tij.

Salavate dhe selame për udhërrëfyesin tonë, mëshirën e botërave, Muhamed Mustafanë ﷺ.

Të nderuar lexues,

Profeti Muhamed ﷺ është udhërrëfyesi ynë më i vyer, më i çmuar...

Ai ﷺ u dërgua si mëshirë për botën...

Ai ﷺ i solli njerëzimit Librin e Allahut (xh.sh). Me fjalë të tjera, Kurani Famëlartë u zbrit në zemrën e tij.

Ishte një natë Ramazani mbushur me fshehtësi dhe urtësi të pafundme.

Ai ﷺ iu nënshtrua urdhërit: "Lexo me emrin e Zotit tënd, i Cili krijoi (gjithçka)!" (Alak,1)

Ai ﷺ nuk dinte shkrim dhe lexim, por shpallja hyjnore i mësoi atij urtësitë më të larta duke i mundësuar të shikonte përtej

të zakonshmes dhe të lexonte fshehtësi dhe urtësi të pafundme. Ai ﷺ vështroi qiellin dhe lexoi madhështinë dhe fuqinë e pashtershme hyjnore. Vështroi tokën dhe duke prekur dritaren e ahiretit lexoi të vërtetat e përjetshme. Ai ﷺ çdo gjë e mësoi nga Allahu i Madhërishëm, përherë lexoi fshehtësitë dhe fjalët e Tij. Marifetullahu (njohja e të vërtetave hyjnore) përfshiu në qenien e tij çdo gjë, të dukshme apo të padukshme. Kështu, kushdo që hidhte shikimin në fytyrën e tij të bekuar, e përkujtonte Allahun e Madhërishëm.

Ai ﷺ ishte një peygamber që nuk e ndali leximin (e të fshehtave hyjnore) deri në frymën e tij të fundit dhe edukoi një brez të shquar sahabësh të brumosur me zellin për të lexuar dhe mësuar.

Dëshira (shqetësimi) e Tij ﷺ më e madhe, ishte të linte pas një brez që nuk do të reshtë kurrë së lexuari, kuptuari dhe jetuari Kuranin Famëlartë.

Sahabët e nderuar, të cilët arritën ta konceptonin ashtu siç duhet këtë dëshirë të Tij ﷺ, e përçuan me përkushtim thirrjen islame në të gjithë botën, deri në Kinë e Kajravan (Tunizi). Ata nuk hoqën dorë nga leximi, mësimi dhe edukimi i brezave me kulturën e të lexuarit.

Për rrjedhojë flamuri i udhëzimit u valëvit në (katër anët e botës) kontinente duke krijuar një hapësirë kolosale të përhapjes së Islamit. Për shekuj me radhë;

- U edukuan breza me intuitë të thellë (arif) të cilët e kuptuan se dituria e vërtetë është njohja e Allahut të Madhërishëm (marifetullah).
- U edukuan dijetarë të devotshëm, të cilët e kuptuan drejt dhe e jetuan diturinë e dobishme.
- U edukuan komandantë trima e guximtarë që rendën nga një fitore në tjetrën, luftëtarë që nuk i trembeshin vdekjes, por nxitonin drejt flijimit.

- U edukuan poetë, shkrimtarë e mendimtarë që përcollën hijshëm me penën e tyre dashurinë për Allahun (Muhabetullah) dhe të Dërguarin e Tij.

Pra, me pak fjalë,

u ndërtua një qytetërim madhështor virtytesh në çdo këndvështrim (që përfshiu çdo dimension).

Të parët tanë i dolën për zot kësaj kauze duke valëvitur flamurin e civilizimit për shekuj me radhë. Ata;

Edukuan breza të brumosur me dashurinë për Pjegamberin ﷺ dhe zellin e leximit dhe studimit, të cilët bartën me dinjitet flamurin e çlirimit të shteteve dhe zemrave anë e kënd botës. Ata hodhën themelet e ndërtimit të vakufëve si institucione të pashembullt qytetërimi.

Po ashtu;

Ata ndërtuan një arkitektonikë unike që pasqyronte finesë dhe hijeshi si në aspektin sipërfaqësor ashtu edhe në atë të brendshëm duke filluar nga xhamitë tek medresetë, gurët e bamirësisë (sadakasë) e deri tek çezmet.

Mesazhi i vetëm që pasqyrohej në çdo gur dhe çdo pëllëmbë të tokës së një qytetërimi që ata brumosën me iman dhe Islam ishte mëshira, dashuria, humanizmi dhe dituria.

Sepse në thelb ata ishin njerëz të brumosur me Librin e Krijuesit Fuqiplotë, të cilët përmes lartësimit të Fjalës së Zotit përqaftuan të gjithë botën me krahët e mëshirës dhe hodhën rrënjë të thella në vendet islame. Këta njerëz ishin personalitete madhështore që u edukuan nën shembullin e moralit të lartë të të Dërguarit të Allahut.

Këto personalitete shembullore;

Ishin shëmbylltyra e modelit islam njerëzor të shfaqur në qytetërimin e virtyteve që Ai (që i Dërguari i Allahut) ndërtoi. Ata ishin modeli ynë njerëzor. Ata bartnin me dinjitet tipare të pazëvendësueshme të këtij modeli, si:

- Të ishin besimtarë dhe adhurues të një Zoti të vetëm,
- Të hijshëm dhe pa të meta,
- Të ndjeshëm dhe të sinqertë,
- Të mëshirshëm dhe të dhembshur,
- Altruistë (të gatshëm për të ndihmuar të tjerët) dhe sakrifikues,

- Modestë dhe dinjitozë,
- Trima dhe guximtarë,
- Besnikë dhe të aftë.

Me pak fjalë;

- Të ishin një Kuran i gjallë,
- Robër të sinqertë të Krijuesit Fuqiplotë.

Për fat të keq;

Në historinë tonë të tanishme, këto veçori të vyera, kanë filluar të humbasin vlerën. Kështu, në periudhën e Tanzimatit, medresetë u braktisën dhe për rrjedhojë një komb i tërë mbeti pa rrënjë.

Si rezultat;

U dëmtuan ata breza që deshën të mësonin dhe lexonin në kuptimin e vërtetë të fjalës. Mësimet dhe leximet e përcipta nuk u sollën asgjë pasardhësve tanë përveç dobësisë dhe zbrazëtisë.

Në këtë këndvështrim;

Kauza më e rëndësishme e popullit tonë dhe e krejt botës islame që prej Tanzimatit e deri në ditët tona mbetet çështja e edukimit.

Të gjithë vërejmë se:

Nënat dhe baballarët (prindërit) duan t'i përgatisin (aftësojnë) fëmijët e tyre për të ardhmen. Udhëheqësit, mësuesit, të gjithë duan të edukojnë breza të denjë. Tek të gjithë është mëse e dukshme (shihet) përpjekja për të brumosur rininë e së ardhmes, e cila do të përfaqësojë kombin tonë në mënyrën më dinjitoze nga një e kaluar e lavdishme në një të ardhme të lavdishme.

Por e gjithë pengesa në arritjen e këtij qëllimi dhe zgjidhjen e këtyre shqetësimeve qëndron tek metoda e duhur që duhet gjetur.

Të gjithë e dëshirojnë xhenetin, por njerëzit e shkujdesur nuk parapëlqejnë (nuk parazgjedhin) të ndjekin rrugën që të çon në xhenet, sepse një rrugë e tillë është e mundimshme. Pikërisht këtu hyjnë në mes shumë kurthe tinëzare, egoiste dhe djallëzore.

Nga ana tjetër, kjo botë me gjithë joshjen e saj të rreme përpiket t'i mashtrojë njerëzit dhe t'i bëjë ata të harrojnë ahiretin. Kësisoj, shqetësimet materiale për jetën e kësaj bote po i paraprijnë nevojave shpirtërore për të cilat njeriu ka nevojë.

Mendësitë që përpiqen të shfrytëzojnë këtë realitet;

Në mënyrë të veçantë perëndimi, i cili ecën me frymën e materializmit po përpiket me çdo mënyrë të pushtojë mendjen dhe zemrën e të rinjve tanë përmes propagandave të bujshme të internetit, programeve televizive, modës dhe reklamave negative. Sidomos kur bëhet fjalë për sistemin e edukimit përpjekjet e tyre janë edhe më evidente (të dukshme).

Pra;

Armiku ynë i përjetshëm, shejtani i mallkuar, orvatet me çdo mënyrë që ne ta humbasim ftesën për në xhenet. Në këmbim ai ofron çdo lloj ftese tërheqëse, luksi, e të zbukuruar. Por që në të vërtetë s'janë gjë tjetër veçse ftesa të rreme që premtojnë paqe dhe lumturi. Ftesa të kamufluara që thërrasin në dënimin e xhehenemit.

Nuk duhet harruar se;

Ftesa e vetme që do të na mundësojë të përjetojmë mëshirën hyjnore dhe xhenetin, është në duart e bekuara të Resulullahut ﷺ. Vetëm ata që mbështeten pas atyre duarve të bekuara mund ta marrin atë ftesë të vërtetë. Vetëm ata që përvetësojnë me sinqeritet Kuranin Famëlartë të zbritur në zemrën e Resulullahit,

ata që e pasojnë rrugën e Tij ﷺ dhe përcjellin tek brezat e rinj traditën e Tij profetike, mund ta fitojnë këtë ftesë të bekuar.

Nuk duhet harruar se;

Kjo botë është një mësonjëtorë...

Është një shkollë, synimi i së cilës është të mësojë si të fitohet ahireti dhe si të afrohesh me Krijuesin e Gjithësisë. Dëshmia e këtij edukimi është pikërisht ajo ftesë për në xhenet.

Kjo dëshmi,

fitohet vetëm në saje të edukimit të singertë me frymën profetike.

Dhe për këtë nevojitet një përkushtim pakufi. Nevojitet të jemi një brez që lexon dhe mëson ashtu siç dëshiron Allahu i Madhërishëm dhe i Dërguari i Tij. Në mënyrë të veçantë një brez që lexon dhe mëson Kuranin Famëlartë.

Në këtë kontekst;

Kemi zhvilluar intervista të ndryshme me Jyzakë-në. Në këto intervista të cilat përbëjnë këtë libër modest që mbani në duar, jemi përpjekur me aq sa na lejon fuqia jonë e fjalës, të shprehim gjerësisht karakteristikat dhe domosdoshmërinë e të qenit një brez i dashur tek Allahu i Lartësuar dhe i Dërguari i Tij.

Qëllimi ynë është të flasim për;

Një rini të brumosur me dashurinë për atdheun...Për breza të ndritur...

Natyrshëm;

Përmes një edukimi rreth boshtit kuranor dhe profetik. Përmes edukimit të vërtetë me dashuri të singertë. Sepse edukimi i vërtetë arrihet përmes njohjes së Krijuesit Fuqiptotë (marifetullah).

Me këtë rast në libër;

Është përfshirë gjithashtu edhe vlerësimi ynë (qasja jonë) ndaj Jyzakë-së, si një djep i mirëfilltë i edukimit kuranor.

Më pas;

Është folur për muajin e Bekuar të Ramazanit, si një klimë mëshire dhe faljeje, se si duhet shfrytëzuar ky muaj i bekuar në kontekstin shpirtëror.

Si dhe është folur;

- Rreth Stambollit, për vlerën e tij shpirtërore, historike dhe arkitektonike që mbart tek ne.

- Për qytetërimin tonë të vakufëve (si institucione bamirësie) dhe Sulltaneshat bamirëse.

- Për çezmet tona historike.

E lus Allahun e Lartësuar që këto kuvendime, në të cilat ndërthuret ndjeshmëria e sohbetëve me përsiatjen e shkrimit, t'u sjellin dobi zemrave të besimtarëve.

I lutem Krijuesit Fuqiplotë që ndikimi i dobishëm që dëshirojmë të ketë ky libër mbi lexuesin të jetë i vazhdueshëm, deri në Ditën e Gjykimit. Të shërbejë sadopak në edukimin e brezave të ndritur që e lexojnë dhe mësojnë Kuranin Famëlartë, librin e fundit dërguar njerëzimit.

Amin!

Osman Nuri TOPBASH

Maj 2018

Sanxhaktepe

Shënim: Falënderoj M. Ali EŞMELİ-në dhe Mustafa Asım KÜÇÜKAŞCI-në, veçanërisht Fahri SARRAFOĞLU-në për intervistën në lidhje me Muajin e Bekuar të Ramazanit dhe Stambollin, për kontributin e tyre në përgatitjen e këtij libri si dhe i lutem Zotit të Gjithësisë që përpjekjet e tyre të jenë një sadaka rrjedhëse!

RRETH BREZAVE TË NDRITUR

NJË RINI E BRUMOSUR ME DASHURINË PËR ATDHEUN

Epërsia numerike dhe materiale në luftërat e zhvilluara në emër të fesë dhe atdheut nuk ka qenë kurrë faktori i vetëm vendimtar që ka dhuruar sukses. Besimtarët që jetuan në Epokën e Lumturisë, në të gjitha përballjet luftarake ishin të paktë në numër. Mirëpo atyre pak besimtarëve, u erdhi ndihma e Allahut të Madhërishëm.

RRETH BREZAVE TË NDRITUR

NJË RINI E BRUMOSUR ME DASHURINË PËR ATDHEUN

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, kur bëhet fjalë për edukimin e brezave, natyrshëm lindin shumë pyetje, por nisur nga rëndësia që bart si aktualitet, fillimisht po ju pyesim:

Kohët e fundit po kalojmë një periudhë tejet të vështirë, si shtet dhe si komb. Përpjekja jonë për të ruajtur integritetin e vendit është shumë e madhe. Falë Zotit kemi të rinj trima të gatshëm për t'u flijuar në rrugën e fitores. Sidoqoftë, bëhet fjalë

për një luftë të ashpër kundër shteteve të mëdha dhe të fuqishme në arenën botërore. Çfarë mund të na thoni në lidhje me këtë çështje? Çfarë mendoni lidhur me të tashmen dhe të ardhmen e kombit tonë?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Historia dëshmon (historia është dëshmitare):

Epërsia numerike dhe materiale në luftërat e zhvilluara në emër të fesë dhe atdheut nuk ka qenë kurrë faktori i vetëm vendimtar që ka dhuruar sukses. Besimtarët që jetuan në Epokën e Lumturisë, në të gjitha përballjet luftarake ishin të paktë në numër.

Mirëpo;

atyre pak besimtarëve, u erdhi ndihma e Allahut të Madhërishëm. Kështu ndodhi thuajse në të gjitha luftimet; me për-

jashtim të luftës së Hunejnit, besimtarët kanë qenë gjithnjë më të paktë në numër. Ata ishin gjithashtu mbrapa sa i takon mjeteve dhe teknikës luftarake. Por Allahu i Madhërishëm u erdhi në ndihmë besimtarëve përmes ushtrisë së Tij të padukshme, melekëve të ndritur. U korrën fitore të paimagjinueshme. Besimtarët trima që u flijuan për hir të atdheut dhe fesë gdhendën epope të lavdishme për shekuj me radhë.

Ata ishin trima të edukuar me frymën e devotshmërisë dhe sinqeritetit të Resulullahut ﷺ. Për ta, të qenit veteran, ishte nder i madh, por të rënit dëshmor

**Gjenerali Hamilton
thotë:**

“Neve nuk na mposhti fuqia materiale e turqve por ajo shpirtërore. Ata nuk kishin më as barut për të hedhur. Mirëpo ndihma hyjnore ishte më se e dukshme.”

Një rini e brumosur me dashurinë për atdheun _____

ishte një nder edhe më i madh. Kështu, ata u bënë vula e pashlyeshme e fitoreve dhe arritjeve të mëdha edhe në kohët më të vështira dhe kushtet e rënduara.

Historia dëshmoi se “Çanakalaja ishte e pathyeshme”. Falë këtyre trimave, zemra e të cilëve ishte mbushur me besim, Allahu i Plotfuqishëm zbriti ndihmën e Tij dhe dhuroi sukses.

Edhe gjenerali Hamilton thotë:

“Neve nuk na mposhti fuqia materiale e turqve, por ajo shpirtërore. Ata nuk kishin më as barut për të hedhur. Mirëpo ndihma hyjnore ishte më se e dukshme.”

Kur Churchill u mor në pyetje për shkak të humbjes në Çanakala, u detyrua ta miratonte ndihmën hyjnore që u erdhi (ndaj) besimtarëve duke thënë:

“A nuk e kuptoni se ne nuk u përballëm me turqit, por me fuqinë hyjnore. Sigurisht që u mundëm!”

Pasardhësit e atij brezi të lavdishëm, vazhdojnë sot e kësaj dite të thurin të njëjtën epope lavdie.

Ushtarët tanë trima, të brumosur me besim të singertë, për ditë me radhë po qëndrojnë të palëkundur në mbrojtje të atdheut, të gatshëm të sakrifikojnë edhe jetën e tyre. Dëshmorët dhe veteranët nuk mungojnë.

I lutemi Allahut të Madhërishëm t’i mëshirojë dëshmorët tanë, t’i shërojë të plagosurit tanë dhe të afërmve të tyre t’u japë durim!

Kur Churchill u mor në pyetje për shkak të humbjes në Çanakala, u detyrua ta miratonte ndihmën hyjnore që u erdhi (ndaj) besimtarëve duke thënë:

“A nuk e kuptoni se ne nuk u përballëm me turqit, por me fuqinë hyjnore. Sigurisht që u mundëm!”

Historia dëshmon, se:

Nëse në një luftë humbasin jetën njerëz me shpirtra të rrënuar, atëherë e ardhmja e atij vendi është shkatërrim, disfatë, shkretim i tokave të atdheut. Në të kundërt, nëse shpirtrat janë martirizuar për Allahun, atëherë fitorja është e garantuar. Dhe ne çdo ditë po dëshmojmë për dëshmorë të tillë.

Horizonti i zemrave të tyre është i pavdekshëm. Sot dëgjojmë porosi të bukura të lëna nga dëshmorë që kanë dhënë shpirtin për Allahun. Një dëshmor i la amanet vëllait të tij:

“Vëlla, nëse unë bie dëshmor, me paratë që do ju dorëzoj shteti si kompensim, dërgoji prindërit tanë në haxh, paguaj borxhin e babait, e ndërsa ti kryej shpenzimet e martesës.”

Trimëria që po shfaq sot ushtria jonë, marshimi i saj me

guxim dhe besim kundër çerdhes së ligësisë dhe terrorit, shpresojmë të jenë lajmëtarë të një triumfi të madh.

Po kështu, teksa po nisej drejt frontit të luftës një ushtar, u pyet:

“A dëshiron t’i thuash diçka familjes tënde?”

“Mos të më presin!”, - u përgjigj ai duke nxjerrë në pah dëshirën e madhe për të rënë dëshmor. Trima të tillë që vrapojnë duke fluturuar drejt martirizimit, shpresojmë të jenë lajmëtarë të një triumfi të madh.

Botëkuptimi i këtyre trimave është po ai i paraardhësve të tyre: një reflektim unik i shpirtit të luftëtarëve të lavdishëm të Sulltan Mehmed Fatihut, të

Në Çanakala, Lutfi Beu i rrethuar nga armiku, thërriste: “Eja o Muhamed! Libryt shko!” Besimi, sinqeriteti, sakrifica e ushtarëve tanë, ndryshuan rrjedhën e asaj lufte të madhe dhe e pamundura u bë e mundur.

Një rini e brumosur me dashurinë për atdheun _____

cilët kur iu ngjitën mureve të kalasë së Kostandinopojës edhe pse mbi ta derdhej vaj i valuar dhe hidheshin topa zjarri, thonin me një besim të palëkundur: “Sot është radha jonë të biem dëshmorë”.

Këto fjalë;

Janë dëshmia e martirëve të vërtetë që dhanë jetën për fe, atdhe e komb. Me këto fjalë, ata e ngritën lart guximin dhe moralin (shpresën) e njëri-tjetrit. Po aq, i lanë trashëgimi brezave të rinj një frymë historike vetëdijësimi dhe ndërgjegjësimi, një model të bukur personaliteti dhe karakteri.

Falë Zotit, brezat e rinj, sot vazhdojnë t’i japin po të njëjtën jehonë këtij botëkuptimi në skenën botërore.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar! A mund të themi se fryma e trashëguar nga Epoka e Lumturisë deri në Çanakala e në Afrinin e sotëm, është e njëjta frymë?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

-Natyrisht! Kjo frymë është manifestimi i sotëm i emocionit të besimit të bartur nga lufta e Bedrit deri në atë të Çanakalasë.

Në Çanakala, Lutfi Beu i rrethuar nga armiku, thërriste: “Eja o Muhamed! Libri yt shkoi!”

Besimi, sinqeriteti, sakrifica e ushtarëve tanë, ndryshuan rr-

*Në saje të kësaj
vetëdijeje kombëtare
të trashëguar që
nga lufta e Bedrit
deri në atë të
Çanakalasë, laku që
desh t’i vihej në fyt
ymetit, përfundoi i
shkërmoqur.*

jedhën e betejës së madhe kundër ushtrive të kryqëzatave dhe e pamundura u bë e mundur.

Falë kësaj vetëdijeje kombëtare të trashëguar që nga lufta e Bedrit deri në atë të Çanakalasë, laku që desh t'i vihej në fyt kombit, përfundoi i shkërmoqur.

Qëndresa dhe rezistenca që ushtria jonë shfaq në vijën e zjarrit na kujton ushtarin tonë hero me emrin Zâbit Muzaffer, i cili u martirizua në frontin Irakian:

Martiri që luftoi me armikun në luftën e zjarrit, Zabit Muzaffer Beu, nxori një zarf nga xhepi në një moment kur nuk kishte më fuqi të fliste as me zërin e as me sytë e tij. Më pas mori një leckë nga toka, e ngjyu në gjakun që i rridhte nga plaga dhe shkroi:

“-Nga është Kibla?”

Njerëzit përreth tij ia plotësuan dëshirën Muzaffer Beut, i cili donte t'ia dorëzonte shpirtin Allahut duke u kthyer nga Kibla. Më në fund, ushtari fisnik e dorëzoi frymën e fundit me një çehre të qeshur që reflektonte gëzimin e takimit me Zotin e tij.

*Nëse shpirtrat janë
martirizuar për
Allahun, atëherë fitorja
është e garantuar.*

*Ne çdo ditë po
dëshmojmë për
dëshmorë të tillë.*

*Horizonti i zemrave
të tyre është i
pavdekshëm.*

Ngjarje të ngjashme u përjetuan edhe në Qipro.

Falë Zotit, qëndrueshmëria shpirtërore e ushtarëve tanë, nuk është lëkundur aspak edhe pse ka kaluar tashmë një shekull (edhe pse ka kaluar një kohë shumë e gjatë).

Falënderimet i qofshin Zotit të Madhërishëm që ushtarët tanë besimtarë, bijtë tanë trima, paguajnë me jetën

Një rini e brumosur me dashurinë për atdheun _____

e tyre për sovranitetin e Turqisë, e cila është kalaja e vetme dhe më e madhe e Islamit,

Që zëri i ezanit të mos shuhet për asnjë çast në qiejt tanë,

Flamuri që mbart hënën e Islamit të valëvitet përjetësisht,

Që dora e huaj të mos prekë vendet tona të adhurimit,

E të mos shkelë këmbë armiku në këtë atdhe ku do të jetojmë e mbajmë gjallë fenë e besimin tonë. Falë Zotit ne jemi një komb që i edukojmë bijtë tanë me këtë frymë dhe lutemi natë e ditë për ta.

Siç dihet;

Luftërat fitohen me përpjekjet e sinqerta të “ushtarëve të luftës” nga njëra anë dhe “ushtarëve të lutjes” nga ana tjetër. Të dyja së bashku përbëjnë forcën më ndikuese në arritjen e fitoreve të mëdha.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, çështë lufta dhe lutja?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Lufta dhe lutja janë dy të vërteta të mëdha që plotësojnë njëra-tjetrën.

Njëri është dimension i material, ndërsa tjetri është ai shpirtëror. Të dy janë shumë të nevojshëm. Sepse për sa kohë tri-

**Bir şehîdimiz
ağabeyine bıraktığı
vasiyetinde diyor ki:**

“Ağabey, olur da
şehidlik nasîb olursa;
devletimizin vereceği
tazminatla anne-
babamı hacca gönder
ve babamın borçlarını
ödeyip sen de evlen.”

mat e frontit të luftës mbështeten në një komb që lutet për ta, ata kurrë nuk do të mposhten. Fuqia morale është gjithmonë superiore ndaj armikut. Është pikërisht kjo fuqi shpirtërore që përbën forcën më ndikuese në arritjen e fitoreve në luftëra. Sepse një shpirt i pamposhtur nga ana morale dhe shpirtërore, është e pamundur të mposhtet edhe nga ushtritë më moderne.

Nga ky këndvështrim:

Lutjet e kombit tonë janë një forcë e padukshme mbi të cilën gjejnë mbështetje trimat tanë kur përballen në frontin e luftës. Edhe nëse martirizohen fizikisht, shpirti i tyre nuk ndalon së luftuari. Këto nuk janë përralla, por fakte që historia i ka vërtetuar. Trojet tona janë plot me dëshmorë që kanë sakrifikuar jetën për hir të atdheut.

Nisur nga kjo, të gjithë ne si komb duhet të lutemi shumë për bijtë e këtij atdheu të lavdishëm. Trimat tanë do t'i përcjellim

në mbrojtje të atdheut nën shoqërinë e lutjeve tona. Në mënyrë të veçantë duhet të lutemi në namazin e natës për fitoren e Islamit dhe të myslimanëve.

*Trimëria që po shfaq
sot ushtria jonë,
marshimi i saj me
guxim dhe besim
kundër çerdhes së
ligësisë dhe terrorit,
shpresojmë të jenë
lajmëtarë të një
triumfi të madh.*

Po ashtu duhet të shpresojmë duanë që bënte ushtria e paktë në numër, por e fortë në besim, e Talutit, kur përballlej me ushtrinë e shumtë në numër të Xhalutit:

رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“...Zoti ynë! Na pajis me durim (na e mbush zemrën me besim), na forco

Një rini e brumosur me dashurinë për atdheun _____

këmbët tona (na jep fuqi të përballojmë, të rezistojmë) **dhe na ndihmo kundër këtij populli jobesimtar!”** (Bekare, 250)

Po ashtu, duhet të përpiqemi të lexojmë çdo mëngjes suren Fet'h.

Lusim Krijuesin Fuqiplotë të na dhurojë fitore materiale dhe shpirtërore në saje të lutjeve të sinqerta të myslimanëve të shtypur dhe përpjekjeve altruiste të ushtrisë sonë të shenjtë...

Ashtu sikurse prania e ushtarëve tanë trima na bën të lumtur, ashtu duhet të na shërbejë edhe që të reflektojmë për të ardhmen e përbashkët...

Duhet të na shtyjë të mendojmë, se:

Vetëm lutjet nuk mjaftojnë. Njëkohësisht, duhet të përpiqemi të punojmë shumë. Sepse edukimi i brezave të denjë për atdheun përbën një rrugëtim që nuk mbaron asnjëherë.

Nënat duhet të mbjellin në zemrën e fëmijëve të tyre farën e besimit të sinqertë, ndërsa baballarët duhet t'i rrisin me frymën kuranore që nesër të jenë të denjë të gdhendin epopenë e lavdishme në rrugën e mbrojtjes së fesë dhe kombit. Kështu, do vazhdojnë të shkruhen rreshta të arta në historinë tonë të lavdishme.

Martirët tanë besimplotë e veteranët e luftës do mbulohen me dashuri nën Flamurin e Lavdërimit (Liva-u'l-Hamd) të Krenarisë së Njerëzimit, Pejgamberit ﷺ.

Teksa po nisej drejt frontit të luftës një ushtar, u pyet:

“A dëshiron t'i thuash diçka familjes tënde?

” Mos të më presin!”,

- u përgjigj ai

duke nxjerrë në

pah dëshirën e

madhe për të rënë

dëshmor. Trima të

tillë që vrapojnë

duke fluturuar

drejt martirizimit,

shpresojmë të jenë

lajmëtarë të një

triumfi të madh.

Botëkuptimi i këtyre

trimave është po ai i

paraardhësve të tyre.

Mehmed Akif Ersoj shprehet me admirim: “O dëshmor, bir i dëshmorit, mos kërko varr nga unë, Pejgamberi po të pret krahëhapur...”

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, sot bota islame ndodhet në një gjendje të trishtueshme. Pothuaj tre milion e gjysmë sirianë janë strehuar në vendin tonë... Në Arakan ka me qindra mijëra të braktisur, të përzënë, të shkatërruar. Në shumë vende të Afrikës njerëzit po përballen me urinë (zbrazëtinë) materiale dhe shpirtërore. Si duhet të jetë qasja e një besimtari përballë këtij realiteti? Cilat janë përgjegjësitë dhe detyrat tona?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Profeti ynë i nderuar thotë:

“Kush nuk interesohet për gjendjen e myslimanëve, nuk është prej tyre.”

(Hâkim, Mustedrek, IV, 352; Hejthemî, Mexhmau'z Zevâid, I, 87)

Kur luftëtarët e lavdishëm të Sulltan Mehmed Fatihut, po i ngjiteshin mureve të kalasë së Kostandinopojës mbi ta derdhej vaj i valuar dhe hidheshin topa zjarri. E megjithatë secili prej tyre thoshte me një besim të palëkundur: “Sot është radha jonë të biem dëshmorë”.

Një besimtar e konsideron veten përgjegjës për realitetin e ngjarjeve. Ai shqetësohet dhe kërkon zgjidhje për shqetësimin (hallin) e vëllait të tij... Sepse mëshira është fryt i besimit në zemrën e njeriut. Besimtari është përgjegjës për vëllanë e tij besimtar.

Në këtë këndvështrim ne duhet të ofrojmë mbështetje:

- Materiale

• Shpirtërore

Duhet të jemi të gatshëm të vrapojmë pas nevojave materiale dhe shpirtërore të vëllezërve tanë.

I Dërguari i Allahut në një hadith fisnik është shprehur, se:

“Varfëria pothuajse të shpie në mosbesim.” (*Bejhakî, Shuab, IX, 13*) Çfarë mund të shkaktojë varfëria dhe dëshpërimi? Mund ta çojë njeriun në rebelim. Mund të bëhet shkak për lajthitjen e tij. Për këtë arsye, është thelbësore të kujdesemi për vëllezërit tanë.

Nga ana tjetër, nuk do të ishte e drejtë të mjaftohemi vetëm me ndihmë financiare. Ne gjithashtu duhet t’i ndihmojmë ata shpirtërisht. Duhet ta praktikojmë misionin e “të urdhëruarit në të mirë” (emri bil maruf). Ne duhet t’u gjendemi pranë vëllezërve tanë muhaxhirë që t’u mundësojmë edukimin e fëmijëve të tyre nën frymën e Kuranit Famëlartë.

Për fat të keq,

Perëndimi është kaq hipokrit!

Megjithëse janë ata që erdhën nga mijëra kilometra larg vetëm për naftë, për para e për të demonstruar kush është më i fuqishëm duke përgjakur vendet islame, errësuar dhe nxirë jetën e vëllezërve tanë, tani me paturpësi mundohen të tjetërsojnë besimin (fenë) e tyre gjoja po u ofrojnë ndihmë.

Më treguan një video të filmuar në Siri ku shihet një doktor misionar nën petkun e Babagjyshit. Në njërën anë terroristët

Nënat zemrat e
të cilave janë të
dashuruara me Kuran,
nëse lindin trima që
nuk i druhen asgjëje
dhe asnjeriu, nëse
vlera e kësaj bote
është një hiç në syrin
tënd, nëse lumturia në
jetën e përtejme dhe
kënaqësia e Zotit janë
kthyer në një ideal,
atëherë kurrë mos u
dëshpëro! Dhe dije
mirë (mos harro) se:

TI JE NJË KOMB
I MADH!

perëndimorë të kamufluar nën uniformën ushtarake përgjakin çdo ditë trupat e vegjël të fëmijëve, nga ana tjetër, të veshur me petkun e Santa Klausit me zilen që tundin në duar mundohen të vrasin shpirtin e tyre e t'ua tjetërsojnë besimin (fenë) duke u shpërndarë karamеле. Fatkeqësisht, fëmijët tanë myslimanë, të cilët janë shumë të vegjël për ta kuptuar këtë realitet, mashtrohen pas tyre.

Me dhimbje themi, se:

Ka me mijëra fëmijë refugjatë të humbur në rrugët e Europës, fati i të cilëve nuk dihet...

Ky realitet i hidhur dëshmon me zë të lartë pikërisht detyrat dhe përgjegjësitë tona.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar! Perëndimi, përmes një maske mashtruese po përpiket të shtrijë ndikimin e tij edhe në fushën e arsimit dhe edukimit. A mund të themi se jemi përballë një sulmi të fshehtë ndaj botës së arsimit në mënyrë që mos të jemi në gjendje ta edukojmë rininë me vlerat e qytetërimit tonë?

Falënderimet i qofshin Zotit të Madhërishëm që ushtarët tanë besimtarë, bijtë tanë trima, paguajnë me jetën e tyre, që zëri i ezanit të mos shuhet për asnjë çast në qiejt tanë, flamuri që mbart hënën e Islamit të valëvitet përjetësisht e që dora e huaj të mos prekë vendet tona të adhurimit.

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Fatkeqësisht;

Sot në botë mbizotëron një qasje materialiste dhe kapitaliste. Dijet shkencore e kthyen njeriun në një qenie egoiste, pa ndërgjegje.

Për shembull, në vitin 1944 në Japoni u hodhën dy bomba atomike. Gra, fëmijë, të moshuar, njerëz që nuk kishin asnjë lidhje me luftën, madje edhe kafshët dhe pemët u bënë shkrumb e hi. Sot, të njëjtat masakra po ndodhin në Siri dhe në Arakan. Çfarë civilizimi është ky?

Kur i Dërguari i Allahut e dërgonte ushtrinë në luftë i porosiste sahabet duke u thënë:

“(O besimtarë! Edhe nëse jeni në luftë:

- *Mos bëni padrejtësi!*
- *Mos torturoni!*
- *Mos vrisni fëmijë!”* (Muslim, Xhihad, 3;

Ahmed, V, 352, 358.)

“O besimtarë! Edhe nëse jeni në luftë, mos vrisni:

- *Fëmijët*
- *Personat që janë angazhuar në adhurim në faltoret e tyre (të krishterë, hebre etj.)*

- *Gratë*
- *Të moshuarit*
- *Njerëzit që nuk janë të përfshirë në luftë e që merren me punë të tjera*

- *(Veçanërisht) Mos digjni kishat*
- *Mos i prisni pemët në rrënjë!”* (Ahmed, I, 300; Taberânî, Kebîr, XI, 224/11562; Buhârî, Xhihâd, 148; Muslim, Xhihâd, 24, 25; Taberânî, Evsat, I, 48/135; İbn-i Mâxhe, Xhihâd, 30; Vâkidî, III, 912; Abdurrezzak, Musannef, V, 220)

*Falënderimet qofshin
për Krijuesin Fuqiptotë
që ushtarët tanë
besimtarë, bijtë tanë
trima, paguajnë
me jetën e tyre për
sovrانيتetin e Turqisë
si kalaja e vetme dhe
më e madhe e Islamit,
që të mos shkelë këmbë
armiku në këtë atdhe ku
do të jetojmë e mbajmë
gjallë fenë e besimin
tonë. Ne jemi një komb
që lutet ditë e natë
për ta dhe nuk resht
së edukuari trima të
rinj që do u bashkohen
radhëve të ushtrisë.*

Në Islam, lufta nuk ka për qëllim përgjakjen. Lufta është rezultat i domosdoshmërisë për vetëmbrojtje. Nëse të drejtat shkelen dhe njerëzit dhunohen, atëherë nuk ka zgjidhje tjetër përveç luftës.

I Dërguari i Allahut ishte burim mëshire edhe në luftë. Le të sjellim një shembull:

Në luftën e Bedrit, një ditë para betejës, idhujtarët kërkuan të nxirrnin ujë nga pusi i të Dërguarit të Allahut. Pejgamberi i lejoi.

Në kthimin nga Bedri, kishin mbetur 150 km për të mbërritur në Medine. Ishin zënë 70 robër. Kafshët e udhëtimit nuk mjaftonin. Sahabët e nderuar herë pas here zbrisnin nga devetë e tyre, hipnin robërit mbi deve dhe ata vetë ecnin në këmbë.

Çfarë i shtyri ata të sakrifikojnë kaq shumë?

- Qasja ndaj krijesave me mëshirën hyjnore...

*Në mënyrë të veçantë
duhet të lutemi në
namazin e natës
për fitoren e Islamit
dhe të myslimanëve.
Po ashtu, duhet të
përpiqemi të lexojmë
çdo mëngjes suren
Fet'h.*

- Shpresa se edhe robërit do udhëzohen (si ata)..

- Shfaqja e një personaliteti dhe karakteri të lartë Islam

Do të mjaftonin vetëm këto dy shembuj për të treguar që Islami i mëson njeriut humanizmin e vërtetë. Pra ky humanizëm është tipar unik i Islamit, ndërsa Humanizmi si ideologji është një premtim i kotë.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar! Tendenca e ashtuquajtur islamofobi po përhapet

Një rini e brumosur me dashurinë për atdheun _____

me shpejtësi në perëndim. Islami po akuzohet padrejtësisht duke aluduar se po nxit dhunën dhe terrorin. Nisur nga kjo, është mëse e qartë rëndësia që bart përcjellja e së vërtetës së Islamit për gjithë njerëzimin dhe brezat e rinj.

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Natyrisht!

Një mendimtar thotë:

“Ndryshimi midis kombeve që udhëheqin dhe kombeve që udhëhiqen është fare pak. Ai është një grusht njerëzish të edukuar mirë!”

Kështu që, nëse njerëzit që keni edukuar janë pak më shumë, atëherë ju jeni sundimtar, përndryshe jeni të sunduar.

Prandaj, është e nevojshme të përpiqemi të edukojmë sa më shumë njerëz. Të rinj të kualifikuar, të ndjeshëm, dinjitozë dhe të devotshëm... Ky duhet të jetë qëllimi.

I Dërguari i Allahut arriti të edukonte një brez të tillë. Një brez që e admironte aq shumë saqë thoshte:

“Nëna ime, babai im, pasuria dhe jeta ime, të qofshin falë o i Dërguar i Allahut! (Ne jemi të gatshëm të zbatojmë urdhrat tuaja.)”

Çdo sakrificë dhe mundim në rrugën e Tij, ata e vlerësonin si mirësi për shpirtin e tyre.

Të lutemi sa më shumë për fëmijët tanë trima që përballen në frontin e luftës:

“Zoti ynë! Na pajis me durim, na forco këmbët tona dhe na ndihmo kundër këtij populli jobesimtar!”
(Bekare, 250)

Sepse ata,

U edukuan me dashurinë për Pjegamberin ﷺ, me iman e Kuran.

Ata ishin të jashtëzakonshëm.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, është shumë i rëndësishëm brezi që edukuan të parët tanë nën moton “Me besim në zemër e me Kuran në dorë.” Mirëpo në botën e sotme të arsimit, shqetësimet për të ardhmen e jetës së kësaj bote fatkeqësisht dobësojnë rëndësinë që i kushtohet edukimit të Kuranit. Cili është mendimi juaj lidhur me këtë çështje?

Kurani është libri i Allahut...Thirrja e fundit drejtuar njerëzimit, letra e Krijuesit drejtuar si mesazh për ne... Nëse nuk e lexojmë dhe nuk e vlerësojmë si duhet këtë letër, atëherë ne jemi në një humbje të madhe.

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Të ardhmen e siguron vetëm Allahu.

E ardhmja e vërtetë është Ahireti.

Nuk duhet harruar se;

Perandoria Osmane është dinastia me jetëgjatësi më të madhe në botë. Të parët tanë e arritën këtë sukses si rezultat i shumë shkaqeve të dukshme dhe të padukshme, por në thelb mund të përmendim dy arsye shpirtërore:

E para:

Osman Gazi nuk pranoi të shtrinte këmbët natën në një shtëpi ku po qëndronte si mysafir për shkak se në dhomë

Një rini e brumosur me dashurinë për atdheun _____

gjendej një mus'haf. Ky është një tregues simbolik i faktit se sa shumë vlerë i dhanë të parët tanë Kuranit Famëlartë. Këtë edukatë ata e morën nga fryma shpirtërore e Edebaliut.

E dyta:

Sulltan Selimi u tregua shumë i kujdesshëm dhe respektues ndaj amaneteve të shenjta të trashëguara që nga koha e Pjergamberit ﷺ Pasi i solli në Stamboll, përcaktoi dyzet hafizë (thuhet se një ndër ta ishte edhe vetë ai) të lexonin pa ndërprerje vargjet e Kuranit Famëlartë duke nisur kështu një traditë që do zgjaste me shekuj.

Arritjet historike të paraardhësve tanë janë një mirësi, një dhunti e Allahut Fuqiplotë në këmbim të dashurisë së tyre për Kuranin dhe Pejgamberin ﷺ.

Me pak fjalë,

Çelësi i lumturisë në jetën e kësaj bote dhe asaj të përtejme, është shërbimi ndaj Fjalës së Allahut dhe dashuria ndaj të Dërguarit të Tij.

Kurani është libri i Allahut...Thirrja e fundit drejtuar njerëzimit, letra e Krijuesit drejtuar si mesazh për ne...

Nëse nuk e lexojmë dhe nuk e vlerësojmë si duhet këtë letër, atëherë ne jemi në një humbje të madhe. Është fatkeqësi për ne në jetën e amshueshme.

Në të kundërt,

Nëse e lexojmë siç duhet, atëherë Kurani Famëlartë do të

*Të ardhmen e siguron
vetëm Allahu.*

*E ardhmja e vërtetë
është Ahireti.*

*Çelësi i lumturisë në
jetën e kësaj bote dhe
asaj të përtejme, është
shërbimi ndaj Fjalës së
Allahut dhe dashuria
ndaj të Dërguarit të Tij.*

jetë shpëtimi ynë (shpëtim për ne), mëshirë e pakufishme për ne në jetën e amshueshme.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, çfarë këshille doni t'u jepni të rinjve? Çfarë do të dëshironit të thoni?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Nuk duhet harruar se,

I Dërguari i Allahut pjesën më të madhe të kohës së tij ia kushtonte edukimit të rinisë duke u munduar t'u jepte kahje zhvillimit të tyre sipas prirjeve që kishin. Kështu, disa i ushtroi si komandantë, disa i edukoi si mësues e disa të tjerë si ambasadorë.

Nuk duhet lënë asnjëherë mënjanë devotshmëria, si pjesë e pandarë e edukimit. Nëse devotshmëria bëhet epiqendër e edukimit, atëherë njeriu mund ta mbrojë veten nga sfidat e kohës, tundimet keqdashëse, dëmet e internetit, programeve mediatike apo joshjet e ambientit të jashtëm.

Kjo do të thotë që, secili nga ne në përputhje me aftësitë dhe prirjet e lindura, duhet të edukojmë veten dhe fëmijët në atë fushë ku të jemi të dobishëm për vendin dhe kombin tonë.

Mirëpo,

Nuk duhet lënë asnjëherë mënjanë devotshmëria, si pjesë e pandarë e edukimit. Nëse devotshmëria bëhet epiqendër e edukimit, atëherë njeriu mund ta mbrojë veten nga sfidat e kohës, tundimet keqdashëse, dëmet e internetit, programeve mediatike apo joshjet e ambientit të jashtëm. Vetëm kështu, do mund të edukojmë një rini me karakter të vyer, të mbushur me emocion, paqe e ngazëllim.

Një rini e brumosur me dashurinë për atdheun _____

Një i ri i edukuar me devotshmëri dhe me pastërti të brendshme dhe të jashtme, jeton me ndjenjën e përgjegjësisë ndaj flamurit dhe atdheut.

Jeton duke derdhur djersë ditë e natë nën emocionin e kësaj detyre të lartë dhe vetëdijen, se: “Zoti ma la këtë atdhe si amanet. Prandaj edhe unë duhet t’i dal për zot këtij amaneti dhe t’ua dorëzoj ashtu siç duhet brezave pasardhës.”

Brezat e edukuar nën frymën e devotshmërisë, nuk i druhen askuj tjetër përveç Allahut të Lartësuar dhe kurrë nuk bien në dëshpërim.

E dinë se,

Në çdo skaj të këtij atdheu të shtrenjtë kumbon kjo thirrje historike:

“O brez i lavdishëm!

Nëse di të mbështetesh në shembullin e personaliteteve të pashembullt që iu përkushtuan Allahut të Lartësuar, altruistë e zemërgjerë, si Osmani dhe pasardhësit e tij;

Nëse di të marrësh mësim nga Sulltan Fatihu, i cili i shfaqti botës një qasje unike ndaj drejtësisë duke u ulur krah më krah në sallën e gjyqit me popullin e tij;

Nëse pranë teje jetojnë akoma njerëz me shpirt të madh që morën shembull nga Mevlana, Junus Emre, Nakshibendiu, Hudaji e të tjerë nga zinxhiri i Edebaliut, të cilët ndjekin gjurmët e tyre; Nëse di të kuptosh mesazhin e veprave të Sulltan Sulejman Ligjvënës, i cili mbronte edhe të drejtën e milingonës;

Një i ri i edukuar me devotshmëri dhe ndërgjegje duhet ta jetojë jetën me vetëdijen se: “Zoti ma la këtë atdhe si amanet. Prandaj edhe unë duhet t’i dal për zot këtij amaneti dhe t’ua dorëzoj ashtu siç duhet brezave pasardhës.”

Nëse nënat, zemrat e të cilave janë të dashuruara me Kuran, lindin trima që nuk i druhen asgjëje dhe askujt;

Nëse vlera e kësaj bote është një hiç në syrin tënd, nëse lumuria në jetën e përtejme dhe kënaqësia e Zotit janë kthyer në një ideal;

Atëherë kurrë mos u dëshpëro!

TI JE PJESË E NJË KOMBI TË MADH!

Ja pra rinia;

Nuk duhet t'i harrojnë kurrë këto të vërteta!

Po ashtu, të rinjtë tanë nuk duhet të harrojnë kurrë, se:

Shkolla e vërtetë, është jeta e kësaj bote, e cila është mundësia e vetme për të fituar jetën e ahiretit.

Shkolla e vërtetë, është jeta e kësaj bote, e cila është mundësia e vetme për të fituar jetën e ahiretit.

E drejta për t'u edukuar në këtë shkollë, nuk mund të jepet për së dyti.

Sepse jeta dhurohet vetëm një herë.

E drejta për t'u edukuar në këtë shkollë, nuk mund të jepet për së dyti. Sepse jeta dhurohet vetëm një herë.

Diploma më e çmuar që mund të zotërohet në këtë jetë të përkohshme, është dëshmia e besimit (imanit) në frymën e fundit.

Lum ai që mund ta fitojë këtë diplomë!

Një rini e brumosur me dashurinë për atdheun _____

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, ne ju falënderojmë sinqerisht për këtë bisedë të dobishme dhe këshilla plot vlerë!

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Edhe unë ju falënderoj dhe ju uroj suksese të mëtijshme në përpjekjet tuaja të admirueshme në rrugën e edukimit me frymën kuranore dhe profetike të një brezi të ndritur, i cili do të na zbardhë faqen në këtë botë dhe tjetrën si dhe për kontributin tuaj në fushën e botimeve në këtë 14 vjetor të revistës “Jyzakë” dhe shoqatës “Bir Gënyl”.

I lutem Allahut të Lartësuar t’u falë këtyre përpjekjeve vazhdimësi dhe t’i begatojë me mirësinë e Tij.

Amin!

Diploma më e çmuar që mund të zotërohet në këtë jetë të përkohshme, është dëshmia e besimit (imanit) në frymën e fundit.

Lum ai që mund ta fitojë këtë diplomë!

RRETH EDUKIMIT TË NDËRTUAR MBI KURANIN FAMËLARTË DHE TRADITËN PROFETIKE

BREZAT E NDRITUR

*Sa më e thellë të jetë dashuria, entuziazmi dhe ngazëllimi
ynë në përpjekjet tona për ta jetuar fenë e Allahut
dhe për t'ua mësuar atë të tjerëve, aq më të lehta do
jenë vështirësitë me të cilat do të përballemi gjatë këtij
rrugëtimi. Në përpjekjen për ta përcjellë këtë fe, sahabët e
nderuar udhëtuan deri në Kinë e Samarkand, pa u lodhur
dhe pa e humbur shpresën për asnjë moment të vetëm.
Ata ishin brezi i ndritur i Kuranit Fisnik, ishin pasuesit e
denjë të Traditës Profetike.*

RRETH EDUKIMIT TË NDËRTUAR MBI KURANIN FAMËLARTË DHE TRADITËN PROFETIKE

BREZAT E NDRITUR

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, a mund të ndani me ne mendimet tuaja të vryera në lidhje me edukimin dhe arsimimin e rinisë islame?

Si ua mësonte Profeti ﷺ sahabëve Kuranin Fisnik?

Ç'ndjeshmëri dhe vlerë i kushtonte Ai ﷺ mësimin të Librit hyjnor?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Krenaria e njerëzimit, Pejgamberi, i donte shumë sahabët e tij fisnikë, muhaxhirët sakrifikues dhe ensarët altruistë.

Qëllimi dhe përpjekja e tij më e madhe ishte të edukonte një brez të përkryer që do të ndjekë rrugën e tij.

Prandaj;

Pjesën më të madhe të kohës ia kushtoi edukimit dhe përgatitjes së brezave.

Në Mekë në Daru'l-Erkam edukoi Musab bin Umejrin ﷺ, Abdullah bin Mesudin ﷺ dhe shokët e tyre.

Në Medine, i kushtonte shumë kohë dhe vlerë “Sahabëve të Suffes”, ndër të cilët ishin edhe Ebu Hurejra ﷺ, Enes bin Maliku ﷺ, Muadh bin Xhebeli ﷺ dhe shokët e tyre. Ai ﷺ i mësonte dhe edukonte sahabët me fjalë dhe vepra për t'u marrë shembull.

I Dërguari i Allahut u mësonte sahabeve së pari të memorizonin dhjetë vargje kuranore dhe më pas u mësonte të praktikonin mesazhet e tyre.

الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

*“Njeriu do të jetë
(në xhennet) me atë
që do (në dynja).”*

(Buhârî, Edeb, 96)

Për shembull, kur u zbritën ajetet e dhurimit (infak) ku thuhej:

“...të cilët japin lëmoshë edhe kur janë në mirëqenie, edhe kur janë në vështirësi...” (shih. Al-i Imrân, 134), Sahabët e Suffes iu ngjitën maleve, prenë drurë, i shitën dhe të ardhurat e tyre ia dorëzuan Resulullahut.

Me fjalë të tjera, ata nuk e mësonin Islamin vetëm me fjalë, por edhe me praktikë dhe vepra.

Në këtë drejtim ata sakrifikuan shumë duke u treguar të durueshëm dhe të matur ndaj vështirësive.

Ebu Talha ﷺ tregon:

“Një ditë shkova pranë të Dërguarit të Allahut. Pashë që kishte lidhur një gur në bark për të drejtuar belin, i cili i ishte përkulur nga uria. Ai vazhdonte të qëndronte në këtë gjendje dhe po u mësonte Kuranin sahabëve të tij “. (Ebû Nuajm, Hilje, I, 342)

Ebu Hurejra ؓ një nga Sahabët e Suffes i përshkruan ditët e tij në Suffe, si vijon:

“Teksa vëllezërit tanë muhaxhirë ishin të zënë me tregti, ndërsa ensarët me bujqësi dhe kopshtet e hurmave, unë gjysmë i ngopur e gjysmë i uritur, nuk i ndahesha të Dërguarit të Allahut, qëndroja pranë Tij edhe atëherë kur ata nuk ndodheshin dhe mësoja atë çfarë ata nuk mund ta mësonin.”

Abdullah ibn Mesudi thotë:

Kështu e mësuan ata Kuranin Famëlartë.

Me sinqeritet, me harmoni midis zemrës dhe mendjes, shpirtit dhe gjuhës...

Kështu i edukoi i Dërguari i Allahut sahabët e tij dhe i dërgoi anë e kënd botës për të përcjellë Islamin ashtu siç duhet.

Kjo do të thotë që arsimi është çështje e shpirtit. Një përjetim midis zemrave. Sakrifica e të Dërguarit të Allahut reflektohej qartazi tek sahabët e tij fisnikë.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, nisur nga fakti që i Dërguari i Allahut u kushtonte kujdes të veçantë Sahabëve të Suffes, a mund të themi se edukimi i brezit të ri për të ishte më i rëndësishëm se çdo çështje tjetër?

*Sahabët e nderuar e
ndoqën shembullin
e Pejgamberit ﷺ,
në adhurim, në
mirësi, në dinjitet, në
sjellje (muâmelât),
në etikë sikur të
ndiqnin gjurmët e
një personi që ec në
dëborë.*

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Kujdesi që i Dërguari i Allahut u kushtonte Sahabëve të Suffes ishte i jashtëzakonshëm. Ushqimet që vinin si dhuratë në shtëpinë e tij parapëlqente tua dërgonte nxënësve të Kuranit...

Vajza e Pejgamberit ﷺ, Fatimja ishte shumë e dobët dhe e brishtë. Hasani dhe Husejni gjatë viteve të fëmijërisë ishin shumë lojçakë dhe aktivë. Për këtë arsye, nëna jonë Fatimja, i kërkoi të Dërguarit të Allahut një ndihmëse (shërbëtores). Mirëpo i Dërguari i Allahut nuk e pranoi kërkesën e saj duke i thënë:

“O bija ime! Unë nuk mund të të jap një ndihmëse, teksa je-timët e Bedrit dhe Sahabët e Suffes janë të uritur.”

Më pas i mësoi një formë dhikri dhe i tha:

“O bija ime! Nëse praktikon këtë dhikër çdo natë, ndihma e Allahut nuk ka për të munguar. Kjo është më e mirë për ty sesa të kesh një shërbëtores.” (shih Ebû Dâvûd, Haraxh, 19-20/2988; Ahmed, I, 106)

Pra, i Dërguari i Allahut i shihte me përparësi nevojat dhe shqetësimet e sahabëve të Suffes.

Çështja që e brengosi më shumë Profetin ﷺ ishte kurthi i ngritur kundër nxënësve të Kuranit. I Dërguari i Allahut, i cili në jetën e tij nuk kishte mallkuar askënd që i kishte bërë padrejtësi, mallkoi një muaj rresht ata që masakruan nxënësit e Kuranit në ndodhinë e Bîr-i Maune-s.

Kjo do të thotë, që ne duhet t'i kushtojmë vëmendje të madhe mësimi të Kuranit dhe duhet ta mbrojmë atë me gjithë fuqinë tonë nga të gjitha llojet e

*I Dërguari i Allahut
në lidhje me sahabët
ka thënë:*

*Shokët e mi janë
si yjet në qiell.
Cilido prej tyre do
ju orientojë për në
rrugën e duhur.*

(Mubârefkûrî, Tuhfetü'l-
Ahvezî, Kahire, ts., X, 226,
no: 3807)

rreziqeve dhe dëmeve. Ky është shembulli më kuptimplotë për një besimtar që e do të Dërguarin e Allahut.

Për këtë arsye i Dërguari i Allahut ka thënë:

“Njeriu është me atë që do.” (Buhârî, Edeb, 96)

Përpjekjet tona për t'i shërbyer Kuranit Famëlartë dhe për të praktikuar mesazhet e tij me përkushtim janë treguesit më me vlerë që tregojnë afërsinë tonë me të Dërguarin e Allahut.

Pejgamberi ﷺ u dha privilegje atyre që e mësonin përmendsh Kuranin, e praktikonin atë dhe ua mësonin të tjerëve. Kur zgjidhte personin që do të mbante flamurin në luftë, preferonte ata që i dinin dhe i jetonin më së miri rregullat e Kuranit Fisnik.

Teksa varroste dëshmorët në Uhud, u jepte përparësi të groposeshin fillimisht sahabët që kishin qenë më afër mësimëve kuranore.

Të gjithë këto shembuj janë tregues për përparësinë që duhet të tregojmë ndaj atyre që e njohin dhe zotërojnë Kuranin Famëlartë.

Nëse duam që ne dhe fëmijët tanë të jemi afër të Dërguarit të Allahut, duhet që edhe ne të përpiqemi ta mësojmë Kuranin dhe t'i kushtojmë vëmendje mësimëve të tij. Ne dhe brezat e rinj duhet ta thellojmë veten në Kuranin Famëlartë dhe Traditën Profetike.

Çdo e vërtetë është e fshehur në Kuran, siç çdo lumturi që është e dukshme në besim. Njerëzit më të vlefshëm dhe të lumtur në botë janë ata që mbledhen nën hijen e Kuranit, të cilët ndriçohen nga drita e tij e jetës dhe shkrihen (treden) në të, thënë ndryshe ata që mund të bëhen një Kuran i gjallë.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, natyrshëm kuptojmë që Kurani dhe Tradita Profetike janë thelbi i edukimit. Çfarë mund të na thoni në mënyrë më specifike në lidhje me këto dy çështje?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Këto janë dy çështje themelore që do të ndriçojnë të ardhmen e brezave tanë. Këto përbëjnë thelbin e ndërtimit të jetës së kësaj bote dhe të ahiretit të rinisë sonë duke na bërë edhe ne të lumtur dhe fatbardhë.

Sepse kjo,

Në thelb të saj, është receta jonë e vetme për shpëtim. Është rruga e jetës, të cilën i Dërguari i Allahut e përcaktoi për ne. Është qëllimi i vetëm i çdo besimtarë në jetën e tij, të cilin i Dërguari i Allahut e tregoi duke e jetuar vetë në jetën e tij.

Nëse jemi besimtarë të sinqertë, qëllimi ynë nuk mund të jetë tjetër veçse të pyesim:

- Çfarë na mësoi ai ﷺ?
- Si na mësoi ai ﷺ?
- Çfarë arriti ai ﷺ?

Durimi i tij në mësimdhënie, këmbëngulja për t'u bërë ballë vështirësive dhe entuziazmi i tij duhet të jenë motoja jonë e përhershme. Kur u gjuajt me gurë nga banorët e Taifit, i Dërguari i Allahut tha:

I Dërguari i Allahut gjatë gjithë jetës së tij profetike nuk u ndal të pushonte qoftë edhe për tre ditë (një periudhë të shkurtër).

Pavarësisht lodhjes ai ﷺ pushonte vetëm në adhurim. Ai e lehtësonte lodhjen e tij më të rëndë kur ishte në namaz.

“O më i Mëshirshmi nga mëshiruesit! Nëse Ti nuk je i zemëruar me mua, nuk më shqetësojnë ligësia dhe telashet që pësova.” (Ibn-i Hishâm, II, 29-30; Hejsemî, VI, 35; Buhârî, Bed‘u’l-Halk, 7)

Sa më e thellë të jetë dashuria, entuziazmi dhe ngazëllimi ynë në përpjekjet tona për ta jetuar fenë e Allahut dhe për t’ua mësuar atë të tjerëve, aq më të lehta do jenë vështirësitë me të cilat do të përballemi gjatë këtij rrugëtimi.

Në përpjekjen për ta përcjellë këtë fe, sahabët e nderuar udhëtuan deri në Kinë e Samarkand, pa u lodhur dhe pa e humbur shpresën për asnjë moment të vetëm.

Ata ishin brezi i ndritur i Kuranit Fisnik, ishin pasuesit e denjë të Traditës Profetike.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, sa e bukur është shprehja “dritë e syve”...

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Sepse kur syri dhe drita bëhen bashkë, fillojnë të shfaqen peizazhet hyjnore, të fshehtat dhe urtësitë.

Të tërheq vëmendjen fakti që;

Shprehja “dritë e syve” është përdorur për gratë e çmuara, për brezat e vlefshëm dhe për namazin, i cili është një adhurim shumë i rëndësishëm.

Në ajetin kuranor
thuhet:

***“O besimtarë! Kërkoni
ndihmë për veten
nëpërmjet durimit
dhe namazit! Në të
vërtetë, Allahu është
me të duruarit.”***

(Bekare, 153)

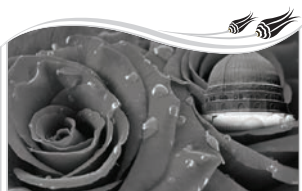
Kjo do të thotë që; familjet tona, brezat e rinj duhet t'i përkushtohen me shumë devotshmëri namazit që ai të mund të jetë "drita e syve të tyre". Përse është quajtur namazi "dritë e syve"? Sepse namazi duhet të falet duke përfytyruar se je nën vështrimin e Allahut. Me fjalë të tjera, jemi urdhëruar të lutemi (falemi) me sytë që bashkohen (takohen) me dritën e Allahut (dritën hyjnore). Kështu, ndërsa jemi në namaz, sytë fitojnë një veçori më rrezatuese se vetë dielli.

Allahu i Lartësuar thotë:

"...bëj sexhde dhe afroju Zotit tënd!" (Alak, 19)

Sexhdeja është afërsia më e madhe e robit me Zotin, andaj namazi i kryer ashtu siç duhet merr (fiton) cilësinë e "dritës së syve".

Lum për ata që falin një namaz të tillë!

Në historinë e jetës së Pejgamberit janë shënuar disa besëlidhje, si ajo e Akabesë, apo Bedrit... Sahabët u betuan mos ta braktisin Pejgamberin në asnjë vend dhe thanë: "Nëse ti hyn në det, ne do të ndjekim pas, o i Dërguar i Allahut!" Kur e panë Pejgamberin ﷺ të trishtuar në Uhud, u zotuan se do të binë dëshmorë.

Këto njerëz do bëhen një brez i nderitur kuranor që ka nderin të jetë i afërt me Pejgamberin ﷺ në pragun e Kijametit (Ahirzaman).

Është e nevojshme t'i kushtohet vëmendje e madhe namazit. I Dërguari i Allahut ka thënë:

"Faluni siç më shihni mua duke u falur". (Buhari, Ezan, 18)

Pra njeriu duhet të përpiqet të jetë sa më pranë modelit profetik të namazit, të paktën t'i afrohet atij prag.

Kështu do të shfaqet shprehja kuranore:

سَيِّمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ

“...Në fytyrat e tyre shihen shenjat e sexhdes...” (Fet’h, 29) Drita dhe paqja e sjellë nga sexhdeja do të pasqyrohen në fytyrat e tyre.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, çfarë lloj namazi është ky?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Ky nuk është vetëm një namaz që qëndron në kufijtë e sexhades dhe qili- mit të faljes. Ky është një namaz që përmes sexhdes takon qiejt dhe mbush tërë jetën me dritën kuranore.

Ky është një namaz që të zbukuron jetën përmes modelit profetik.

Ata që arrijnë një nivel të tillë ndjeshmërie ndaj namazit kuptojnë që:

Gjatë gjithë jetës së tij profetike, i Dërguari i Allahut nuk ndalej të pushonte qoftë edhe për një periudhë të shkurtër. Sado i lodhur të ishte, prehjen e gjente vetëm në lutje, namaz.

Në ajetin kuranor thuhet:

“O besimtarë! Kërkoni ndihmë për veten nëpërmjet duri- mit dhe namazit!...” (Bekare, 153)

I Dërguari i Allahut, i cili e jetoj këtë ajet në mënyrën më të mirë (plotë) gjatë gjithë jetës së tij, madje edhe në momen- tet më të vështira gjeti prehje duke u bërë shembulli më i për-

Sahabet i dhanë besën të Dërguarit të Allahut në Hudejbije me sinqeritet të plotë. Ata duhet të jenë shembulli i përkushtimit tonë më besnikëri ndaj Resulullahut.

sosur i sjelljes dhe moralit të bukur. Shpirti i tij paqtohej duke qenë i dobishëm në udhëzimin e njerëzimit dhe devotshmërisë së umetit të tij.

Një ditë erdhi një student me origjinë nga Afrika dhe më kërkoi të lutem për të. Në përgjithësi, kërkesat e lutjeve të të rinjve kanë të bëjnë me çështje të tilla, si: puna, arsimi ose martesë. Mirëpo, kërkesa e këtij të riu ishte diçka tjetër:

“- Hoxhë i nderuar, lutuni që Allahu i Lartësuar ta bëjë namazin shumë të dashur për mua!”

Ishte hera e parë që dëgjoja një kërkesë të tillë.

Dukej qartë që ky djalosh i ri, ishte në kërkim të një ndjeshmërie të thellë ndaj lutjes, donte ta falte namazin siç përshkruhet nga Profeti dhe siç praktikohet nga njerëzit e devotshëm, me dashuri dhe përkushtim.

Edhe poeti i njohur, Mevlana, dëshironte që të gjithë të përjetojnë kënaqësinë dhe prehjen që të dhuron namazi, andaj këshillonte me fjalët:

“Merr një abdes të tillë që të mos priset kurrë!

Fal një namaz të tillë që të mos mbarojë kurrë!”

Kështu, edhe ai djalë i ri ishte në kërkim të një namazi të tillë...

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, sot myslimanët

Ebu Talha **tregon:**

Një ditë shkova pranë të Dërguarit të Allahut. Pashë që ai kishte lidhur një gur në bark për të drejtuar belin, i cili i ishte përkulur nga uria. Ai vazhdonte të qëndronte në këtë gjendje po u mësonte Kuran sahabëve të tij...

(Ebû Nuajm, Hilye, I, 342)

janë bërë individualistë. Siç e përmendët më parë, i Dërguari i Allahut gjatë jetës së tij profetike nuk kishte ndonjë periudhë pushimi. Por shohim që njerëzit e sotëm dëshirojnë të bëjnë një jetë individuale. Nëse lodhen për ca ditë, të nesërmen e shohin si domosdoshmëri të kalojnë kohë të lirë dhe pa punuar. Çfarë mund të thoni në lidhje me këtë realitet?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

- Këta janë erërat e epokës. Të pakuptimta dhe të pavërteta.

Që lëngojnë nga sëmundjet.

Sepse të kalosh kohën në mënyrë të tillë është thjesht ta vrasësh atë. Ndërkohë që jeta nuk na u dhurua që “të harxhojmë dhe të vrasim kohën...”, por që përmes saj, të fitojmë lumturi dhe gjallëri duke e jetuar të sotmen dhe të nesërmen ashtu siç duhet.

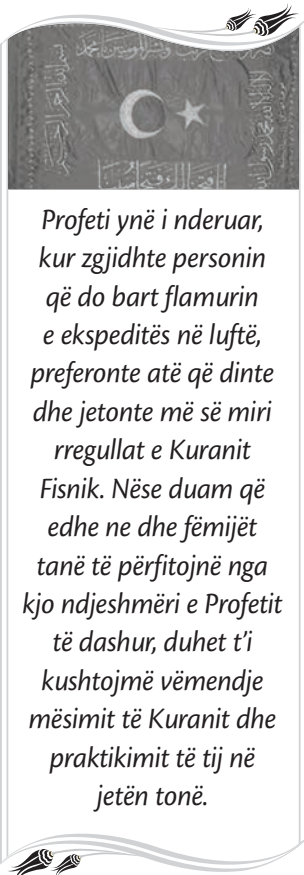
Ne gjithashtu shohim se;

Ata që shkojnë me pushime kthehen më të lodhur se më parë. Dhe madje u duhet shumë kohë dhe përpjekje që t’i rikthehen punës ashtu siç duhet.

Pse i Dërguari i Allahut nuk bëri pushime?

Sepse:

Çdo punë, përpjekje, apo adhurim, për të Dërguarin e Allahut

nuk ishte një burim lodhjeje, por një burim paqeje dhe lehtësimi. Po ashtu, Ai ﷺ e mposhti urinë e tij duke i ushqyer të varfërit dhe sahabet e Suffes përmes plaçkës së luftës dhe dhuratave që i vinin.

Ç'nevojë ka për pushim një shpirt i paqtuar, ndonëse trupi djersit ditë e natë? Në fakt, njerëzit i marrin pushimet për të përjetuar pikërisht atë paqe dhe komoditet, por pa kuptuar se po ndjekin rrugën e gabuar.

Sidoqoftë, duhet të dihet se e vërteta metafizike qëndron mbi atë fizike. Nëse shpirti është i qetë, trupi nuk ndjen lodhje. Në të kundërt, sado të pushojë trupi, nëse shpirti është i trazuar, nuk ka paqe, nuk ka qetësi.

Sakaq, njerëzit që kanë brenga dhe telashe, sado të rehatshëm t'i kenë shtretërit, nuk mund të kenë gjumë në sy, qoftë edhe për pak çaste. Në këtë aspekt, është e nevojshme të marrim mësim nga

jeta e Profetit ﷺ se si ta kërkojmë dhe jetojmë paqen dhe qetësinë e vërtetë. Është thjesht një mashtrim i kotë të shpresosh të gesh qetësi në ofertat joshëse për pushime të atyre që përmes reklamave boshe kërkojnë të fitojnë para. Është thelbësore për jetën tonë që të mos biem në kurthin e tyre dhe ta kërkojmë qetësinë dhe prehjen e vërtetë vetëm në modelin profetik.

Një ditë erdhi një student me origjinë nga Afrika dhe më kërkoi të lutem për të. Në përgjithësi, kërkesat e lutjeve të të rinjve kanë të bëjnë me çështje të tilla, si: puna, arsimi ose martesë. Mirëpo, kërkesa e këtij të riu ishte diçka tjetër:

“ Hoxhë i nderuar, lutuni që Allahu i Lartësuar ta bëjë namazin shumë të dashur për mua!”

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, siç shpreheni edhe ju, shpeshherë qetësia e shpirtit humbet në ndjekje të rehatisë së trupit. Si duhet të jetohet për të arritur qetësinë e vërtetë shpirtërore?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Për ne rruga e paqes kalon nga zbatimi i ligjit hyjnor (shariatit), ndjekja me devotshmëri e urdhreve kuranore dhe traditës profetike dhe praktikimi i parimit “emri bil maruf nehji anil munker” (udhërimi i së mirës dhe ndalimi i së keqes).

Në historinë e jetës profetike janë regjistruar disa besëlidhje në të cilat sahabet e nderuar i kanë dhënë besën të Dërguarit të Allahut dhe janë zotuar në disa çështje:

Në Akabe, u zotuan se do ta mbrojnë Profetin ﷺ më shumë se veten e tyre, se do ta ruajnë amanetin dhe do ta jetojnë Islamin.

I dhanë besën Profetit ﷺ në Bedër.

(“-Nëse ti hyt në det, edhe ne do të të ndjekim nga pas o i Dërguari i Allahut...”)

Kur e panë Profetin tonë të trishtuar në Uhud, u zotuan të martirizohen.

Në Hudejbije:

I dhanë besën të Dërguarit të Allahut me një besnikëri dhe përkushtim të plotë.

Ashtu edhe ne, si myslimanë duhet të marrim shembullin e sahabëve dhe të tregohemi besnikë ndaj të Dërguarit të Zotit. Duhet të mundohemi të jetojmë siç jetuan ata, sakrifikues dhe të ndjeshëm ndaj Resulullahut.

*Poeti i njohur, Mevlana,
dëshironte që të gjithë
të përjetojnë kënaqësinë
dhe prehjen që të
dhuron namazi, andaj
këshillonte me fjalët:*

*“Merr një abdes të tillë
që të mos prishet kurrë!*

*Fal një namaz të tillë që
të mos mbarojë kurrë!”*

Na mbetet të shohim vërtetë sa jemi të lidhur me të Dërguarin e Allahut dhe sa e duam në të vërtetë atë ﷺ. A jemi ne po aq të ndjeshëm sa ç'ishin sahabët e nderuar? Apo zemrat tona joshen pas jetës së kësaj bote, ndërsa shpirtrat tanë me ose pa vetëdije anojnë drejt gjërave të tjera?

E gjithë çështja qëndron në domosdoshmërinë se;

Ta pyesim veten shpesh për të kuptuar se ku jemi dhe duhet të lëmë pas një brez që për ne do të jetë sadaka rrjedhëse, e cila do të përfaqësojë denjësisht karakterin dhe personalitetin islam nën gjurmët e sahabëve të nderuar.

JYZAKË:

Tipari më dallues i lidhjes sonë me besimin është:

Vendosja e Kuranit Fisnik në plan të parë. Vënia e tij në praktikë në çdo çast të jetës.

Kjo nuk është gjë tjetër vetëm se një dëshmi e vërtetë sa e duam Krijuesin Fuqiplotë dhe të Dërguarin e Tij fisnik.

Hoxhë i nderuar, pavarësisht të gjithave, shpeshherë objektivat e shumta që i rrethojnë njerëzit në vrullin e jetës bën që edhe myslimanët e vetëdijshëm t'i shmangen synimit më të lartë, pra brumosjes me Kuranin Fisnik duke e lënë këtë objektiv në një plan të dytë. Shpesh njerëzit hutohen në renditjen e duhur të këtyre objektiveve dhe kur vjen radha e vdekjes, tashmë është shumë vonë.

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Kjo është çështja më e rëndësishme në jetën e njeriut.

Tipari më dallues i lidhjes sonë me besimin është:

Vendosja e Kuranit Fisnik në plan të parë.

Vënia e tij në praktikë në çdo çast të jetës.

Kjo nuk është gjë tjetër vetëm se një dëshmi e vërtetë sa e duam Krijuesin Fuqiplotë dhe të Dërguarin e Tij fisnik. Prandaj, nëse pohojmë se e duam Allahun dhe të Dërguarin e Tij, por nuk punojmë sipas parimeve islame, në fakt kemi dëshmuar hipokrizinë tonë. Kemi mashtruar veten. Një jetë pa Kuran është një jetë e zbrazët dhe e çuar dëm.

Disa njerëz i varrosin vitet e tyre në një çështje kalimtare dhe përsëri i shohin ende të pamjaftueshme duke thënë:

“Nuk është e lehtë të bëhesh mjeshtër në këtë fushë. Kam dhënë njëzet vite të jetës sime, do të jap edhe njëzet të tjera. Atëherë do t’ia arrij qëllimit.”

Për shembull, edhe për një gjuhë të huaj mendon se:

“Nëse nuk përpiqem ditë e natë për disa vjet, nuk mund ta zotëroj një gjuhë të huaj!” dhe ashtu bën.

Përveç kësaj;

Për të arritur këtë, prindërit harxhojnë para pa kufi, i dërgojnë fëmijët e tyre në vende perëndimore duke i shtyrë drejt një klime shkujdesjeje pa marrë parasysh shpenzimet, largësinë, apo probleme të tjera.

Por;

Kur bëhet fjalë për Kur’anin:

Prandaj, nëse pohojmë se e duam Allahun dhe të Dërguarin e Tij por nuk punojmë sipas parimeve islame, në fakt kemi dëshmuar hipokrizinë tonë. Kemi mashtruar veten. Një jetë pa Kuran është një jetë e zbrazët dhe e çuar dëm.

Me keqardhje shohim, se shumëkush i sheh të mjaftueshme tre-katër javë gjatë stinës së verës me pretekstin se nuk mund të qëndrojnë larg fëmijës duke paraqitur të gjitha llojet e arsytimeve për të mos i dërguar ato në programe të mirëfillta të edukimit kuranor. Nga ana tjetër kurset e Kuran-it nuk i vlerëson sa duhet duke e parë veten si zotërues të një kulture të gjerë. Arsimimin në fusha të tjera e konsideron të domosdoshëm dhe thelbësor, ndërsa edukimin kuranor e sheh si diçka të rëndomtë dhe të thjeshtë.

Zoti na ruajt, kjo qasje nuk është gjë tjetër veçse nën-vlerësimi i fjalës hyjnore.

I asaj fjale që,

Nëse oqeanet të bëheshin bojë, e pemët stilolapsa, nuk mjafton për të shprehur siç duhet fjalët e Tij.

I Dërguari i Allahut ua mësoi sahabëve Islamin në 23 vjet.

*Parimet kuranore
duhet të jenë
bashkudhëtare të
përhershme në jetën
e çdo besimtari.
Në të kundërt, një
jetë e ndërtuar larg
parimeve hyjnore do të
përfundojë në mjerim
Ditën e Gjykimit.*

Nga ky këndvështrim:

Parimet kuranore duhet të jenë bashkudhëtare të përhershme në jetën e çdo besimtari. Në të kundërt, një jetë e ndërtuar larg parimeve hyjnore do të përfundojë në mjerim Ditën e Gjykimit.

Në këtë aspekt, çështja më e rëndësishme është;

Ta jetojmë jetën si një Kuran i gjallë...

Ky është tipari më i natyrshëm dhe më dallues i brezit të brumosur me Kuran. Lumturia e premtuar në

jetën e kësaj bote dhe të botës tjetër lidhet ngushtë me përkushtimin tonë ndaj fjalës hyjnore.

Sepse;

E vërteta fshihet në Kur'an, ndër-sa lumturia në besim.

Njerëzit më mirëdashës dhe të lumtur të botës janë ata që janë mbledhur nën hijen e Kuranit, janë ndriçuar me nurin e tij, pra ata që janë bërë një Kuran i gjallë.

Kur e pyetën nënën tonë, hz. Aishen për domethënien e shprehjes “virtyte madhore (moral i lartë)” të zbritur në ajetin si vijon:

“Pa dyshim, ti (o Muhamed) do të jesh përherë i shpërblyer, se ti je me virtyte madhore (në një moral të lartë)...” (Kalem, 4), ajo tha:

“Moral i tij, ishte vetë Kurani...” (Muslim, Kitâbu’s-salât, 746)

Allahu na dhuroftë të gjithëve një moral të tillë! Amin...

Për ta jetuar jetën në bazë të parimeve kuranore duhen plotësuar dy kushte:

1. Pastërtia e fjalës.
2. Pastërtia e zemrës.

Me fjalë të tjera, pa devotshmëri nuk është e mundur të jetojmë një jetë sipas mësimave kuranore.

Dituria që nuk e afron njeriun më shumë tek Krijuesi

Në këtë aspekt, çështja më e rëndësishme është;

Ta jetojmë jetën si një Kuran i gjallë...

Ky është tipari më i natyrshëm dhe më dallues i një brezi të brumosur me Kuran. Lumturia e premtuar në jetën e kësaj bote dhe të botës tjetër lidhet ngushtë me përkushtimin tonë ndaj fjalës hyjnore.

i tij, mund ta bëjë atë të rrëshqasë në vorbullën e mendjemadhësisë dhe egoizmit. Në shumë ajete kuranore na tërhiqet vërejtja duke na përkujtuar shembullin nga dijetarët e ithtarëve të librit (ehli kitab), të cilët devijuan duke i këmbëyer shpalljet hyjnore kundrejt një vlere të vogël (themenen kalila).

Mbi të gjitha, dituria e dobishme nuk është thjesht depozitimi i informacionit në mendje.

Mendja dhe zemra duhet të jenë në harmoni me devotshmërinë e cila përmendet 258 herë në Kuran. Devotshmëria është forca më e qenësishme që mund t'i falë kuptim diturisë.

Kështu Allahu i Lartësuar është shprehur në Kuranin Famëlartë, duke thënë:

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمُكُمُ اللَّهُ

“...Ruajuni Allahut! Allahu ju mëson ju!” (Bekare, 282)

Nëse do bënim një krahasim themi se:

Një person që sodit detin në breg të tij mund të shohë vetëm në sipërfaqe, ndërsa një zhytës (palombar) profesionist mund të shohë peizazhe të mrekullueshme nënujore.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar! Me sa kuptojmë, çelësin e një arsimit të suksesshëm e gjej-

Për ta jetuar jetën në bazë të parimeve kuranore duhen plotësuar dy kushte:

1. Pastërtia e fjalës.
2. Pastërtia e zemrës.

Me fjalë të tjera, pa devotshmëri nuk është e mundur të jetojmë një jetë sipas mësimave kuranore.

më në unitetin e thelbit me fjalën. Si mund ta arrijmë këtë unitet në arsimin e sotëm?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Nuk ka nevojë për shumë fjalë. Kjo arrihet thjesht duke jetuar me sinqeritet dhe duke dhuruar dashuri.

Sepse diçka që përjetohej krijon edhe impakt të madh. Kur dhurohet dashuri krijohet edhe ndikim. Si mësuesi, ashtu edhe nxënësi duhet ta duan njëri-tjetrin dhe kjo lidhje midis tyre nuk duhet të cenohet pavarësisht çdo gjëje. Sidoqoftë, kjo është e pamundur pa një jetë shembullore dhe pa sinqeritet.

Shembulli më kulminant në këtë çështje është pa dyshim shembulli i sahabëve të nderuar.

I Dërguari i Allahut arriti t'i nxirrte ata nga padituria dhe përmes tyre të ndërtojë një qytetërim virtytesh.

Pejgamberi ynë nuk i edukoi sahabët duke u premtuar tituj, poste apo ofiqe. Nuk u dha ndonjë pasuri të kësaj bote. Mundësitë e tij ishin gjithashtu të kufizuara.

Ai u mësoi atyre të kërkojnë pëlqimin (razillëkun) e Allahut. Ai i edukoi me zemër duke bërë që të arrijnë një shkallë të lartë të pjekurisë shpirtërore. Ata nuk e harruan të Dërguarin e Allahut gjatë gjithë jetës së tyre. Jetuan me dëshirën për të qenë me Të përtej mungesës së tij.

Sahabiu i nderuar Theubani ﷺ përbën një shembull shumë të bukur. Ai nuk zotëronte ndonjë pasuri të kësaj bote. Mirë-

Është e nevojshme t'ua mësojmë fëmijëve tanë namazin që në moshë shumë të vogël. Sepse namazi është mburojë. Vetëm namazi mund t'i ruajë zemrat e tyre nga ndikimi negativ i gjynaheve dhe të këqijave.

po shqetësimi i tij më i madh ishte pyetja: “A do të jem pranë të Dërguarit të Allahut edhe në Botën Tjetër?”

Një ditë i Dërguari i Allahut e pa Theubanin ؓ shumë të trishtuar dhe të zbehtë. Kur e pyeti për arsyen e kësaj gjendjeje, ai u përgjigj:

“O i Dërguar i Allahut! Kënaqësia e qëndrimit pranë teje është aq e madhe saqë edhe kur jam në shtëpi kam mall. Kam frikë ta humbas këtë ndjesi. Në Botën e Përtejme ti do të jesh pranë pejgamberëve të tjerë, ndërsa unë kush e di se ku...” (Shih. Vâhidî, Esbâbu Nuzûlî'l-Kur'ân, fq. 170)

I Dërguari i Allahut iu përgjigj:

“Njeriu është me atë që do.” (Buhari, Edeb, 96)

Enesi ؓ thotë:

“Përtej udhëzimit në Islam, asgjë nuk na ka lumturuar më tepër sesa fjala e të Dërguarit të Allahut:

“Në të vërtetë ju jeni me atë që doni”.

(Muslim, Birr, 163)

Por si e morën shembull sahabët të Dërguarin e Allahut kur ai ishte ende në këtë botë?

Ata ndoqën hap pas hapi Traditën Profetike në çdo çështje, në adhurim, mirësjellje, hijeshi, marrëdhënie me njerëzit, moral apo ligj, sikur të ndiqnin gjurmët e një personi që ecën në dëborë.

Andaj dhe i Dërguari i Allahut është shprehur se:

“Shokët e mi (sahabet) janë si yjet në

*Devotshmëria është
forca më e qenësishme
që mund t'i falë kuptim
diturisë.*

*Kështu Allahu i
Lartësuar është
shprehur në Kuranin
Famëlartë, duke thënë:*

*“...Ruajuni Allahut!
Allahu ju mëson ju!”*

(Bekare, 282)

qiell. Cilindo të ndiqni prej tyre do të gjeni rrugën e duhur." (Mubârekfûrî, Tuhfetü'l-Ahvedhî, Kahire, ts., X, 226, no: 3807; İbn-i Abdî'l-Berr, Xhâmiu Bejânî'l-İlm, II, 91)

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, si mund t'i mbrojmë fëmijët tanë nga sprovat e kësaj kohe: interneti, televizioni, moda apo rrjedha të tilla të dëmshme? Si mund t'i ruajmë ata nga e keqja e së përditshmes?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

- Së pari dhe më e rëndësishmja, është arsimimi i duhur.

• Fëmijët i kopjojnë prindërit e tyre. Ata mësojnë jo nga fjalët, por nga sjelljet e tyre. Nëse duam fëmijë model, duhet të jemi prindër model. Rrugëtimi i edukimit shpirtëror të fëmijës është shumë i hershëm dhe fillon që në barkun e nënës duke vijuar me rritjen e tij përmes ushqimit hallall.

• Pas familjes, edukimi vazhdon në shkollë, në ambiente fetare. Është e nevojshme që fëmijëve tanë t'u ofrojmë ambientin e duhur arsimor me njerëz të drejtë dhe besnikë në botën e arsimit. Po aq i rëndësishëm është edhe rrethi i tyre shoqëror. Kështu do t'u mundësojmë fëmijëve tanë të orientohen drejt devotshmërisë.

• Edukimi i fëmijës duhet të fillojë në një moshë shumë të re. Fëmijëria është faza më e duhur për të injektuar tek njeriu frymën e besimit. Fëmijët janë si fletë të bardha. Ata pasqyrojnë gjithçka që shkruhet në to. Thënë ndryshe, pema mund të përkulet vetëm

*Një person që sodit
detin në breg të
tij mund të shohë
vetëm në sipërfaqe,
ndërsa një zhytës
(palombar)
profesionist mund
të shohë peizazhe
të mrekullueshme
nën ujore.*

kur është ende fidan. Njerëzit që janë edukuar në fëmijëri ashtu siç duhet kur maturohen gëzojnë karakter të qëndrueshëm që i bëjnë të paluhatshëm pavarësisht tendencave negative të kohës.

- Është e domosdoshme që të rrënjosisim tek fëmijët tanë vetëdijen se jeta e vërtetë është jeta e Ahiretit... Në këtë mënyrë ata nuk do ta teprojnë as në kamje, as në skamje!

- Që në moshë të re duhet t'i edukojmë me ndjenjën e dhembshurisë, drejtësisë, ndërgjegjes në mënyrë që personaliteti i tyre të ndërtohet i fortë dhe i qëndrueshëm.

- Duhet gjithashtu t'u mësojmë dashurinë dhe përkujdesjen për bimët, pemët, kafshët në mënyrë që në shpirtin e tyre të lulëzojnë ndjenjat e mëshirës dhe dhembshurisë. Kështu, përmes sotitjes së natyrës të kuptojnë fuqinë e Krijesit...

- Është e nevojshme t'ua mësojmë fëmijëve tanë namazin që në moshë shumë të vogël. Sepse namazi është mburojë. Vetëm namazi mund t'i ruajë zemrat e tyre nga ndikimi negativ i gjynaheve dhe të këqijave.

Është e domosdoshme që të rrënjosisim tek fëmijët tanë vetëdijen se jeta e vërtetë është jeta e Ahiretit... Në këtë mënyrë ata nuk do ta teprojnë as në kamje, as në skamje!

- T'ua lexojmë dhe mësojmë historinë e jetës së Pejgamberit ﷺ. Mirëpo të mos ndalemi thjesht në një histori kronologjike, por të nxjerrim mësim nga mënyra se si sahabët e nderuar e jetuan Islamin (në mënyrë që) që të mund të injektojmë atë dashuri dhe sakrificë në shpirtin e fëmijëve tanë.

- Të jemi të afërt me xhaminë... Ashtu siç bënë të parët tanë... Pra, rritja e fëmijëve nën melodinë e ezaneve...

- T'i mësojmë të dëgjojnë zërin e heshtur të varreve duke i shtyrë ata të meditojnë përkohshmërinë e kësaj bo-te...

T'u mësojmë në veprat historike për të kaluarën e lavdishme të parardhësve tanë në mënyrë që të zgjojmë emocionin dhe dëshirën për të ecur në gjurmët e tyre...

Me pak fjalë, t'i mësojmë të jetojnë siç e kërkon Islami, të jetojnë me devotshmëri...

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, me urimin që të rritet dhe të edukohet një brez i dobishëm për kombin dhe vendin tonë, ju shprehim falënderime të përzemërta dhe lutjet tona të sinqerta...

Fëmijët që në moshë të re duhet t'i edukojmë me ndjenjën e dhembshurisë, drejtësisë, ndërgjegjes në mënyrë që personaliteti i tyre të ndërtohet i fortë dhe i qëndrueshëm.

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Allahu i Lartësuar mundësoftë që fëmijët tanë të jenë një brez i ndritur që do ta mbrojë me nder e lavdi, kombin, flamurin dhe fenë. Secili prej tyre të jetë krenari për ne, si në këtë botë ashtu edhe në Ahiret...

Amin!

RRETH ARRITJES SË DITURISË SË VËRTETË dhe EDUKIMIT PËRMES DASHURISË

EDUKIMI I VËRTETË ME FRYMËN E NJOHJES SË ALLAHUT...

Kur dikush na dhuron një buqetë të bukur me lule ne e falënderojmë me një fyturë të buzëqeshur. Nëse Krijuesi Fuqiplotë nuk do ta kishte zbuluar këtë botë me lule, ne do të ishim të privuar nga të gjitha llojet e bukurive shumëngjyrëshe që na (kënaqin syrin) përkëdhelin shpirtin. Pa dyshim, kjo vlen për të gjitha mirësitë e pafundme hyjnore. Nëse Allahu i Lartësuar nuk do të na i kishte dhuruar këto mirësi, ne as nuk do mund t'i njihnim, t'i kuptonim e aq më tepër t'i shfrytëzonim. Nga ky këndvështrim, duhet të kuptojmë sa i rëndësishëm është falënderimi dhe mirënjohja që duhet të shprehim ndaj Krijuesit Fuqiplotë. Në Kuranin Famëlartë, thuhet:

"Natyrisht që Ne i treguam atij rrugën e drejtë, që ai të jetë ose mirënjohës, ose mosmirënjohës." (Insan, 3)

RRETH ARRITJES SË DITURISË SË VËRTETË dhe EDUKIMIT PËRMES DASHURISË

EDUKIMI I VËRTETË ME MARIFETULLAH...

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, çfarë kriteri të veçantë mund të na ofroni në edukimin e brezave? Cili është brezi ideal në këndvështrimin tuaj?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

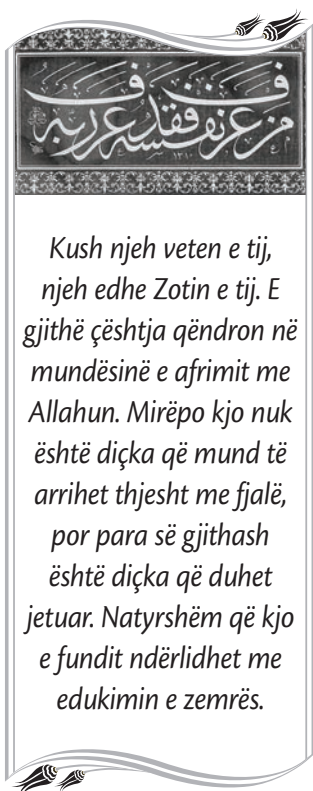
Para se të flasim për brezin që do të edukohet, duhet të flasim për ata që edukojnë. Në këtë pikë është e rëndësishme të kuptohet

kush do dhe kush duhet. Sepse gjendja e edukatorit ndikon direkt në gjendjen e të edukuarit. Sa më shumë i vlefshëm, i zellshëm dhe sakrifikues të jetë edukatori, aq më shumë bëhet edhe i edukuari. Sa më shumë i ndërgjegjshëm dhe parimor të jetë edukatori aq më shumë bëhet edhe i edukuari. Sa më i durueshëm, i matur, i arrirë dhe me karakter të fortë të jetë edukatori, i tillë do të jetë edhe i edukuari. Sa më i devotshëm dhe i sinqertë të jetë edukatori, ashtu do brumoset edhe nxënësi i tij.

Në këtë këndvështrim, tharmi i edukimit është dashuria dhe mirëdashja. Dashuria sështë gjë tjetër vetëm se ndërlidhja midis zemrave.

Prandaj,

Mësuesi, edukatori duhet ta dojë nxënësin e tij dhe mësimet që përcjellë fillimisht duhet t'i përfetojë vetë.

*Kush njeh veten e tij,
njeh edhe Zotin e tij. E
gjithë çështja qëndron në
mundësinë e afimit me
Allahun. Mirëpo kjo nuk
është diçka që mund të
arrihet thjesht me fjalë,
por para së gjithash
është diçka që duhet
jetuar. Natyrshëm që kjo
e fundit ndërlidhet me
edukimin e zemrës.*

Ka kaluar më shumë se gjysmë shekulli nga koha kur ishim nxënës. Megjithëse ka kaluar kaq shumë kohë, disa fjalë të mësuesve tanë të dashur janë ende të freskëta në kujtesën dhe zemrat tona.

Më kujtohet mësuesi im i shtrenjtë Jaman Dede, i përmalluari i Profetit ﷺ, të cilin nuk e kam harruar për asnjë çast në lutjet dhe duatë e mia. Kur afrohej pranë derës së klasës, një shok i yni fillonte të recitonte vargjet e këtij mësuesi të shtrenjtë të shkruara me aq ndjenjë për të Dërguarin e Allahut:

Nga dëshira (malli) për ty shpirti pikon gjak ja Resulallah...

Jaman Dede shtangej përballë këtij zëri dhe qëndronte pa lëvizur në pragun e

derës. Lotët fillonin t'i rridhnin lehtë nga sytë dhe qante (përmallohej) kur dëgjonte ato fjalë. Mbase shokët mendonin se kështu do t'ia humbnin orën e mësimit, por në fakt ishte ai që mbolli në zemrat tona dashurinë për të Dërguarin e Allahut. Ne shihnim tek ai një shembull të gjallë të një njeriu që e donte aq shumë Resulullahun. Dashuria për të Dërguarin e Allahut hodhi rrënjë në zemrat tona dhe u rrit dita ditës për t'u bërë një çinar i palëkundur.

Allahu i bekoftë e qoftë i kënaqur me mësuesit tanë.

Ata ishin vërtet fatlumë, sepse edukuan breza të tërë nën frymën kuranore.

Mirëpo,

Kishte edhe nga ata që jepnin mësim formalisht, larg dijes dhe nxënësve. Për fat të keq jo vetëm që i harruam mësimet e tyre, por edhe emrat u fshinë nga kujtesa jonë. Ata ishin formalisht në klasë atëherë, nuk janë edhe sot në mendjen dhe zemrën tonë.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, shohim se në ditët tona edukimi shfaq shumë problematika dhe vështirësi. Cili duhet të jetë objektiv i sublim i edukimit?

Hoxha i nderuar, Osman Nuri TOPBASH:

Objektivi sublim i edukimit duhet të jetë brumosja me dashurinë për Zotin e Lartësuar. Allahu i Madhëruar e krijoi këtë botë

*Abdulkadir Gejlani,
thëniet sublime të
Allahut të Madhëruar
për besimtarët që
kanë arritur grada
të larta shpirtërore, i
përmbledh me fjalët:
"Unë jam sekreti i robit
tim dhe rob i im është
sekreti im."*

*(Fusûsu'l-Hikem Terc.
ve Şerhi, I, 48)*

si një shkollë madhështore. Ai i vendosi edhe të gjitha materialet laboratorike të kësaj shkolle. Gjithçka që shohim nga më e vogla tek më e madhja është manifestim i madhështisë së Allahut të Madhëruar. Gjithçka nga mikro në makro evokon fuqinë e Tij hyjnore... Ai po ashtu na ka pajisur me dituri të mjaftueshme për t'i kuptuar këto të vërteta.

Në Kuranin Famëlartë thuhet: **“...juve nuk ju është dhënë veçse pak dije!”** (Isra, 85)

Krijuesi i Lartësuar na mundësoi të njohim fizikën, kiminë, botanikën, astronominë dhe shumë shkenca të tjera. Mirëpo qëllimi kryesor i dhënies së të gjitha këtyre shkencave është:

Që njeriu duke marrë shkas nga vepra të njohë Vepruesin; nga shkaku Shkaktarin, pra të thellohet në madhështinë hyjnore të Krijuesit Fuqiplotë duke përmbushur detyrën e tij si rob dhe kënaqësinë e të qenit bashkë me Zotin...Në këtë

mënyrë njeriut përmes njohjes së Zotit do t'i mundësohet hapja e horizonteve të gjera përmes së cilave do ta mposhtë unin duke i atribouar gjithçka fuqisë hyjnore.

*Sikur vargjet e Junus
Emres të mos kishin
përcjellë dashurinë ndaj
Allahut, të Dërguarit
të Tij dhe mesazhet e
panumërta të universit,
ai do ishte një nga
mijëra Junusë, emri i të
cilit mbase nuk do ishte
lexuar fare.*

Kur dikush na dhuron një buqetë me lule, ne e falënderojmë së paku me një buzëqeshje. Nëse Krijuesi Fuqiplotë nuk do ta kishte stolisur këtë gjithësi me lule, do të ishim privuar nga lloj-lloj bukuri shumëngjyrëshe që na përkëdhelin shpirtin. Pa dyshim, e njëjta gjë vlen edhe për mirësitë e tjera të panumërta që ka krijuar Zoti. Nëse Allahu i Lartësuar nuk do të na i kishte dhuruar këto mirësi, ne as nuk do mund t'i njihnim, t'i kuptonim e aq më

tepër t'i shfrytëzonim. Në këtë aspekt, është thelbësore të kuptojmë sa është i nevojshëm falënderimi dhe mirënjohja ndaj Allahut të Madhëruar.

Në Kuranin Famëlartë, thuhet:

“Natyrisht që Ne i treguam atij rrugën e drejtë, që ai të jetë ose mirënjohës, ose mosmirënjohës.” (Insan,3)

Çdo besimtar duhet të meditojë rreth përkohshmërisë dhe dobësisë së vet dhe të kuptojë se në këtë botë nuk ka ardhur për t'u dukur dhe krekosur, por për të adhuruar me përlësi dhe modesti.

Asnjëherë nuk duhet t'ia atribuojë arritjet vetes, por Krijuesit Fuqiplotë.

Këtë të vërtetë të madhe poeti i njohur Junus Emre, e shpreh me vargjet:

Dituria, dituria është të njohësh,

Ditura është veten ta njohësh.

Nëse veten nuk e njeh,

Ç'të duhet kjo njohuri.

Po ashtu është e njohur thënia:

“Kush njeh veten e tij, njeh edhe Zotin e tij.”

E gjithë çështja qëndron në mundësinë e afrimit me Allahun. Mirëpo kjo nuk është diçka që mund të arrihet thjesht me fjalë, por para së gjithash është diçka që duhet jetuar. Natyrshëm që kjo e fundit ndërlidhet me edukimin e zemrës.

*Vetëm për këta dy
persona mund të
kemi zili: Njëri është
personi të cilit Allahu
i ka dhuruar diturinë
e Kuranit dhe ai është
i zënë ditë e natë
me të. Tjetri është
ai të cilit Allahu i ka
dhuruar pasuri dhe ai
e shpenzon atë ditë e
natë në rrugën e Tij.*

(Buhari, ilm, 15)

Abdulkadir Gejlani, thëniet sublime të Allahut të madhëruar për besimtarët që kanë arritur grada të larta shpirtërore, i përmbledh me fjalët:

“Unë jam sekreti i robit tim dhe robi im është sekreti im.” (Fusû-su'l-Hikem Terc. ve Şerhi, I, 48)

Njohuritë bazë i marrim nga librat dhe mësuesit tanë. Kjo është e natyrshme. Por më e vështirë është aftësia për ta mësuar dhe edukuar vetveten. Kësaj i themi takva-devotshmëri. Në saje të devotshmërisë Allahu i Lartësuar na dhuron urtësi dhe pjekuri. Në Kuranin Famëlartë, thuhet:

“... prandaj ruajuni Allahut! Allahu ju mëson ju...” (Bekare, 282)

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, do të thotë që këto duhet të jenë parimet bazë kur njeriu përcakton objektivat e tij.

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Patjetër!

Synimet e përkohshme nuk duhet të mbizotërojnë asnjëherë mbi këto qëllime të larta. Sepse të gjithë jemi të përkohshëm në këtë botë, të gjithë jemi udhëtarë drejt përjetësisë.

Në këtë aspekt;

Para së gjithash, ne duhet t'i edukojmë fëmijët tanë:

Të urtët kanë thënë:

“Në të vërtetë Allahu i Madhëruar nuk është i fshehtë (gajb), por është i padukshëm (i pa perceptueshëm) për kapacitetin dhe aftësinë tonë dalluese për shkak të intensitetit (forcës) të shfaqjes së Tij.” Allahu i Madhëruar është i dukshëm në saje të cilësive të Tij dhe çdo krijesë është një argument i qartë i kësaj të vërtete.

Me edukatën kuranore, si dhe
me dashurinë dhe moralin profetik.

Lidhur me këtë çështje dëshiroj të
përcjell një kujtim domethënës të Sami
Efendiut:

Një ditë erdhi një person për vizitë
më qëllim që t'i prezantonte nipërit e tij
dhe të kërkonte dua për mbarësi. Teksa u
përkul t'i puthte duart, tha:

"I nderuar, këta të rinj kanë studiuar
në Amerikë dhe janë bërë inxhinierë."
Nga ana e tij, Sami Efendiu me modesti u
përgjigj duke buzëqeshur:

"Edhe unë kam studiuar në univer-
sitet. Por ditura e vërtetë është njohja e
Zotit-marifetullah."

JYZAKË:

*Hoxhë i nderuar, shpesh ngrihet debati nëse ka shkenca të
dobishme dhe shkenca të padobishme. Të gjithë i japin rëndësi
fushës së vet të diturisë. Por, cili është standardi dhe kuadri hyj-
nor në këtë drejtim?*

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Sot, pothuajse të gjithë kanë një preferencë dhe orientim
drejt shkencave të kësaj bote. Mirëpo, fatkeqësisht harrohet
fakti se qëllimi kryesor i ardhjes në këtë botë është "jeta e
përtejme". Për rrjedhojë, fundi është i dhembshëm.

*Ne jetojmë në saje të
ajrit, të cilin edhe pse
na rrethon gjithandej,
ne nuk e shohim, por e
ndjejmë duke e thithur
atë. Për këtë arsye, jo
vetëm që nuk mund
ta mohojmë dot, por
duke e parë si një
domosdoshmëri jetike,
themi se:*

*"Ne nuk mund të
jetojmë pa ajër!"*

Në këtë aspekt:

Kjo botë është vetëm një shkollë. Të gjitha shkencat e studiuara këtu janë thjesht një pjesë e botës së përjetshme. Prandaj, thelbësor është edukimi i përjetësisë. Me fjalë të tjera, nëse të gjitha shkencat, nga fizika e deri te fik'hu, ndodhen nën udhëheqjen dhe drejtimin e edukimit të përjetësisë, vetëm atëherë fitojnë identitetin e të qenit shkencë e dobishme. Vetëm atëherë përjetohen zbulimet në dy dimensione, zgjerohen të kuptuarit dhe meditimi, duke bërë që urtësia dhe të panjohurat e gjërave të dalin në pah. Zemra afrohet me Allahun e Madhëruar dhe si rezultat përjetohet mëshira e përjetshme.

Kjo gjithësi është një Kuran i heshtur, ndërsa Kurani është një univers që flet. Ehli Kurani (të angazhuar me Kuran), nga ana tjetër janë një shfaqje e urtësisë dhe një monument manifestimi, i vendosur në udhëkryqin e të dyjave.

Kjo gjithësi është një Kuran i heshtur ndërsa Kurani është një univers që flet. Ehli Kurani (pasuesit e Kuranit), nga ana tjetër janë një shfaqje e urtësisë dhe një monument manifestimi, i vendosur në udhëkryqin e të dyjave.

Njeriu, i cili u krijua si shembull i delikatesës së paarritshme dhe thellësive të padukshme; Vlerën e lartë e ruan vetëm duke jetuar në botën e Kuranit dhe Sunetit, në drejtim të adhurimit të Zotit të tij.

Mirëpo,

Të gjitha shkencat që mësohen duke përjashtuar të vërtetën e botës së amshuar janë “ilm-i la-jenfa”-shkenca të padobishme. I Dërguari i Allahut ka kërkuar mbrojtje tek Allahu nga dituria e kotë.

Është njësoj si të kapesh pas një

pike të vogël uji pa qenë në gjendje të shohësh një oqean të pafund, apo të jetosh një jetë të shkujdesur dhe të verbër. Fatkeqësisht, fundi i atyre që ishin të verbër dhe të pavëmendshëm ka qenë gjithmonë një zhgënjim i madh. Ky është fundi i zullumqarëve. Siç dihet, shumë prej tyre arritën të zotërojnë shkencat në dukje, por për shkak se harruan ahiretin, dituria e tyre nuk u shërbeu, ata vetëm sa u thelluan në zullumin e tyre.

Për shembull,

Faraoni, Nemrudi, Atilla, Aleksandri, Hulagu dhe shumë të tjerë si ata, me tiraninë e tyre u përpoqën të ndërtonin qytetërimi mbi miliona koka njerëzish. Për rrjedhojë, u regjistruan në histori si armiq dhe turp i njerëzimit duke u bërë kështu simbol i mizorisë. Mbretërimi i tyre përfundoi me shkatërrim.

Por njerëzit e mirë, si: Nakshibendiu, Gejlani, Mevlana, Junus Emre apo Aziz Mahmud Hydaji, të cilët arritën burimin e miqësisë tek Allahu i Madhëruar, jetuan si miq të Zotit, deshën dhe u deshën duke u bërë kështu miq të përjetshëm të gjithë njerëzimit. Pas jetës së përkohshme të kësaj bote, ata u bënë të përjetshëm në miqësi dhe dashuri duke lënë pas një tingull të këndshëm nën këtë qiell vdekatar.

Prandaj,

Trashëgimia më e vyer që një prind mund t'i dhurojë fëmijës së vet është edukimi me një personalitet dhe karakter Islam.

Njeriu, i cili u krijua si shembull i delikatesës së paarritshme dhe thellësive të padukshme; Vlerën e lartë e ruan vetëm duke jetuar në botën e Kuranit dhe Sunetit, në drejtim të adhurimit të Zotit të tij.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, si u edukuan këta miq të Zotit, për të cilët flisni? Çfarë i solli ata në këto pozita madhështore?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Të gjitha personalitetet e shquara të qytetërimit dhe historisë sonë janë frymëzuar nga Kurani Famëlartë. Kultura e vërtetë, është kultura kuranore.

E gjithë bota e njeh, e vlerëson dhe e lexon Rumiun. Ai shprehet se i gjithë frymëzimi dhe përjetimi i tij shpirtëror buron nga Kurani:

“Sa të kem frymë, unë jam shërbëtor i Kuranit, jam dhë në rrugën e Muhamed Mustafait. Nëse dikush nga fjalët e mia përfiton tjetër gjë, unë pikëllohem dhe ndjej neveri për të.”

Po ashtu, nëse poeti i njohur Junus Emre nuk do të kishte përcjellë në krijimtarinë e tij poetike, dashurinë për Allahun dhe të Dërguarin e Tij, ai nuk do të dallonte nga mijëra Junusë të rëndomtë, emri e të cilit as nuk do lexohej.

Poezitë dhe himnet e tij të përshpirtshme, fakti që prej shekujsh ato përcillen nga gjuha në gjuhë dhe nga zemra në zemër duke i dhuruar prehje dhe qetësi çdonjërit që i lexon dhe dëgjon, është dëshmia më e bukur e edukimit të përzemërt profetik më të cilin ai u edukua.

Të gjithë miqtë e Zotit janë edukuar mbi dy parime bazë, të patjetërsueshme, që janë: Kurani dhe Tradita Profetike.

*Të gjithë miqtë e
Zotit janë edukuar
mbi dy parime bazë,
të patjetërsueshme,
që janë: Kurani dhe
Tradita Profetike.*

Edukimi më i vyer është të kuptuarit e Kuranit dhe njohja e të Dërguarit të Allahut nga afër. Ky është arti i zemrës.

Ky edukim nuk mund të arrihet vetëm përmes mendjes, por ai vjen si rezultat i përkushtimit të zemrës në njohjen dhe afërsinë me Krijuesin e Gjithësisë.

Ashikët, shijuan dashurinë e vërtetë, përmes frymëzimit dhe përshpirtshmërisë që gjetën tek i Dërguari i Allahut.

Horizontin dhe thellësinë e kësaj dashurie Nurettin Topçu e shpreh si më poshtë:

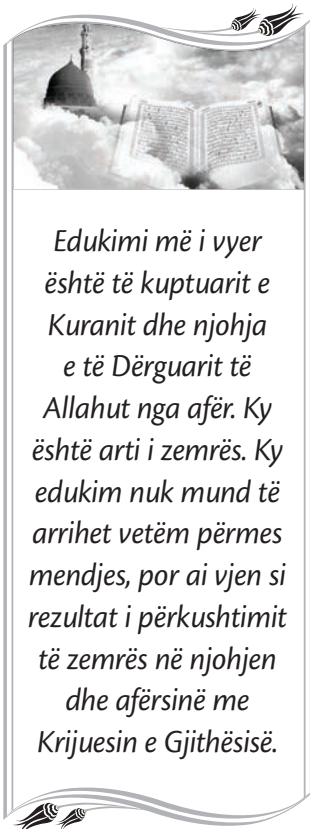
“Ne kemi dëgjuar vetëm thirrjet e ekstazës (vexhd) së Mevlanës. Ne nuk arrijmë të shohim thellësinë e detit të qetësisë ku ai noton. Ne mund të shohim vetëm atë që shfaqet në sipërfaqen e detit të dalë nga thellësia e tij.” (Nurettin Topçu, Mevlana ve Tasavvuf, fq. 139)

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, në suren Rahman, krijimi i njeriut përmendet pas mësimi të Kuranit. Cila është urtësia e kësaj?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Po, Allahu i Lartësuar në Kuranin Famëlartë, thotë:

Edukimi më i vyer është të kuptuarit e Kuranit dhe njohja e të Dërguarit të Allahut nga afër. Ky është arti i zemrës. Ky edukim nuk mund të arrihet vetëm përmes mendjes, por ai vjen si rezultat i përkushtimit të zemrës në njohjen dhe afërsinë me Krijuesin e Gjithësisë.

“I Gjithëmëshirshmi, ua ka mësuar Kuranin (robërve të Tij), ka krijuar njeriun dhe i ka mësuar atij të folurit e qartë.” (Rahman, 1-4)

Në shpjegimin e këtyre ajeteve thuhet:

“Allahu i Gjithëdijshtëm e krijoi njeriun për të mësuar Kur’anin (fletët dhe librat e mëparshëm hyjnorë), dhe i mësoi atij të folurit e qartë që ta kuptojë Librin Hyjnor.”

Sepse;

Faraoni, Nemrudi, Atila, Aleksandri, Hulagu dhe shumë të tjerë si ata, me tiraninë e tyre u përpoqën të ndërtonin qytetërime mbi miliona koka njerëzish. Për rrjedhojë u regjistruan në histori si armiq dhe turp i njerëzimit duke u bërë kështu simbol i mizorisë. Mbretërimi i tyre përfundoi me shkatërrim.

Përmendja fillimisht e mësimit të Kuranit dhe më pas e krijimit të njeriut në këto ajete është një shprehje metaforike e urtësisë së krijimit.

Pra, qëllimi i krijimit të njeriut është njohja e fesë dhe diturisë, përrulësia e vërtetë ndaj Krijuesit arrihet duke e njohur Atë, duke qenë të përgjegjshëm ndaj Fjalës Hyjnore për ta kuptuar, jetuar dhe mbajtur gjallë ashtu siç duhet.

Dinjiteti dhe lavdia e qenies që quhet njeri, përmbushet përmes edukimit kuranor. Prandaj, aftësia e njeriut për të folur dhe kuptuar qartë i është dhuruar atij në mënyrë që të kuptojë, jetojë dhe përjetësojë udhëzimet hyjnore. Të gjitha sekretet e lumturisë, si në këtë botë, ashtu edhe në ahiret, mund të zbulohen

vetëm përmes Librit të Allahut. Sepse Kur'ani na është paraqitur nga vetë Ai ﷻ, si libër jete dhe recetë shpëtimi.

Andaj, njeriu mund të lartësohet në kuptimin e plotë të fjalës, vetëm përmes Kuranit.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, a mund të na e shpjegoni pak më shumë këtë: Si lartësohet njeriu me Kuranin Famëllartë?..

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

– Le të fillojmë me faktet historike:

Hazreti Omeri kishte emëruar Nafi Ibn Abdul-Harithin si guvernator të Mekës. Kur Nafiu u takua me hz. Omerin në Usfan, afër Mekës, kalifi e pyeti:

“Kë caktove zyrtar për njerëzit e kësaj lugine?”

“Emërova Ibn-i Ebzanë.” - iu përgjigj ai.

“Kush është Ibn-i Ebza.” - pyeti hz. Omeri.

“Ibn-i Ebza është një nga skllëverit tanë të liruar.” - iu përgjigj ai.

Me qëllim që kjo urtësi të kuptohej nga të gjithë, hz. Omeri pyeti përsëri:

“Ti ke emëruar mbi ta një skllav të liruar?!”

*Nakshibendiu, Gejlani,
Mevlana, Junus Emre
apo Aziz Mahmud
Hydaji, të cilët arritën
burimin e miqësisë tek
Allahu i Madhëruar,
jetuan si miq të Zotit,
deshën dhe u deshën
duke u bërë kështu miq
të përjetshëm të gjithë
njerëzimit. Pas jetës së
përkohshme të kësaj
bote, ata u bënë të
përjetshëm në miqësi
dhe dashuri duke
lënë pas një tingull të
këndshëm nën këtë qiell
vdekatar.*

“Ai është një njeri që e lexon mirë librin e Allahut dhe i kryen me përkushtim të gjitha detyrimet ndaj Tij.” - shpjegoi Nafiu.

Pas kësaj hz. Omeri tha:

“Kini kujdes, i Dërguari i Allahut ka thënë:

Allahu i lartëson disa popuj me këtë Libër (Kuran) dhe i poshtëron disa të tjerë.” (Muslim, Musâfirîn, 269. Shih. Ibn-i Mâxhe, Mukaddime, 16)

Ja pra, kjo është formula e jetës sonë.

Po ashtu në një hadith tjetër thuhet:

“Vetëm për këta dy persona mund të kemi zili: Njëri është personi të cilit Allahu i ka dhuruar diturinë e Kuranit dhe ai është i zënë ditë e natë me të. Tjetri është ai të cilit Allahu i ka dhuruar pasuri dhe ai e shpenzon atë ditë e natë në rrugën e Tij.” (Buhârî, Îlm, 15; Muslim, Musâfirîn, 266-268. Shih Tirmidhî, Birr, 24; Ibn-i Mâxhe, Zuhd, 22)

Dashuria, mëshira dhe përkushtimi i vërtetë ndaj fëmijëve tanë, mund të dëshmohet vetëm në saje të kahjes së duhur që ne duhet t'i japim edukimit të tyre mbi bazat e Kuranit dhe Traditës Profetike. Në të kundërt, lënia pas dore e këtij detyrimi ndaj fëmijëve tanë çon në humbje dhe shkujdesje.

Lum për atë që mund të jetë një nga këta të dy!

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, cilat janë detyrat kryesore të prindërve sa i takon edukimit të fëmijëve?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Detyra thelbësore e prindërve nuk është t'i ushqejnë fëmijët e tyre deri në ekstrem dhe përtej nevojave që ata

kanë, apo t'i zbukurojnë thjesht nga pamja e jashtme, por t'i mëkojnë ata me ushqimin shpirtëror të domosdoshëm për të ardhmen e tyre dhe t'i edukojnë përmes frymës kuranore.

Prindi duhet të kuptojë që:

Dashuria, mëshira dhe përkushtimi i vërtetë ndaj fëmijëve, mund të dëshmohet vetëm në saje të kahjes së duhur që ne duhet t'i japim edukimit të tyre mbi bazat e Kuranit dhe Traditës Profetike. Në të kundërt, lënia pas dore e këtij detyrimi ndaj fëmijëve, çon në humbje dhe shkujdesje.

Nisur nga kjo,

kriteri vendimtar në përzgjedhjen e “nuses” apo “dhëndrrit” nuk duhet të jetë vetëm mirëqenia në jetën e kësaj bote, por mbi të gjitha drita e besimit dhe moralit të bukur. Sepse fundi i çerdheve familjare që nuk ushqehen me ndjenja fetare e morale është ose ndarja, ose një jetë plot vuajtje dhe ankthe që s'kanë mbarim.

Prandaj,

Ne duhet t'i mbrojmë fëmijët tanë nga prirja e tyre drejt gjërave pa vlerë e pa dobi, nga shëtitjet dhe shpenzimet e panevojshme, nga tendenca për t'u kthyer në shtëpi në orët e vona të natës, nga ndikimet korruptive të mediave sociale; Ne duhet t'ua mbushim shpirtin me dashurinë ndaj Allahut, Kur'anit, Pejgamberëve, njerëzve të mirë e të devotshëm, në mënyrë që zemrat e tyre të mbushen me bardhësinë dhe freskinë e besimit, me dashurinë ndaj Allahut dhe të Dërguarit të Tij.

Vetëm kështu jeta fiton domethënien e saj. Vetëm kështu

Trashëgimia më e vlefshme që një prind mund t'ua dhurojë fëmijëve e tij është rritja dhe edukimi i tyre me një personalitet dhe karakter islam.

mund t'i edukojmë fëmijët me hapa të sigurtë drejt kuptimit të drejtë të adhurimit dhe përulësisë ndaj Zotit. Kështu, teksa besimi në zemrat e tyre forcohet, po ashtu bota e tyre shpirtërore pasurohet edhe më shumë. Leximi i Kuranit u fal atyre kënaqësi të veçantë, i bën ata më të kujdesshëm ndaj ligjeve hyjnore (urdhëresave dhe ndalesave), dhe i stolis me petkun e moralit kuranor dhe profetik.

Imam Maliku tregon nga fëmijëria e tij:

“Për çdo hadith që mësoja përmendsh, babai më bënte një dhuratë. Më pas mësimi përmendsh i haditheve më falte aq shumë kënaqësi, saqë dhuratat nuk ishin më shtysë për mua.”

Edhe sot prindërit duhet t'i edukojnë fëmijët e tyre me metoda të tilla në mënyrë që t'u japin fëmijëve mundësinë e edukimit me një personalitet islam. Babai duhet ta marrë fëmijën

për dore dhe ta çojë në xhami dhe në vende të tjera me vlerë, t'i mësojë historinë, kuptimin dhe rëndësinë e tyre me një gjuhë të ëmbël dhe të dashur. Vetëm kështu mund të hidhen farat e virtytit dhe të vërtetës në zemrat dhe mendjet e fëmijëve tanë.

Përndryshe, këshillat e thata në formë urdhri: “Shko në xhami, vizito këtë apo atë vend!” nuk mund të kenë ndikim në edukimin e fëmijëve. Me fjalë të tjera, edukimi shpirtëror dhe moral arrihet vetëm duke dhënë një shembull konkret.

Babai im i shtrenjtë Musa Efendiu, kur ishim fëmijë, na çonte për të vizitu-

“Për çdo hadith që mësoja përmendsh, babai më bënte një dhuratë. Më pas mësimi përmendsh i haditheve më falte aq shumë kënaqësi, saqë dhuratat nuk ishin më shtysë për mua.”

ar vende të tilla, si: Xhamia Sulejmani-je apo kompleksi Ejub Sulltan dhe na tregonte për sakrificat dhe përpjekjet e njerëzve të varrosur atje. Me këtë rast na mësonte çështje bamirësie dhe sadakaja rrjedhëse. Na tregonte se këta bamirës me lejen e Zotit ishin në paqe falë veprave të tyre të mira dhe na inkurajonte edhe ne të bënim vepra të mira.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, cilat janë këshillat tua të vyera për mësuesit dhe nxënësit të cilët përpiqen të ecin nën gjurmët e Kurranit?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Nxënësit janë fidanët e të sotmes.

Rumi thotë:

“Atë që mbjellim në sezonin e mbjelljes, e korrим në sezonin e korrjes.”

I lutemi Zotit të gjithësisë që me përpjekjet dhe mundin e mësuesve tanë të përkushtuar, të edukohen nxënësit të denjë për të ardhmen e kombit dhe fesë sonë.

Nëse të rinjtë e një shoqërie e shfrytëzojnë potencialin e tyre për mirësi dhe bamirësi, ajo shoqëri do të ketë një të ardhme të ndritur.

Sot shumë prindër ankohen për fëmijët e tyre. Le t'i pyesim: Çfarë pret nga një fëmijë për të cilin ti nuk ke bërë asgjë atë kohë kur ishte dashur ta edukoje me frymën dhe personalitetin islam? Ç'mund të presësh tjetër në mesin e një shtrëngate vetëm se zhdukjen e trungut në vorbullën e saj.

Nënat që edukojnë një brez të tillë meritojnë falënderime dhe mirënjohje të pakufishme.

Në këtë aspekt,

Nuk duhen harruar as vajzat:

Ashtu si djemtë, arsimimi i vajzave tona është gjithashtu shumë i rëndësishëm. Sepse Allahu i Madhëruar në Kuranin Famëlartë na mëson të lutemi:

“O Zoti ynë, na dhuro nga gratë tona dhe trashëgimtarët tanë, çështë prehje për sytë tanë dhe na bëj shembull për të mirët!” (Furkan, 74)

Pra, kjo do të thotë që për të edukuar një brez të ndritur, duhet të edukojmë vajza dhe nëna të shkëlqyera.

*Nxënësit janë
fidanët e të sotmes.*

Rumi thotë:

*“Atë që mbjellim në
sezonin e mbjelljes,
e korrim në sezonin
e korrjes.”*

Për rrjedhojë, është shumë i rëndësishëm investimi shpirtëror që duhet të ndërmerret për të edukuar vajzat tona.

Në një hadith profetik thuhet:

“Kush ka tre vajza dhe është i butë ndaj tyre, i furnizon, i edukon dhe i marton ato, do ta fitojë Xhenetin.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 120-121/5147; Tirmidhî, Birr, 13/1912; Ahmed, III, 97)

Në një hadith tjetër profetik thuhet:

“Kush i rrit dhe i edukon dy vajza derisa të mbushin moshën e pjekurisë, unë dhe ai do jemi kështu ” (dhe i shtriu dy gishtërinjtë e tij). (Muslim, Birr, 149; Tirmidhî, Birr, 13/1914)

Brezi i ri do të edukohet në saje të nënave të përkushtuara. Për këtë arsye duhet t'i kushtojmë rëndësi të madhe edukimit të vajzave tona, veçanërisht me frymën kuranore dhe profetike.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, a mund të na flisni për tiparet dalluese të qytetërimin të Epokës së Lumturisë?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Epoka e Lumturisë ishte epoka e një qytetërimi virtytesh të jashtëzakonshme të ekspozuara nga sahabët, të cilët u edukuan mrekullisht me frymën shpirtërore profetike.

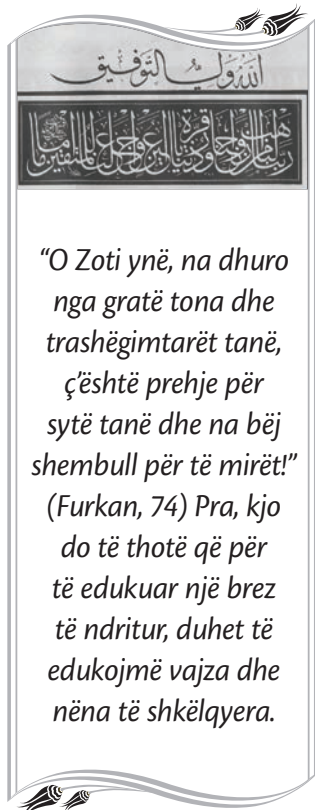
Nuk mund të lëmë pa përmendur dy fakte të rëndësishme që kanë lidhje me këtë qytetërim:

Së pari: Namazi i falur në një mënyrë të tillë që përsoste individin.

Së dyti: Zekati dhe lëmosha që e mbante gjallë shoqërinë.

Vërtet,

I tillë ishte namazi në atë epokë. Namazi ishte streha më e dashur për sahabët. Ishte mbështetja më e sigurt, saqë asnjëri prej tyre nuk kishte nevojë të trokiste dyer të tjera për të kërkuar ndihmë.

*“O Zoti ynë, na dhuro nga gratë tona dhe trashëgimtarët tanë, çështë prehje për sytë tanë dhe na bëj shembull për të mirët!”
(Furkan, 74) Pra, kjo do të thotë që për të edukuar një brez të ndritur, duhet të edukojmë vajza dhe nëna të shkëlqyera.*

Po ashtu,

Dhënia e zekatit dhe e lëmoshës ishte aq e praktikuar në Epokën e Lumturisë, saqë kjo zgjonte një ndjenjë të jashtëzakonshme solidariteti tek njerëzit. Kësisoj, nuk kishte sesi të mos mbizotëronte paqja në një shoqëri ku plagët e të varfërve shëroheshin. Në atë shoqëri nuk kishte kriza dhe drama sociale. Të pasurit ishin të mëshirshëm dhe solidarë, të varfërit ishin modest dhe falënderues.

Kështu pra, ajo epokë u bë simbol i qytetërimit të virtyteve.

Lum për ata prindër, të cilët përpiqen t'i edukojnë fëmijët e tyre me këtë frymë.

Lum për ata mësues, të cilët do të shpërblehen me shumë të mira në Ahiret.

Lum për ata bamirës, të cilët do të përfitojnë nga të mirat e pafundme të Allahut në Xhenet!

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, ju falënderojmë për këto njohuri të vyera që ndatë me ne. Allahu qoftë i kënaqur me ju dhe ju dhuroftë jetë të gjatë. Lutje të singerta dhe falënderime për ju!

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Edhe unë ju falënderoj. I lutem Zotit të Gjithësisë që përpjekjet tuaja për të edukuar një brez që do të jetë i

Namazi ishte streha më e dashur për sahabët. Ishte mbështetja më e sigurt, saqë asnjëri prej tyre nuk kishte nevojë të trokiste dyer të tjera për të kërkuar ndihmë.

dobishëm për fenë, atdheun, flamurin dhe të ardhmen tonë të jenë të përjetshme.

Allahu i Madhëruar i bëftë fëmijët tanë dritë të brezave..!

Mos na ndaftë ne, kombin dhe brezat e rinj nga rruga e Kuranit dhe Traditës Profetike!

Amin!..

Dhënia e zekatit dhe e lëmoshës ishte aq e praktikuar në Epokën e Lumturisë, saqë kjo zgjonte një ndjenjë të jashtëzakonshme solidariteti tek njerëzit. Kësisoj, nuk kishte sesi të mos mbizotëronte paqja në një shoqëri ku plagët e skamnorëve shëroheshin. Në atë shoqëri nuk kishte kriza dhe drama sociale.

Dy fjalë për qendrën “JYZAKË”

SHKOLLA E KURANIT DHE DITURISË

Jetojmë në një kohë ku media dhe celulari po ua rrëmben zemrën rinisë duke i kthyer ata në qenie të komanduara, si robotë. Ky është një realitet që po i tërheq drejt një fundi të panjohur ashtu sikur trungjet zvarriten drejt vorbullave të errëta. Për të shpëtuar nga kjo gjendje nevojiten botime që reflektojnë kulturën kuranore. Pikërisht, “Jyzakë” është një revistë që përpiqet të përmbushë këtë detyrë, një revistë që i orienton të rinjtë drejt edukimit islam, një revistë produktive, e frytshme, që i qaset arsimit nga dy këndvështrime, me pak fjalë, një revistë që pasqyron qytetërimin tonë.

Dy fjalë për qendrën “JYZAKË”

SHKOLLA E KURANIT DHE DITURISË

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, revista “Jyzakë”, është fryt i punës suaj. Falë jush kjo revistë është botuar rregullisht gjatë gjithë këtyre viteve. Dhe ne vazhdojmë të punojmë për shumë vite me radhë me emocionet e ditës së parë. Kontributi juaj në këtë revistë është i kudondodhur, duke filluar që nga emërtimi e deri tek përmbajtja. Çfarë mund të na thoni në lidhje me Jyzakë-në?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Falë Allahut të Madhëruar, kjo revistë renditet si një ndër botimet më të vyera Islame, ashtu siç ka edhe vetë emrin jyzakë (faqebardhë).

Me stilin e saj të lartë letrar, ajo është ushqim për shpirtin. Kjo nismë që e ka zanafillën që në vitin 2005 dhe vazhdon edhe sot me të njëjtën entuziazëm, përbën një kapital të vyer për jetën e pëртејme.

Një tipar dallues i revistës sonë është përpjekja për të paraqitur fjalët më të bukura dhe për të shprehur të vërtetat sublimë në drejtim të ndërtimit të vlerave.

Falë Zotit, si rezultat, shohim një brez që po edukohet me vlerat më të çmuara, të brumosura me fjalët më të bukura.

Revista jonë nisi të botohet në vitin 2005 si një studim modest në një studio të vogël në Bağlarbaşı. Dësh Zoti që me mbarësinë e Tij, revista të marrë një zhvillim të madh. Lutemi që ky sukses të vazhdojë edhe më tej.

Kushdo që lexon diçka nga kjo revistë apo e përdor atë, shpërblimi i përfshin të gjithë ata që kanë kontribouar, pra kjo përbën një sadaka rrjedhëse.

Me pak fjalë, kjo revistë është kthyer në një burim edukimi dhe besimi, përmes botimeve me vlerë, mësuesve të përkushtuar dhe nxënësve të dalluar duke përçarur denjësisht frymën e pastër të tasavufit.

Të gjitha veprat islame të botuara në këtë revistë janë padyshim letra të dërguara si për të tashmen ashtu edhe për të ardhmen.

Sepse në këtë vatër të edukimit, mësimi i të vërtetave kuranore si në rreshta ashtu edhe në zemra, përbën çështjen më të rëndësishme.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, është e njohur rëndësia e literaturës në drejtim të ringjalljes së zemrës dhe ndërtimit të botëkuptimit islam të një shoqërie besimtare. Mirëpo, a vlerësohet siç duhet kjo çështje nga të gjithë? Ç’perspektivë nevojitet për kuptimin e duhur të saj?

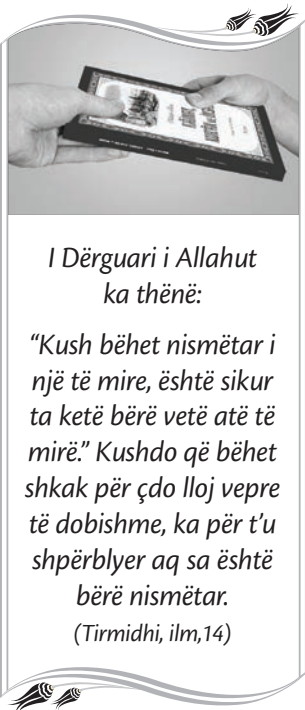
Hoxha i nderuar Osman Nuri TOP-BASH:

Të gjithë shohim se:

Përballë nesh kemi një botë që ecën me ritme të shpejta drejt globalizimit dhe ne jetojmë pikërisht në mes të saj. Ndikimi i internetit dhe mediave është i dukshëm në çdo skaj të botës, nga kontinenti në kontinent, nga qyteti në fshat. Edhe një person që jeton në skajin më të largët të botës mund të bëhet fare lehtë pjesë e botës së internetit dhe televizionit. Ndikimi i këtyre të fundit në moralin dhe sjelljen e njeriut është i pashmangshëm. Karakteri i njeriut në një farë mënyre merr trajtë nga materiali i servirur në internet, bota e ideve të tij formësohet nga tërësia e mesazheve të librave dhe revistave që lexon.

Prandaj, për të ardhmen tonë është thelbësore t’i japim përparësi veprave dhe botimeve islame, të cilat përbëjnë mjetet e duhura të kumtimit të fesë. Ne duhet t’ua përcjellim dhe t’ua mësojmë me çdo mjet rinisë sonë të sotme dhe të ardhme rendin e jetës, përmbajtjen dhe botëkuptimin e duhur të Islamit.

Në Kuranin Famëlartë në 11 vende trajtohet tema e “emri bil maruf nehji anil munkur” - urdhërimit për të mirë dhe ndalimit nga e keqja.

I Dërguari i Allahut
ka thënë:

“Kush bëhet nismëtar i një të mire, është sikur ta ketë bërë vetë atë të mirë.” Kushdo që bëhet shkak për çdo lloj veprë të dobishme, ka për t’u shpërblyer aq sa është bërë nismëtar.

(Tirmidhi, ilm,14)

Një nga këto është edhe ajeti 110 i sures Al-i Imran, në të cilën Krijuesi i Fuqiplotë na ngarkon me këtë detyrë:

“Ju jeni populli më i mirë i dalë për njerëzimin: (sepse) ju urdhëroni që të bëhen vepra të mira, i ndaloni të këqijat dhe besoni Allahun.” (Al-i Imran, 110)

Para së gjithash, besimtari duhet të edukojë vetveten, ta përsosë atë, në mënyrë që të jetë një “njeri i mirë”, një “njeri i mëshirës”. Ai duhet ta përfaqësojë denjësisht fenë e tij, të jetë mishërim i “urdhërimit për të mirën dhe ndalimit nga e keqja”, duke shfaqur kështu personalitetin dhe karakterin e Islamit.

Sahabët nuk ishin shembull vetëm me fjalë, por edhe me vepra dhe sjellje. Andaj, Allahu i Lartësuar kërkon prej nesh, që të ndjekim shembullin e sahabëve, siç përmenden në ajetin 100 të sures Teube: **“Sa u përket besimtarëve të parë, prej muhaxhirëve dhe ensarëve, Allahu është i kënaqur me ata dhe me të gjithë të tjerët që i pasuan me vendosmëri e përkushtim në besim.”** (Teube, 100)

Mosmirënjohja ndaj të Dërguarit të Allahut është mosmirënjohja më e shëmtuar. Nuk duhet harruar se njohja, studimi, përjetimi i “moralit të tij të lartë”, është dëshmia më e bukur e besnikërisë ndaj tij dhe ndaj Zotit të Plotfuqishëm, i cili e dërgoi atë si mëshirë për botët.

Në këtë kontekst, bisedat fetare, revistat, librat, botimet e ndryshme, audio dhe video si dhe çdo formë tjetër edukative, përbën një mjet drejt realizimit të qëllimit tonë, për të qenë në nivelin e duhur të edukimit shpirtëror; për të përmbushur detyrën tonë të “emri bil maruf”-urdhërimi në të mirën.

Në këtë shërbim përfshihen të gjithë ata që japin kontributin e tyre në çdo aspekt, në përgatitjen e këtij botimi, në shërbimin teknik, abonimin, shpërndarjen e tij dhe përfaqësimin dinjitoz. Secili prej tyre bart një rol të rëndësishëm në këtë kauzë.

Çdokush që ka kontribouar dhe kontribuon në dërgimin e këtyre mesazheve të vyera islame tek brezi i tanishëm dhe i ardhshëm do të marrë shumë shpërblime dhe mirësi.

Për shembull, nëse dikush lexon diçka nga Revista jonë “Juzakë”, dhe përfiton diçka prej saj, shpërblimi i përfshin të gjithë ata që kanë kontribouar në forma të ndryshme. Pra, kjo përbën një sadaka rrjedhëse.

I Dërguari i Allahut ka thënë:

“Kush bëhet nismëtar (shkaktar) i një të mire, është sikur ta ketë bërë vetë atë të mirë.” (Tirmidhi, İlm, 14)

Kushdo që bëhet shkak për çdo lloj vepre të dobishme, ka për t’u shpërblyer aq sa është bërë nismëtar (shkaktar).

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, falë Zotit, revista dhe materiale të tilla në shërbim të botimeve islame, tashmë janë shtuar.

Të ndodhur në këtë situatë, për shkak të intensitetit të përditshmërisë, lexuesi mund të vihet në dilemën e përzgjedhjes së literaturës. Çfarë mund të na thoni lidhur me këtë situatë?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Funksioni i çdo reviste është i ndryshëm. Çdo revistë i drejtohet lexuesve sipas stilit të saj.

Nën petkun e “Moralit të tij të Mrekullueshëm”, ne u bëmë një komb i nderuar në të dy botët. Personaliteti dhe dinjiteti ynë ishte në majat më të larta. Sunduam botën me drejtësi. Madje edhe jo myslimanët admironin qasjen e Islamit ndaj drejtësisë dhe të vërtetës. Ne arritëm të ndërtojmë një qytetërim, në të cilin u mishëruan mëshira dhe dhembshuria.

Ne i vlerësojmë të gjitha revistat që botohen, me kusht që t'i përmbahen Kuranit dhe Sunetit. Lutemi që "Allahu të jetë i kënaqur me të gjithë ata që përpiqen në këtë rrugë dhe t'u dhurojë një jetë të begatë!". Ky është qëndrimi i duhur.

Nisur nga kjo, pyetje të tilla, si: "Cilën duhet të lexojmë dhe cilën nuk duhet ta lexojmë?", janë pyetje pa vlerë dhe pa vend. Krahase të tilla të gabuara shkaktojnë përçarje mes njerëzve, prandaj ne distancohemi.

Edhe një person që jeton në skajin më të largët të botës mund të bëhet fare lehtë pjesë e botës së internetit dhe televizionit.

Ndikimi i këtyre të fundit në moralin dhe sjelljen e njeriut është i pashmangshëm. Karakteri i njeriut në një farë mënyre merr trajtë nga materiali i servirur në internet, bota e ideve të tij formësohet nga tërësia e mesazheve të librave dhe revistave që lexon. Prandaj, për të ardhmen tonë është thelbësore t'i japim prioritet veprave dhe botimeve islame, të cilat përbëjnë mjetet e duhura të kumtimit të fesë.

Ne nuk duhet të harrojmë as për veten, as për të tjerët, se: Gjëja më e rrezikshme që i kanoset besimtarëve është përçarja, fitneja.

Allahu i Lartësuar thotë:

“Luftimi në atë kohë është gjynah i madh, por pengimi i njerëzve prej udhës së Allahut, mohimi i Tij, pengimi i njerëzve nga vizita e Xhamisë së Shenjtë dhe dëbimi i banorëve të saj nga ajo, janë gjynah më i madh tek Allahu.” (Bekare, 217)

Duhet kuptuar që, çdo bashkësi kontribuon në fushën e botimeve sipas prirjes së vet. Prandaj ne i vlerësojmë dhe lutemi për të gjithë ata që përpiqen të kontribuojnë duke iu përmbajtur Kuranit dhe Sunetit. Ne nuk i ndajmë dhe nuk i veçojmë nga njëri-tjetri.

Si revista “Jyzakë”, po ashtu edhe revista “Altënolluk” kanë dhënë kontribut të padiskutueshëm, në ngritjen e një brezi të miredukuar

dhe kanë shërbyer me përpjekje të admirueshme prej vitesh. Të dyja dëshmojnë për të vërtetat e Islamit dhe na gostisin shpirtin tonë me kënaqësi. Të dyja janë pjesë e një tërësie. Të dyja janë të nevojshme veçmas, dhe të dyja përmbushin një nevojë të veçantë. Ashtu si trupi ynë ka nevojë për vitamina të ndryshme, ashtu edhe nevojat e shpirtit dhe zemrës janë gjithashtu të ndryshme. Pra, revista “Jyzakë” përbën një suplement thelbësor, po ashtu edhe revista “Altënolluk” përbën një tjetër suplement thelbësor. Të dyja mbushin një boshllëk të caktuar, prandaj asnjëra nuk duhet përjashtuar.

Vargjet e mëposhtme kuranore përbëjnë edhe kriterin tonë vlerësues:

“O njerëz! Në të vërtetë, Ne ju krijuam ju prej një mashkulli dhe një femre dhe ju bëmë popuj e fise, për ta njohur njëri-tjetrin.

Më i nderuari prej jush tek Allahu është ai që i frikësohet më shumë Atij.

Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshtëm dhe për Atë asgjë nuk është e fshehtë.” (Huxhuratë, 13)

“Ndërmjet shenjave të Tij janë krijimi i qiejve e i Tokës dhe shumëllojshmëria e gjuhëve dhe e ngjyrave (racave) tuaja. Pa dyshim, në këtë ka shenja për ata që dinë.” (Rrum, 22)

“...Sikur të donte Allahu, do t’ju kishte bërë një popull të vetëm, por Ai kërkon që t’ju provojë në atë që ju ka dhënë,

*Falë Zotit, revistat
“Jyzakë” dhe
“Altënolluk” vazhdojnë
të shërbejnë në rrugën
e duhur duke u
përpjekur të qëndisin
moralin e bukur islam
në zemrat e lexuesve
të vendit tonë, por
edhe më gjerë në
mbarë botën. Të dyja
shërbejnë si shkolla
të vjera shpirtërore
që ushqejnë botën
tonë të ideve dhe
ndjenjave.*

andaj bëni gara për punë të mira!...” (Maide, 48)

Prandaj, shpirti ynë ka nevojë të njihet me të vërtetat sublimë, urtësitë dhe tubimet fetare. Ka nevojë të ketë ndjeshmëri ndaj historisë, të lexojë e dëgjojë poezitë përkujtuese të Pejgamberit ﷺ që brumosin zemrat me dashuri. Po kështu, edhe mendja ka nevojë të çlodhet e të gjejë qetësi përmes fjalëve të mençura e shkrimeve me vlerë. Duhet të kujdesemi që në shtëpitë tona të kemi dritare që hapin horizonte të tilla për familjen dhe fëmijët tanë.

Natyrisht, ju nuk mund të arrini të flisni me këdo, por revista që qëndron mbi tryezën tuaj flet në mënyrën më të mirë. Ndoshta ju nuk mund ta shpjegoni siç duhet, por revista “Jyzakë”, të cilën mund t’ia dhuroni dikujt mund të jetë mënyra më e bukur për të tejçuar një mesazh. Dhe kështu ju merrni shpërblimin e të qenit ndërmjetës të një pune me vlerë.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, disa njerëz zgjedhin të flasin, e disa të heshtin. Kush ka më shumë përparësi, ata që ngrenë zërin, apo ata që zgjedhin heshtjen? Shumë prej tyre thonë, se: “Sekretet nuk tregohen!” E vërteta është, se “urdhërimi për të mirë dhe ndalimi nga e keqja” nuk bëhet vetëm me fjalë, por edhe me vepra. Cili është mendimi juaj lidhur me këtë çështje?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOP-BASH:

Para së gjithash, duhet të kemi parasysh që:

Revista jonë nisi të botohet në vitin 2005 si një studim modest në një studio të vogël në Bağlarbaşı. Dësh Zoti që me mbarësinë e Tij, revista të marrë një zhvillim të madh. Lutemi që ky sukses të vazhdojë edhe më tej.

Nëse nuk do të kishte libër, nuk do të kishte fe. Zoti nuk zgjodhi heshtjen kur bëhet fjalë për fenë, por zgjodhi fjalën për të gjithë njerëzimin.

Nisur nga kjo, miqtë e Zotit, të cilët i janë përkushtuar me të vërtetë fesë, kanë përdorur domosdoshmërisht fjalën, për të përcjellë të vërtetën dhe urtësinë tek bashkëbiseduesit e tyre.

Heshtja i shërben meditimit. E gjithë baza e meditimit është fjala, e folura, e brumosur me të vërtetën. Nisur nga kjo, Krijuesi i Gjithdijshtëm, i fton njerëzit drejt meditimit përmes fjalës, duke thënë:

“Lexo me emrin e Zotit tënd!”

(Alak, 1) Kësisoj, po të mungonte fjala nuk do kishte meditim, por nuk do kishte as heshtje që hap dyert e urtësisë.

Po ashtu, në krijimin e Hazreti Adem, epërsia e tij ndaj engjëjve është se atij iu mësuan emrat hyjnorë. Me fjalë të tjera, është aftësia për të kuptuar dhe deklaruar të vërtetat supreme (e larta).

Mevlana Xhelaledin Rumi thotë:

“Vargjet e mia, nuk janë thjesht vargje, por janë një botë shpirtërore. Humori im, nuk është thjesht një shaka, por ka domethënie të hollë. Tregimet e mia nuk janë të thjeshta dhe të zakonshme, por kanë përmbajtje edukuese.”

Meqenëse botëkuptimet, prirjet dhe aftësitë janë të ndryshme te çdo njeri, herë pas here Mevlana hyn në botën e humorit. Me pak fjalë, me historitë që duken të thjeshta, ai

*Me pak fjalë,
kjo revistë është
kthyer në një
burim edukimi dhe
besimi, përmes
botimeve me
vlerë, mësuesve të
përkushtuar dhe
nxënësve të dalluar
duke përçuar
denjësisht frymën e
pastër të tasavufit.*

arrin të shpjegojë në mënyra të ndryshme luftën e brendshme të njeriut, misteret, hollësitë dhe ndjeshmëritë e prirjeve të tij shpirërore.

Njerëz, si: Feriduddin Attar, Sâdî-i Shîrâzî, Molla Xhâmî dhe Muhammed Ikbali, kanë prirje të ngjashme. Ata e shprehin të vërtetën përmes simbolikave dhe përngjasimeve.

Disa të tjerë, si: Ahmed Jesevî, Junus Emre, Aziz Mahmud Hudâî dhe Es'ad Erbilî, përjetimin e tyre shpirtëror e shprehën përmes gjuhës së poezisë.

Disa u morën ditë e natë me shkrime, të tjerë ndoqën rrugën e bisedave fetare për të shprehur fshehtësitë hyjnore. Mirëpo asnjëri prej tyre nuk u ndal së foluri, madje edhe heshtja u bë një mënyrë shprehjeje. Shembull të bukur përbën Bahaud-din Nakshibendi, i cili përmes bisedave të tij fetare të përzemërta dhe plot urtësi u përçoi bashkëbiseduesve përshpirtshmëri dhe frymëzim.

Motoja e tij është shumë domethënëse:

“Rruga jonë është rruga e kuvendëve fetare (sohbet).”

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, duhet thënë se gjeneratat e reja të sotme po shfaqin gjithnjë e më shumë prirje drejt “leximit” të bazuar në teknologji. Ç’mund të na thoni për rëndësinë e leximit?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOP-BASH:

Po, është e vërtetë. Fatkeqësisht,

Si revista “Jyzakë”, po ashtu edhe revista “Altënolluk” kanë dhënë kontribut të padiskutueshëm, në ngritjen e një brezi të miredukuar dhe kanë shërbyer me përpjekje të admirueshme prej vitesh. Të dyja dëshmojnë për të vërtetat e Islamit dhe gostisin shpirtin tonë me kënaqësi.

transmetimet televizive dhe interneti duke e paraqitur çdo informacion të gatshëm, ndikojnë në dembelosjen e zotësive mendore të njeriut. Një person nuk mund ta përthithë një informacion që e sheh, ashtu siç mund ta zotërojë duke e lexuar.

Për më tepër, shpesh ajo çfarë serviret në këto ekrane ka përmbajtje djallëzore. Si rezultat, efekti i saj në zemrën e njeriut rezulton në tendencën për të imituar mënyrën e tyre të sjelljes dhe jetesës.

Edhe po të mos ketë imazhe me përmbajtje të ndaluar, në të shumtën e rasteve janë të pa vlera dhe të kota. Shpesh këto ndikojnë në shpërqendrimin e shikuesit, e mbajnë atë të zënë dhe e pengojnë të bëjë vepra të mira. Dobësojnë kujtesën dhe shkathtësinë e të menduarit.

Secili nga ne duhet ta pyesë veten si dhe ku e shpenzon kohën.

Sa kohë i kushtojmë leximit të Kuranit, sa orë shpenzojmë përballë televizorit apo celularit? Çfarë përfitojmë me njërën e ç'humbasim me tjetrën?

Për këtë arsye, është thelbësore që një besimtar të zotërojë edukatën e disiplinës kohore dhe t'i kushtojë kohë leximit dhe dëgjimit të veprave të dobishme, veçanërisht të Kur'anit, duke praktikuar parimin e kërkimit të "diturisë së dobishme nga djepi në varr".

Jetojmë në një kohë ku media dhe celulari po ua rëmbejnë zemrën rinisë duke i kthyer ata në qenie të komanduara, si robotë. Ky është një realitet që po i tërheq drejt një fundi të panjoh

Ashtu si trupi ynë ka nevojë për vitamina të ndryshme, ashtu edhe nevojat e shpirtit dhe zemrës janë gjithashtu të ndryshme. Pra revista "Jyzakë" përbën një suplement thelbësor, po ashtu edhe revista "Alltënolluk" përbën një tjetër suplement thelbësor.

hur ashtu sikur trungjet zvarriten drejt vorbullave të errëta. Për të shpëtuar nga kjo gjendje nevojiten botime që reflektojnë kulturën kuranore.

Pikërisht, Jyzakë, është një revistë që përpiket të përmbushë këtë detyrë, një revistë që i orienton të rinjtë drejt edukimit islam, një revistë produktive, e frytshme, që i qaset arsimit nga dy këndvështrime, shpirtëror dhe material, me pak fjalë, një revistë që pasqyron qytetërimin tonë përmes një stili (gjuhe) të pastër dhe original. Prandaj është shumë e rëndësishme që këto botime të kalojnë në duart e brezave tanë.

Siç dihet, dëmtimi i kulturës gjuhësore kishte për qëllim dëmtimin e kulturës fetare (Islamit). Kjo mësymje filloi duke hijezuar fjalët me prejardhje të mirëfilltë islame dhe duke i zëvendësuar ato me fjalë të sajuaara, larg kuptimit autentik. Kështu, njerëzit

e thjeshtë u mënjanuan nga të kuptuarit e fesë në përputhje me burimin e saj të vërtetë. Si rezultat, ndodhën trazira në kulturën dhe mendimin islam.

Në këtë drejtim, revista “Jyzakë” është një përpjekje konkrete për të mbajtur gjallë fjalë dhe shprehje identitare të kulturës islame.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, urtësia e tasavufit dhe shprehja e kësaj urtësie janë gjithashtu shumë të rëndësishme në formimin e brezit. Cila është urtësia që qëndron pas faktit se miqtë e Zotit janë penat më të spikatura në botën e fjalës?

Siç dihet, dëmtimi i kulturës gjuhësore kishte për qëllim dëmtimin e kulturës fetare (Islamit). Kjo mësymje filloi duke hijezuar fjalët me prejardhje të mirëfilltë islame dhe duke i zëvendësuar ato me fjalë të sajuaara, larg kuptimit autentik. Kështu, njerëzit e thjeshtë u mënjanuan nga të kuptuarit e fesë në përputhje me burimin e saj të vërtetë. Si rezultat, ndodhën trazira në kulturën dhe mendimin islam.

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Le të përgjigjemi me vargjet e Junus
Emresë:

Çfarë kuptimi (qëllimi) ka të
lexosh?

E para është që Zotin ta njohësh.
Nëse për çfarë lexon nuk e di,
Punë të kotë ke bërë ti!

Allahu i Madhëruar në lidhje me
përpjekjet që janë larg të vërtetës thotë:

**“Atë Ditë do të poshtërohen fytyra
njerëzish, që kanë punuar e janë rras-
kapitur (duke bërë të këqija në këtë bo-
të).”** (Gashije, 2-3)

Kjo do të thotë që nuk mjafton të marrësh dituri vetëm du-
ke lexuar mbi rreshta. Krahas kësaj, dituria dhe urtësia e vërtetë
është aftësia për të lexuar përtej rreshtave dhe për të zotëruar
urtësinë, si rezultat i takvasë (devotshmërisë) së pastër. Njohja
në këtë mënyrë me anë të urtësisë, është lartësim i diturisë. Dhe
kjo ndodh kur dituria vihet në shërbim të edukimit të egos, pra
kur vërtet punohet me atë dituri.

Shembulli më i bukur i tasavufit, diturisë dhe urtësisë së
vërtetë, është Epoka e Lumturisë.

Tasavufi është formësimi me edukatën që i Dërguari i Alla-
hut edukoi sahabët e vet. Është përsosmëria e imanit, ngritja e tij
në nivelet më të larta. Është ndërtimi i vetvetes. Pas kësaj, është
ndihma e të tjerëve, e atyre që janë nevojtarë.

Tasavufi është përshkruar si më poshtë:

Tasavufi është braktisja e veseve të këqija dhe përvetësimi i
moralit të lartë.

*Si rezultat i
deformimeve të fjalëve,
ndodhën turbullira
edhe në kulturën dhe
mendimin islam. Në
këtë drejtim, revista
“Jyzakë” është një
përpjekje konkrete për
të mbajtur gjallë fjalë
dhe shprehje identitare
të kulturës islame.*

Tasavufi është pastrimi i egos dhe dëlirja e zemrës. Është edukimi i lartë shpirtëror që synon lulëzimin e farës së devotshmërisë duke vënë nën kontroll prirjet negative të natyrës njerëzore.

Tasavufi është arti i arritjes së devotshmërisë.

Tasavufi është aftësia për të jetuar mbi bazën e Istikametit (qëndrueshmëria në fe). Istikameti është lidhja e pandarë me Kuranin dhe Sunetin, është njohja dhe përjetimi me ngazëllim i mesazheve kuranore dhe profetike në çdo fazë të jetës. Tasavufi është përjetimi i kënaqësisë së madhe në zemër që të dhuron të jetuarit me frymën e Kuranit dhe Sunetit.

Tasavufi është pëlqim (riza) dhe nënshtrim (teslimijet). Është forca e përbaljes me të papriturat e jetës, është ruajtja e ekuilibrit të zemrës përballë ulje-ngritjeve, është harresa e çdo ankese dhe pranimi pa kushte i vullnetit (caktimit) hyjnor.

Tasavufi është aftësia e të qenit një njeri i devotshëm i Allahut duke arritur “Dashurinë dhe njohjen e Tij”.

Tasavufi është ndjenja e përgjegjësisë së besimtarëve që kanë arritur përsosjen shpirtërore dhe materiale për të kompensuar të metat dhe nevojat e të gjitha krijesave duke iu qasur atyre me një shpirt altruist. Është kthimi në natyrshmëri i dhembshurisë, mëshirës dhe shërbimit ndaj krijesave për hir të Krijuesit.

Tasavufi është një rrugëtim i shenjtë me dashuri dhe miqësi të vërtetë drejt Krijuesit Fuqiplotë.

Tasavufi është shpëtimi nga mbërt-

Të jetosh një jetë larg devotshmërisë dhe përkushtimit e të gjesh ngushëllim duke pritur se “Shejhu do më shpëtojë”, është një shkujdesje dhe injorancë që nuk mund të pranohet nga tasavufi i vërtetë. Ky do ishte shkatërrimi i tij.

himi i dëshirave kalimtare të kësaj bo-
te të vdekshme duke e kuptuar jetën e
Ahiretit si thelbin e vërtetë të jetës.

Tasavufi është lidhja e thellë sh-
pirtërore me të Dërguarin e Allahut pas
njohjes dhe kuptimit të vërtetë të jetës
së tij. Është reflektimi i “gjendjes” (hal)
së tij, të dukshmes dhe të padukshmes.
Me pak fjalë, tasavufi është përpjekja
për të marrë hise nga përshtatshmëria
e Resulullahut.

JYZAKË:

*Hoxhë i nderuar, çështje që kanë
të bëjnë me Tasavufin, si: “Rabita”
apo “Tevesul” shpesh konstestohen.
Cili do ishte shpjegimi juaj?*

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOP- BASH:

“Rabita” është kultivimi dhe ruajtja e dashurisë për hir të
Allahut. Nuk mund dhe nuk duhet të jetë kurrë rrugë për në
shirk (ortakëri). Çdo njeri është i pafuqishëm, nevojtar ndaj
Krijuesit.

Përveç sahabëve, për të cilët ka treguar i Dërguari i Allahut
dhe i ka përgëzuar me Xhenet, askush nuk ka garanci për fry-
mën e fundit dhe Jetën e Përtejme.

Shprehja më e bukur e “rabit-ës”, e përjetuar në nivelin më
të lartë, është lidhja midis të Dërguarit të Allahut dhe Hz. Ebu
Bekrit, i cili ndjente mall edhe kur ishte pranë të Dërguarit të
Allahut.

Sadi Shirazi thotë:

*Qeni i Banorëve të Shpellës
(As'hab-i Kehf), fitoi një
nderim të madh duke
u përmendur në Kuran,
nga që ishte bashkudhëtar i
njerëzve të mirë.
(Kehf, 18, 22)*

*Mirëpo, gruaja e Nuhut
dhe Lutit përfunduan në
Xhehenem si rezultat i
shoqërimit shpirtëror me të
devijuarit. Atyre nuk u bëri
dobi lidhja bashkëshortore
me pejgamberë.
(Tahrim, 10)*

H. Aishja ﷺ, momentet e vdekjes së babait të saj, të përfs-hirë në emocionin e ritakimit me të dërguarin e Allahut, i tregon me fjalët:

I dergjur në shtratin e vdekjes, babai im Ebu Bekri, pyeti:

“-Cila ditë është sot?”

“-E hënë”, -iu përgjigjëm.

“-Nëse vdes sonte mos më lini të pres deri nesër. Ditët dhe netët më të bukura për mua janë ato më afër Resulullahut. (Ësh-të momenti më i afërt që do të takohem me të.) (Ahmed, I, 8)

Nuk duhet harruar, që Qeni i Banorëve të Shpellës (As’hab-i Kehf), fitoi një nderim të madh duke u përmendur në Kuran, ngaqë ishte bashkudhëtar i njerëzve të mirë.

Nga ana tjetër, në suren Tahrim bëhet e ditur se si gruaja e Nuhut dhe Lutit përfunduan në Xhehenem si rezultat i shoqë-rimit shpirtëror me të devijuarit. Atyre nuk u bëri dobi lidhja bashkëshortore me pejgamberë.

Besimi i sigurtë arrihet kur “duam atë që duhet dashur dhe urrejmë atë që duhet urreyer” për hir të Zotit të Gjithësisë. Sepse dashuria dhe urrejtja janë ndjenjat që i japin kahje zemrës së nje-riut.

Paralajmërimi në suren Tebbet për-bën shembullin më të qartë ndaj urrejtjes. Dashuria dhe lidhja e Ebu Lehebit me idhujt bëri që ai të vuante dënimin hyjnor në vorbullën e politeizmit, edhe pse ai ishte xhaxhai i Profetit.

Nga ana tjetër, h. Bilali, skllavi Abi-

“...njeriu do të ketë vetëm atë për të cilën ka punuar.”

(Nexhm, 39)

Njeriu është i devotshëm aq sa përpiqet. Allahu e përmend takvanë-devotshmërinë në Kuranin Famëlartë në 258 vende.

sinas arriti majat e besimit duke krijuar një lidhje të përzemërt me të Dërguarin e Allahut.

Nëse ne do mund të ndërtonim një marrëdhënie të përzemërt me Profetin ashtu siç ndërtuan sahabët e nderuar dhe të krijojmë një lidhje të fortë me njerëzit e devotshëm, personalitetet e tyre unike do të pasqyrohen në botën tonë të brendshme dhe ne do të marrim hise prej të njëjtit karakter sublim.

Atëherë zë vend shprehja:

“Ai që është në Jemen, është pranë meje; Ai që është pranë meje, është në Jemen...”

Distanca kohore prej shekujsh ngrihet dhe zemrat provojnë ndjesinë e besimit të pastër, thuajse po jetojnë në Epokën e Lumturisë.

Kjo pra është “rabita”-lidhja e vërtetë shpirtërore, e cila bëhet e mundur vetëm përmes kultivimit dhe ruajtjes së dashurisë për hir të Allahut.

Tejkalimi i këtij pragu dhe hapja e çfarëdo lloj mundësie për shirk (ortakëri), nuk ka asnjë pikë takimi (asgjë të përbashkët) me “hakiki rabita”-lidhjen e vërtetë.

Njerëzit e paditur shpesh sjellin pretendime të pakuptimta, si:

“Shehu im do ndërmjetësojë për mua Ditën e Gjykimit, nuk do më lërë vetëm, ai do më çojë në Xhennet.”

Mirëpo, e vërteta është ndryshe, për shkak të parimit që kemi përmendur më lart, as murshidi dhe as muridi (pasuesi i tij), nuk kanë garanci të imanit në frymën e fundit. Kjo do të thotë

*Udhëzim hyjnor :
“..dhe as djallin mos
e lini t’ju mashtrojë
për Allahun...”*

(Lukman, 33; Fatir, 5)

*Në një kohë kur
Kurani e përshkruan
si “mashttrim të
djallit” besimin e
tepruar në faljen e
Zotit, a ka kuptim
të tregosh plogështi
duke iu mbështetur
“shpëtimit” të
murshidit?!*

që sa i takon shpëtimit të përjetshëm, është i panjohur si fundi i murshidit ashtu edhe i muridit.

Edhe pse i Dërguari i Allahut ka të drejtën e ndërmjetësimit (shefaat), ai e ka porositur vajzën dhe hallën e tij me këto fjalë:

“O Fatime, bija e Muhamedit, të Dërguarit të Allahut! O (halla ime) Safije! Punoni vepra të mira dhe të pranura tek Allahu! (Nëse nuk keni punuar vepra të mira, mos u mbështetni tek profecia ime!) Sepse unë nuk mund t’ju shpëtoj nga dënimi i Allahut (nëse nuk keni kryer vepra të mira)!” (Ibn-i Sa’d, II, 256; Buhârî, Menâkib, 13-14; Muslim, Îmân, 348-353)

Halid Bagdadi edhe pse i kushtoi jetën edukimit të panumërt të thirrësve islam, në çastet e vdekjes (e fundit të jetës) tha:

Halid Bagdadi edhe pse i kushtoi jetën edukimit të panumërt të thirrësve islam, në çastet e vdekjes (e fundit të jetës) tha:

“Betohem se nuk mbështetem në shpërblimin e asnjë prej veprave të mira që kam punuar, por kërkoj mbrojtje dhe mbështetje vetëm në mëshirën dhe mirësinë e Allahut.”

“Betohem se nuk mbështetem në shpërblimin e asnjë prej veprave të mira që kam punuar, por kërkoj mbrojtje dhe mbështetje vetëm në mëshirën dhe mirësinë e Allahut.”

Sepse, nuk duhet të harrojmë kurërë se ne kemi nevojë që të gjitha lutjet dhe veprat tona të mira të pranohen nga Krijuesi Fuqiplotë.

Me pak fjalë, siç thuhet edhe në ajetin kuranor:

...njeriu do të ketë vetëm atë për të cilën ka punuar... (Nexhm, 39)

Njeriu mund të bëhet i devotshëm aq sa përpiqet. Allahu e përmend takvanë-devotshmërinë në 258 vende të Kuranit Famëlartë. Ajo që kërkohet nga njeriu është ta disiplinojë veten brenda kornizave të devotshmërisë.

Të jetosh një jetë larg devotshmërisë

dhe përkushtimit e të gjesht ngushëllim duke pritur se “Shejhu do më shpëtojë”, është një shkujdesje dhe injorancë që nuk mund të pranohet nga tasavvfi i vërtetë. Ky do ishte shkatërrimi i tij.

Në ajetin kuranor thuhet:

“...dhe as djallin mos e lini t’ju mashtrojë për Allahun...” (Lukman, 33; Fatir, 5)

Në një kohë kur Kurani e përshkruan si “mashttrim të djallit”, besimin e tepruar në faljen e Zotit, a ka kuptim të tregosh plogështi duke iu mbështetur “shpëtimit” të murshidit?!

Te Karuni shohim shembullin e njeriut, i cili edhe pse ishte në gradat më të larta, i dha zemrës kahjen e gabuar, si rezultat u shkatërrua dhe u poshtërua.

Ndërsa Bel’âm bin Baûra ishte njeri i devotshëm, lutjet e të cilit pranoheshin, por ai doli përtej kufijve të sheriatit duke pris-hur lidhjen e shëndoshë shpirtërore me profetët, si rezultat pësoi një humbje të përjetshme.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, kur lexojmë këshillat e urta të miqve të Zotit, shohim se ato janë shumë domethënëse si në shprehje, ashtu edhe në përmbajtje.

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Miqtë e Zotit janë njerëz të devotshëm, simbol i sjelljes së përsosur, të edukuar me frymën profetike përgjatë kohës. Ata janë

Nuk duhet të harrojmë kurrë se ne kemi nevojë që të gjitha lutjet dhe veprat tona të mira të pranohen nga Krijuesi Fuqiplotë.

personalitete të larta që i kanë zgjidhur problemet e tyre me egon, janë lartësuar në nivele të larta shpirtërore dhe kanë arritur të kuptojnë dhe të jenë të ndërgjegjshëm se ndodhen përherë nën vëzhgimin hyjnor.

Fjalët e tyre kanë ndikim, ngase thuhet me zemër. Renditja dhe shprehja e tyre nuk është thjesht mekanike, por është shpirtërore. Meqë ato fjalë janë në harmoni me zemrën dhe mendjen, arrijnë të depërtojnë tek bashkëbiseduesit.

Atëherë shfaqen kuptimet e fshehta të hadithit kudsi:

“Robi im më afrohet vazhdimisht me adhurime suplementare (nafile, përveç farzeve të detyrueshme) dhe në fund Unë e dua atë. Kur e dua robin tim, Unë bëhem gjuha e tij që flet, zemra që kupton, sytë e tij që shohin, dora e tij që mban dhe këmbët e tij që ecin...”
(Buhârî, Rikâk, 38; İbn-i Mâxhe, Fiten, 16)

Allahu i Madhëruar, robërve të devotshëm dhe të singertë, pas jetës së tyre kalimtare në këtë botë të vdekshme, u fal vazhdimësi deri në Ditën e Kijametit.

Njerëzit edhe pas ndarjes së tyre nga kjo jetë, vazhdojnë të përfitojnë prej tyre. Përmes veprave që ata lënë pas, tregimeve plot urtësi ata vazhdojnë t’u falin paqe shpirtit njerëzor. Këtë karakteristikë e shohim te të gjithë miqtë e Zotit, duke filluar nga sahabët, të cilët vazhdojnë të jetojnë në zemrat e njerëzve, e t’u falin qetësi dhe prehje atyre përmes veprave me vlerë dhe këshillave të tyre.

Këto janë mirësitë e Allahut të Madhëruar për njerëzit e devotshëm të kësaj bote. Në një varg kuranor Allahu i

- Refuzimi i medh'hebeve
- Mohimi i Traditës Profetike
- Anashkalimi i dispozitave fetare

Fatkeqësisht, këto dhe të tjera janë përpjekje të qëllimshme që imponojnë animin e brezit të ri drejt deizmit duke rritur skepticismin ndaj dijeve fetare.

Madhëruar bën me dije se në botën tjetër do t'i mbrojë nga frika dhe trishtimi:

“Pa dyshim, miqtë e Allahut nuk do të kenë arsye për t’u frikësuar dhe as për t’u dëshpëruar.” (Junus, 62)

Dëshira dhe qëllimi ynë është që përmes revistës Jyzakë t’ua përcjellim lexuesve këto këshilla të singerta, parime të jetës, mesazhe të vyera dhe tregime shembullore të miqve të Zotit.

Pikërisht, në revistën tonë Yyzakë, ne po përpiqemi t’i përcjellim ato nën titullin “Perlat e Sekretit dhe Urtësisë në zemrën e Rumiut”.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, në të kaluarën ekzistonin pengesa të ndryshme përballë arsimit islam, të cilat nuk i shohim më.

Megjithatë sot përballemi me probleme të tjera. Cila është këshilla juaj lidhur me këtë çështje?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Në kohën tonë, përballë arsimit islam qëndrojnë tre çështje të ndërlikuara:

Së pari: sot bëhen përpjekje të qëllimshme për ta zhvlerësuar ixhtihadin dhe medh’hebin duke i nxitur njerëzit të marrin vendime fetare sipas mendjes së tyre. Si rrjedhojë e këtyre nxitjeve, madje edhe të paditurit në këtë fushë orvaten të caktojnë rrugën e tyre, duke thënë: “për mendimin tim!” Mirëpo kjo sjell dobësimin e fesë madje dhe shkatërrimin e saj.

Përballë sekreteve dhe urtësive madhështore të pafundme të universit, përpjekja për ta kthyer në opinion mohimin e Profetit, Librit të Shenjtë dhe Ahiretit nuk mund të jetë gjë tjetër vetëm se mohim i mendjes, intelektit dhe arsyes. Kjo formë mohimi e quajtur deizëm, është një mjerim i dhembshëm për arsyen e shëndoshë.

Nuk duhet harruar, se medh'hebet janë shkolla juridike islamike të cilat kanë unifikuar në një vend mendimet autentike të dijetarëve islam që prej brezit të sahabëve. Për rrjedhojë, zgjedhja e njërës prej këtyre shkollave juridike është domosdoshmëri. Nga ana tjetër, braktisja e tyre në mënyrë të plotë, nuk është e lejuar, sepse të gjitha medh'hebet janë ndërtuar mbi parimet kuranore dhe profetike.

Së dyti: po bëhen përpjekje të paramenduara për të hedhur sa më shumë dyshime mbi origjinalitetin e traditës profetike. Për t'ia arritur këtij qëllimi krijojnë përshtypjen sikur nxjerrin në plan të parë Kurani.

Mirëpo, Kurani Fisnik u zbrit në zemrën e bekuar të Profetit ﷺ. Për rrjedhojë, edhe kumtimi, mësimi dhe zbatimi i Kuranit në mënyrën më të mirë, i takon Profetit ﷺ. Natyrisht, interpretimi më autentik i Kuranit është Tradita e tij Profetike. Suneti është zbatimi i Kuranit brenda kornizave të tij. Pra, Suneti nuk mund të shkëputet nga Kurani.

Kurani Famëlartë dhe Tradita Profetike janë dy arteriet dhe dy shtyllat më të rëndësishme të Islamit.

Së treti:

Kurani Fisnik përmban ligje që janë urdhrat e Zotit për ne, por që disa njerëzve u vijnë shumë rëndë. Për këtë arsye ata përpiqen t'i nxjerrin ato jashtë funksionit. Me këtë synim ata mundohen të zhvlerësojnë ligjet e Kuranit duke u veshur disave prej tyre cilësi historike, gjë e cila nënkupton, se "ato ajete kanë të bëjnë vetëm me kohën kur janë zbri-tur". Mirëpo, kjo i ngjan plotësisht kundërshtimit që Shejtani i bëri Allahut të Madhëruar.

Deizmi është absurditet. Nuk ka kuptim të mendosh se ky univers i jashtëzakonshëm dhe njeriu, si qenia më e përsosur, të jenë krijuar pa ndonjë qëllim dhe të lihen pa mbikëqyrje. Hamendësime të tilla, nuk janë gjë tjetër veçse dëshmi e një arsyetimi mjerman.

Siç e dimë, kur Allahu i Madhëruar krijoi Ademin ﷺ, i urdhëroi melekët:

“Bëjini sexhde Ademit!”

Në fakt, ajo nuk ishte sexhde adhuri-mi, por sexhde respekti. Mirëpo, Iblisin, nga mendjemadhësia që kishte, e kaploi smira ndaj Ademit ﷺ dhe nuk i bëri sexhde, duke kundërshtuar kështu urdhrin e Allahut të Madhëruar. Kur u pyet se përse nuk bëri sexhde, ai nuk kërkoi falje për veprimin e tij, por filloi të bënte krahasime dhe arsyetime të pakuptimta, duke thënë:

“Unë jam më i mirë se ai. Mua më krijoje nga zjarri, kurse atë e krijoje nga balta.”

Mirëpo, Allahu i Madhëruar nuk e pyeti atë: “Kush është më i lartë, ti apo Ademi?”, por e urdhëroi vetëm t’i bënte sexhde Ademit ﷺ.

Kështu, i pari që debatoi me Allahun e Madhëruar, ishte Iblisi. Për rrjedhojë, ai u dëbua nga mëshira hyjnore dhe meritoi mallkimin e përjetshëm. (shih el-A’râf, 12-13; Sâd, 71-78 etj.)

Ja pra, e njëjtë është edhe gjendja e shëmtuar e historicizmit...!

Allahu i Madhëruar ia fali njerëzimit Kuranin si udhëzues deri në Ditën e Kijametit, sepse Ai nuk do të dërgojë më profetë dhe nuk do të shpallë më asnjë libër tjetër në këtë botë. Mirëpo, pretendimi se brenda atij libri, gjoja ka ligje që mund t’u kalojë afati i përdorimit, është një shpifje e shëmtuar ndaj Allahut të

• Kurani Fisnik është është një kryevepër hyjnore e artit e manifestuar në fjalën hyjnore.

• Universi është gjithashtu një manifestim i madhështisë hyjnore e manifestuar në vepra...

• Ndërsa, i Dërguari i Allahut është një mrekulli hyjnore e artit e manifestuar tek qenia njeri...

Secili prej tyre është shtjellim i tjetrit dhe i hap horizontin udhëzimit qiellor përmes urtësive të panumërta.

Madhëruar dhe një mendësi e ngushtë në të cilën strehohen mendjet e cekëta.

Sot, për fat të keq, në shumë fusha të teologjisë, në emër të dijes dhe informacionit, studentëve po u përcillen pretendimet e kalbura dhe të pabaza të orientalistëve armiq të Islamit, si: Caetani, Goldziheri, etj. E gjithë kjo e turbullon jetën shpirtërore të studentëve. Prandaj, nuk duhet harruar se ata që japin të tilla mësimë, marrin gjynahe të mëdha.

Këto tre probleme të mëdha për të cilat folëm, pra:

- Refuzimi i medh'hebeve
- Mohimi i Traditës Profetike
- Anashkalimi i dispozitave fetare janë tentativa të qëllimshme që imponojnë animin e brezit të ri drejt deizmit duke shkaktuar skepticizëm ndaj diturive fetare.

Të mohosh Zotin e Gjithësisë do të thotë të jetosh i shurdhër dhe i verbër përballë manifestimeve të pafundme të fuqisë dhe urtësisë së pakrahasueshme të Tij në këtë univers. Sa bukur shprehet Ahmed Hilmi:

Për të urtët, kjo botë është një rrugëtim mahnitës.

Për budallenjtë është ushqim dhe epsh.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, në ditët tona shohim se në të gjithë vendet e botës, po ashtu edhe në vendin tonë ka një orientim të qëllimshëm drejt ateizmit dhe deizmit, veçanërisht të brezave të rinj të privuar nga edukimi fetar. Pse ndodh kjo? Si mund t'i mbrojmë fëmijët tanë nga këto zjarre femohimi?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOP-BASH:

Fjala e parë e Krijuesit Fuqiplotë në Kuranin Famëlartë është:

“Lexo, me emrin e Zotit tënd!”

(Alak, 1)

Krijuesi Fuqiplotë, në tokë e në qiej, tek njeriu dhe çdo gjë në gjithësi, ka vendosur shenja dhe hapësirë meditimi në lidhje me ekzistencën, njëshmërinë dhe fuqinë e Tij.

Zemrat që shohin, dëgjojnë dhe ndjejnë, nuk shohin asgjë tjetër përveç manifestimeve të fuqisë dhe madhësisë hyjnore në këtë gjithësi.

E megjithatë,

Fatkeqësi është për ata që nuk mund të kuptojnë gjuhën më të cilën flasin trëndafilat, zambakët e bilbilat në këtë botë.

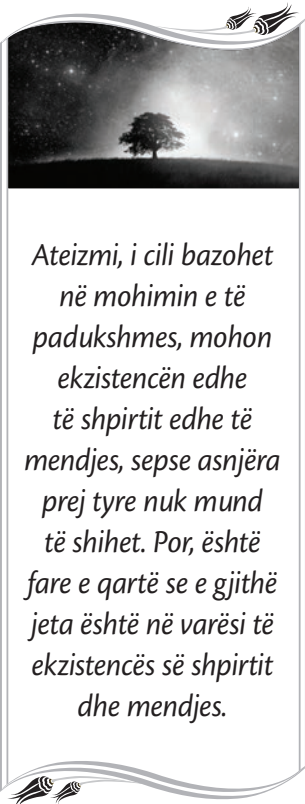
Sa keq për ata që janë mospërfillës ndaj manifestimeve të cilësive “el-Bariu” (Krijuesi) dhe “el-Mu-savviru” (Formëdhënësi) të Krijuesit Fuqiplotë dhe për ato zemra të mefshta që nuk ndjejnë asgjë prej gjuhës së heshtur të erërave, përrenjve dhe maleve!

Shtysat që deizmi dhe prirje të tilla femohuese gjejnë mbështetje në këtë botë dhe tek të rinjtë, duhen kërkuar tek propagandat negative. Dijetarët e medh’hebit besimor Maturidi, thonë:

“Njeriu, të cilit nuk i ka mbërritur asnjë libër hyjnor dhe asnjë profet, duhet të jetë në gjendje ta gjejë vetë ekzistencën e Zotit dhe të dëshmojë njëshmërinë e Tij.”

Me fjalë të tjera, universi është një vend meditimi...Një laborator besimi. Për të mos besuar, duhet të jesh i pamend, i trashë, i verbër dhe i mangët në arsyetim.

Dikush që sheh gjelbërimin e pranverës në mes të ditës, i

Ateizmi, i cili bazohet në mohimin e të padukshmes, mohon ekzistencën edhe të shpirtit edhe të mendjes, sepse asnjëra prej tyre nuk mund të shihet. Por, është fare e qartë se e gjithë jeta është në varësi të ekzistencës së shpirtit dhe mendjes.

gjendur përballë lloj-lloj ngjyrash, mund të thotë, se: “unë nuk shoh gjë tjetër përveç gjelbërimit”. Pra, ai e anashkalon dritën, e cila në të vërtetë i jep atij mundësinë për të parë atë hijeshi (gjelbërim). Në këtë rast drita është fshehur në intensitetin e qartësisë së saj.

Nisur nga ky fakt të urtët kanë thënë:

“Në të vërtetë Allahu i Madhëruar nuk është i fshehtë (gajb), por është i padukshëm (i pa perceptueshëm) për kapacitetin dhe aftësinë tonë dalluese për shkak të intensitetit (forcës) të shfaqjes së Tij.”

Allahu i Madhëruar është i dukshëm në saje të cilësive të Tij dhe çdo krijesë është një argument i qartë i kësaj të vërtete.

Kështu,

Ne jetojmë në saje të ajrit, të cilin edhe pse na rrethon gjithandej, ne nuk e shohim, por e ndjejmë duke e thithur atë. Për këtë arsye, jo vetëm që nuk mund ta mohojmë dot, por duke e parë si një domosdoshmëri jetike, themi se:

“Ne nuk mund të jetojmë pa ajër!”

Edhe gjallesat e ujit janë si ne. Edhe ata nuk janë në dijeni të ujit brenda të cilin jetojnë dhe që i rrethon nga çdo anë.

Mendja e shëndoshë e kupton, se:

Për të urtët, çdo krijesë është argument i ekzistencës së Tij, ndërsa për të shkujdesurit çdo gjë është shkak për indiferentizmin e tyre (mospërfilljen e tyre).

Dekarti thotë:

“Çdo gjë tek njeriu dhe universi është në përsosmëri. Nuk ka asnjë të metë. Asgjë nuk mund të jetë e përsosur vetvetiu. Atë e ka përsosur një qenie më e përsosur. Zoti është përsosmëri e pakufishme. Mos ekzistenca e “Qenies më të përsosur” në mendjen e njeriut është e pamendueshme. Dhe ky në vetvete është argument për ekzistencën e Zotit edhe sikur të mos kishte asnjë argument tjetër.”

Duke dashur të përngjasojë indiferentizmin, Rumi thotë:

“Nëse i vendos gishtat para syve, nuk mund të shohësh asgjë.”

Kjo pra është indiferenca, Allahu na mbrojtë!

Ateizëm do të thotë të jetosh i shurdhër dhe i verbër përballë manifestimeve të pafundme të fuqisë dhe urtësisë së pakrahasueshme të Tij në këtë univers. Sa bukur shprehet Ahmed Hilmi:

Për të urtët, kjo botë është një rrugetim mahnitës.

Për budallenjtë është ushqim dhe epsh.

Ateizmi, i cili bazohet në mohimin e të padukshmes, mohon ekzistencën edhe të shpirtit edhe të mendjes, sepse asnjëra prej tyre nuk mund të shihet. Por, është fare e qartë se e gjithë jeta është në varësi të ekzistencës së shpirtit dhe mendjes.

Për këtë arsye edhe shumë mendimtarë racionalistë perëndimorë nuk e kanë mohuar Krijuesin.

Matematikani dhe filozofi i shquar Descartes (1594-1650), i cili konsiderohet edhe si babai i filozofisë dhe racionalizmit modern, në saje të arsyeimeve që bëri duke u nisur nga “argumenti ontologjik”, arriti në këto përfundime:

“Çdo gjë tek njeriu dhe universi është në përsosmëri. Nuk ka asnjë të metë. Asgjë nuk mund të jetë e përsosur vetvetiu. Atë e ka përsosur një qenie më e përsosur. Zoti është përsosmëri e pakufishme. Mosekzistenca e “Qenies më të përsosur” në mendjen e njeriut është e pamenduar. Dhe ky në vetvete është argument për ekzistencën e Zotit edhe sikur të mos kishte asnjë argument tjetër.”

Paskal:

“Është një zë që vjen prej thellësive të ekzistencës sonë dhe na bën të ditur që shpirti ynë është i pavdekshëm: ky është zëri udhëzues i Zotit, që shfaqet tek ne.”

“Zoti është një qenie e përsosur, e patëmetë dhe e pagabueshme. Prandaj edhe dituria e Tij është e vërtetë dhe e patëmetë. Për rrjedhojë, çdo dije e Tij është e saktë dhe e patëmetë. Dija e Zotit është burim i dijes së saktë.”

Pasckal në mbështetje të këtij mendimi, thotë:

“Është një zë që vjen prej thellësive të ekzistencës sonë dhe na bën të ditur që shpirti ynë është i pavdekshëm: ky është zëri udhëzues i Zotit, që shfaqet tek ne.”

Në një kohë kur njeriu e sheh këtë rregullsi dhe këtë ekuilibër ekologjik kaq të mrekullueshëm në univers dhe pandeh të jetë krijuar pa asnjë qëllim, e për rrjedhojë përpiqet të jetojë në mënyrë të papërgjegjshme si krijesat e tjera, atëherë kjo nuk është asgjë tjetër veçse një përjetim i hidhur. Ndërkohë, Allahu i Madhëruar, thotë:

“Mos vallë mendoni se Ne ju kemi krijuar kot?!” (Mu'minun, 115)

Çdo gjë në këtë botë është krijuar për njeriun, ndërsa njeriu është krijuar për të adhuruar Zotin e tij. Përndryshe, krijimi në vetvete nuk do të kishte asnjë kuptim.

Njeriu duhet të jetojë me këtë synim, në mënyrë që të rikthehet si banor i Xhenetit...Njeriu është krijuar si një qenie me vlerë. Ai duhet të dëlirë veten, në mënyrë që të jetë i denjë për Xhenetin e mrekullueshëm.

Në Kuranin Fisnik Allahu i Madhëruar i pyet mohuesit me një stil imponues:

“A mos vallë ata janë krijuar nga hiçi, apo mos janë ata krijues të vetvetes?!” (Tur, 35)

Te Karuni shohim shembullin e njeriut, i cili edhe pse ishte në gradat më të larta, i dha zemrës kahjen e gabuar, si rezultat u shkatërrua dhe u poshtërua.

Kur vijmë tek pyetja se si u përhapën idetë helmuese të ateizmit dhe si mund të mbrohem prej tyre, kujtojmë se:

I Dërguari i Allahut, kur po kalonte afër rrënojave të popullit të Themudit, i cili kishte marrë dënimin e Allahut shekuj më parë, u tha shokëve të vet:

“Ecni shpejt dhe të trishtuar! Mos mbushni ujë këtu, e nëse keni mbushur, derdheni!” (shih Buhari, Enbija, 17.)

Le të mendojmë pak gjendjen e shoqërisë sonë, të cilës mëngjes e mbrëmje u shfaqete një propagandë e pafundme ateiste përmes ekraneve të televizionit, telefonit, etj.!

Uniteti i mendjes shndërrohet në unitet të zemrës.

Nëse i braktisim përpjekjet tona për edukim dhe arsimim, nëse nuk e realizojmë siç duhet misionin tonë të thirrjes në punë të mira dhe ndalimit nga të këqijat (emir bil maruf, nehji anil munker), atëherë fëmijët tanë do të ndikohen nga të tjerët. Në një ajet thuhet se shejtani bëhet ortak në fëmijët tanë. Pra, të jesh prind biologjik nuk do të thotë asgjë! Nëse atë e ushqejnë shejtani dhe femohuesit, atëherë ai bëhet fëmija i tyre.

Duhet të tregohemi shumë të kujdesshëm në këto çështje.

Deizmi përbën një kurth tjetër.

Thamë se për të mohuar Krijuesin absolut nevojitet të jesh i metë nga mendja. Deisti pretendon se nuk e mohon (hiqet sikur e pranon) Krijuesin, por mohon që Ai është Zot. Ai refuzon fenë e Tij, librin e Tij dhe normat e Tij.

Përballë sekreteve dhe urtësive madhështore të pafundme të

Ndërsa Bel'âm bin Baûra ishte njeri i devotshëm, lutjet e të cilit pranoheshin, por ai doli përtej kufijve të sheriatit duke prishur lidhjen e shëndoshë shpirtërore me profetët, si rezultat pësoi një humbje të përvetshme.

universit, përpjekja për ta kthyer në opinion mohimin e Profetit, Librit të Shenjtë dhe Ahiretit nuk mund të jetë gjë tjetër veçse mohim i mendjes, intelektit dhe arsyes. Kjo formë mohimi e quajtur deizëm, është një mjerim i dhembshëm për arsyen e shëndoshë.

Deizmi është absurditet. Nuk ka kuptim të mendosh se ky univers i jashtëzakonshëm dhe njeriu, si qenia më e përsosur, të jenë krijuar pa ndonjë qëllim dhe të lihen pa mbikëqyrje. Hamendësime të tilla, nuk janë gjë tjetër veçse dëshmi e një arsye-timi mjeran.

Për fat të keq, debatet që ngjallin konfuzion (debatet shterpë) rreth fesë, sunetit, medhhebit dhe dispozitave fetare vetëm se i hapin rrugë kësaj mendësie.

Mungesa e informacionit rreth çështjeve të fesë krijon po ashtu një terren të përshtatshëm në shoqërinë tonë. Shohim se njerëz të tillë të pagdhendur orvaten të gjejnë gabime në Librin e Allahut dhe në Traditën Profetike.

Rumiu thotë:

“Para se të fillosh leximin e ajeteve kuranore dhe haditheve të Profetit ﷺ, përmirëso veten! Nëse nuk e ndjen aromën e këndshme në kopshtin e trëndafilave, të metën mos e lyp tek kopshti, por në zemrën dhe ndjesinë tënde.”

Sot nevojitet një plan serioz edukimi për të mësuar ashtu siç duhet vlerat islame. Kurset verore janë të pamjaftueshme, ashtu siç janë të pamjaftueshme edhe medresetë me planet mësimore dhe kushtet që ofrojnë.

I Dërguari i Allahut ua mësoi Islammin sahabëve përgjatë 23 viteve. Pra, edukimi është një proces i vazhdues-

*Tasavufi është
aftësia e të qenit
një rob i devotshëm*

*i Allahut duke
arritur “Dashurinë
dhe njohjen e Tij”.*

*Tasavufi është një
rrugëtim i shenjtë me
dashuri dhe miqësi të
vërtetë drejt Krijuesit
Fuqiplotë.*

hëm, të cilit duhet t'i dalin për zot njerëz të devotshëm dhe të udhëzuar.

Mirëpo, shumica e njerëzve tanë bien në mëdyshje përballë debateve televizive si rrjedhojë e një edukimi të cunguar fetar që konsiston në frekuentimin e xhamisë gjatë verës dhe mësimi të kulturës fetare në shkollë vetëm një orë në javë. Këto mëdyshje shpesh nxiten edhe më shumë nga ndjenjat egoiste.

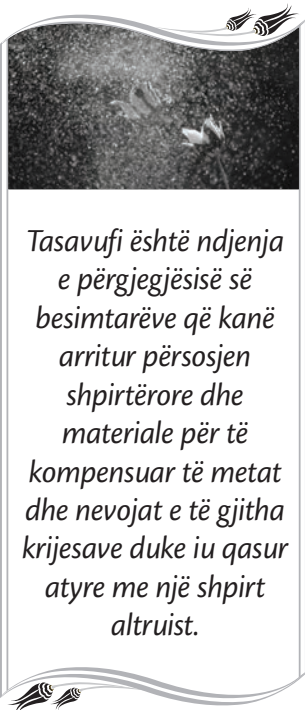
Në kohën tonë botëkuptimi i epokës së injorancës që vjen nga perëndimi është përhapur kudo...

Mirëpo ne nuk duhet ta humbasim shpresën. Duhet të përpiqemi ta kumtojmë fenë ashtu siç bëri i Dërguari i Allahut. Të gjithë ata që kanë mundësi duhet të kontribuojnë! Madje ata që zotërojnë dituri dhe aftësi për të mësuar Islamin, nuk lejohet të qëndrojnë të heshtur.

Nëse pavarësisht gjithë kësaj injorance, kontigjentet e nxënësve në kurset e Kuranit nuk plotësohen, atëherë do të thotë që ne nuk po punojmë mjaftueshëm!

Duhet që:

- T'u rikujtojmë njerëzve vazhdimisht se jeta e vërtetë, është jeta e botës tjetër.
- T'u tregojmë se për çdo punë që bëjmë do të japim llogari.
- T'u bëjmë të ditur se qëllimi i ardhjes sonë në këtë botë është njohja e Zotit dhe adhurimi i Tij.
- Të ndihmojmë dhe të shërbejmë duke e jetuar dhe gjallëruar fenë e Allahut të Madhëruar. Zoti ynë na ka premtuar se do të na ndihmojë në frymën e fundit.

Tasavufi është ndjenja e përgjegjësisë së besimtarëve që kanë arritur përsosjen shpirtërore dhe materiale për të kompensuar të metat dhe nevojat e të gjitha krijesave duke iu qasur atyre me një shpirt altruist.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, si duhet ta mbrojë veten një i ri përballë gjithë këtyre kurtheve të ngritura rreth Kuranit, Sunetit dhe besimit?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Ndërkohë që teologët përballen me këto tre probleme, shohim se ana shpirtërore e diturisë po anashkalohet nga aspekti vetjak.

Në kohën tonë, të zotërosh një master apo doktoraturë dhe të jesh profesor në universitet është joshëse për shumë të rinj. Kjo, patjetër është diçka e bukur. Mirëpo, shpeshherë kjo mësimdhënie është thjesht formale. Si ai që lexon, si ajo çfarë lexohet humbin mes rreshtave.

Kurani Fisnik u zbrit në zemrën e bekuar të Profetit ﷺ. Për rrjedhojë, edhe kumtimi, mësimi dhe zbatimi i Kuranit në mënyrën më të mirë, i takon Profetit ﷺ. Natyrisht, interpretimi më autentik i Kuranit është Tradita e tij Profetike.

Gjatë rrugëtimit në kërkim të diturisë, është e domosdoshme të mos qëndrojmë larg “urdhërimit për punë të mira dhe largimit nga punët e këqija” (emri bi'l-maruf nehji ani'l-munker) pa u dalldisur shumë nga posti dhe pozita. Mirëpo, sot për fat të keq, kumtimin të fesë nuk po i kushtohet vëmendja e duhur. Në emër të diturisë, po ngulmohet për tituj shkencorë.

Shpesh shoh të rinj që thonë:

“Do bëj master, doktoraturë dhe do bëhem pedagog në universitet.”

“Mirë, e çfarë pastaj? Çfarë do të arish? Si do ta lartësosh veten në aspektin shpirtëror? Si do ta mbrosh veten nga përhumbla mes rreshtave?”

Muhamed Ikbali sjell shembullin e tregimit të “Molës dhe Fluturës”...

Në atë tregim Mola simbolizon njeriun e ditur, por pa shpirt. Ndërsa, Flutura të diturin ashik.

Mola i thotë Fluturës tërë zili:

“-Zura vend mes librave të Ibn-i Sinaut. Pashë edhe ato të Farabiut. Prap se prapë, nuk kam arritur dot të kuptoj filozofinë e kësaj jete. Mbete si udhëtar i trishtuar në udhët e verbra plot makth. Nuk kam një diell që mund të më ndriçojë ditët e mia!”

Flutura i përgjigjet:

“-Unë për këtë dashuri i dogja krahët. Dashuria dhe përpëlitjet i japin gjallëri jetës, është dashuria ajo që i jep krahë jetës.”

Përsëri Muhamed Ikbali tregon:

Dy gazela, njëra e papërvojë dhe tjetra me përvojë, bisedojnë mes tyre. E para thotë:

“Rreth e qark kemi plot rreziqe. Tani e tutje dua të jetoj në Hixhaz, ku ka siguri e paqe.”

E dyta i përgjigjet:

“Besimin tënd duhet ta sprovosh përballë rreziqeve! Sepse vetëm besimi i palëkundur do të të shpëtojë.”

Një i ri duhet të pyesë veten:

Nëse qëllimi yt është t’i shërbesh Islamit, të përhapësh diturinë dhe urtësinë e tij, atëherë puno në çdo hapësirë të sipërfaqes së atdheut tënd. Jo vetëm në foltoren e universitetit.

Rumiu thotë:

*“Para se të fillosh
leximin e ajeteve
kuranore dhe
haditheve të Profetit
ﷺ, përmirëso veten!*

*Nëse nuk e ndjen
aromën e këndshme në
kopshtin e trëndafilave,
të metën mos e lyp tek
kopshti, por në zemrën
dhe ndjesinë tënde.”*

Ti duhet të shërbesh në çdo pëllëmbë të sipërfaqes së atdheut!

Falë Zotit, revistat “Jyzakë” dhe “Alltënolluk” vazhdojnë të shërbejnë në vendin tonë në rrugën e duhur të thirrjes së të mirës dhe ndalimit të së keqes.

Institucionet e vërtetë që i shërbejnë Islamit dhe Kuranit janë vatra të mirëfillta arsimore që kanë në qendër Kuranin dhe Sunetin dhe janë të mbrojtura nga idetë helmuese orientaliste dhe moderniste.

*“Sirat-i mustakimi”
për të cilën lutemi
në çdo Fatiha,
është rruga për tek
Allahu i Madhëruar.
Udhërrëfyesi i asaj
rruge është vetë
Pejgamberi ynë ﷺ*

*“Në të vërtetë, ti
(Muhamed) je një
nga të dërguarit,
në rrugë të drejtë.”
(Jasin, 3-4)*

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, në këtë kuadër ju keni përgatitur një vepër te re që do të ndriçojë zemrat tona, të titulluar:

“Morali i tij madhështor”

Me rastin e 14-vjetorit të revistës sonë, kjo vepër u dhurua si një burim i vyer për çdo individ, çdo familje dhe çdo brez. Dëshirojmë nga ju edhe pak fjalë për ne dhe lexuesit tanë në lidhje me këtë vepër të çmuar...

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Siç thoshte edhe nëna jonë, Aishja, morali madhështor i të Dërguarit të Allahut, ishte Kurani Fisnik.

• Kurani Fisnik është një kryevepër hyjnore e artit, e manifestuar në fjalë...

- Universi është gjithashtu një manifestim i madhështisë hyjnore, e manifestuar në vepra...

- Ndërsa, i Dërguari i Allahut është një mrekulli hyjnore e artit e manifestuar tek qenia njeri...

Secili prej tyre është shtjellim i tjetrit dhe i hap horizontin udhëzimit qiellor përmes urtësive të panumërta.

► Personaliteti i njeriut si besimtar, i devotshëm, i drejtë, dashamirës dhe i sinqertë, siç deklarohet nga Kurani, përfaqësohet në formën më të përkryer nga Profeti ynë.

► Jeta, vepra dhe morali shembullor që shfaqet i Dërguari i Allahut përbëjnë hartën e lumturisë së përhjetshme të shprehur dhe të kërkuar nga Kurani Fisnik.

Nuk duhet harruar, se:

Nën petkun e “Moralit të tij të Mrekullueshëm”, ne u bëmë një komb i nderuar në të dy botët. Personaliteti dhe dinjiteti ynë ishte në majat më të larta. Sunduam botën me drejtësi. Madje edhe jomyslimanët admironin qasjen e Islamit ndaj drejtësisë dhe të vërtetës. Ne arritëm të ndërtojmë një qytetërim në të cilin u mishëruan mëshira dhe dhembshuria.

Mirëpo,

Kur mysliimanët u larguan nga modeli i moralit profetik, nga shembulli i tij në sakrificë dhe kur u komprometuan nga zelli për të jetuar dhe jetësuar Islamit, atëherë ata e humbën sundimin në këtë botë. (atyre iu rrëshqitën nga duart fitoret në këtë botë).

*Tashmë është
kthyer në një
detyrim moral
të kuptojmë
dhe shpjegojmë
se çfarë mirëse
e madhe është
besimi dhe i
Dërguari i Allahut
për ne në këto
kohëra fitimesh dhe
sprovash.*

Megjithatë, kishte nga ata që e keqinterpretuan këtë situatë. Ndonëse shkak i prapambetjes sonë ishte devijimi nga modeli i “moralit profetik”, u përhap një mendësi e shëmtuar, sipas së cilës u fajësua Islami dhe u ngrit në pedestal mendësia perëndimore dhe morali i saj i shëmtuar.

Për rrjedhojë,

Është kthyer në një detyrim moral për ne të kuptojmë dhe shpjegojmë se çfarë mirësie e madhe është besimi dhe i Dërguari i Allahut.

Allahu i Madhëruar thotë:

“Kush i bindet të Dërguarit, i është bindur Allahut.” (Nisa, 80)

Medheh'bet janë shkolla juridike islame të cilat kanë unifikuar në një vend mendimet autentike të dijetarëve islamë që prej brezit të sahabëve. Për rrjedhojë, zgjedhja e njëres prej këtyre shkollave juridike është domosdoshmëri. Nga ana tjetër, braktisja e tyre në mënyrë të plotë, nuk është e lejuar, sepse të gjitha medh'hebet janë ndërtuar mbi parimet kuranore dhe profetike.

“Sirat-i mustakimi” për të cilën lutemi në çdo Fatiha, është rruga për tek Allahu i Madhëruar. Udhërrëfyesi i asaj rruge është vetë Pejgamberi ﷺ.

“Në të vërtetë, ti (Muhamed) je një nga të dërguarit, në rrugë të drejtë.” (Jasin, 3-4)

Duhet të dimë, se:

Mosmirënjohja ndaj të Dërguarit të Allahut është mosmirënjohja më e shëmtuar.

Nuk duhet harruar, se:

Njohja, studimi, përjetimi dhe jetësimi i “moralit të tij të lartë”, është dëshmia më e bukur e besnikërisë ndaj tij.

Është dëshmia më e bukur e mirënjohjes ndaj Zotit të Plotfuqishëm, i cili e dërgoi atë si mëshirë për botët.

Nisur nga kjo,

I lutem Zotit të Gjithësisë që ta pranojë këtë punim të vogël, si një hap modest drejt përmbushjes së mirënjohjes dhe falënderimit ndaj Tij.

Lutem që revista “Jyzakë” të ketë shpërblim dhe vazhdimësi në veprimtaritë e saj të vlefshme edukative në boshtin e Kuranit dhe Sunetit dhe veçanërisht me synimet dhe përpjekjet e saj për të jetësuar “Moralin Madhështor profetik”.

I lutemi Allahut të Madhëruar të na stolisë me moralin e bukur profetik. Të na mundësojë ta jetojmë dhe jetësojmë traditën e mrekullueshme profetike! Të na dhurojë vazhdimësi në shërbim të Kuranit dhe Sunetit. T’u falë shpërblime pakufi të gjithë atyre që punojnë dhe kontribuojnë.

Amin!

JYZAKË:

Amin! I Nderuar!

Ju falënderojmë nga zemra për këto lutje të bukura, udhërrëfimin dhe informacionin tuaj që zbulon horizonte të reja për ne.

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Edhe unë ju falënderoj dhe i lutem Zotit të Plotfuqishëm për vazhdimësi në përpjekjet tuaja, të cilat përbëjnë një saka rrjedhëse.

Allahu i Madhëruar nuk do të dërgojë më profetë dhe nuk do të shpallë më asnjë libër tjetër hyjnor në këtë botë. Mirëpo, pretendimi se brenda atij libri, gjoja ka ligje që mund t’u kalojë afati i përdorimit, është një shpifje e shëmtuar ndaj Allahut të Madhëruar.

RRETH MUAJIT TË BEKUAR TË RAMAZANIT

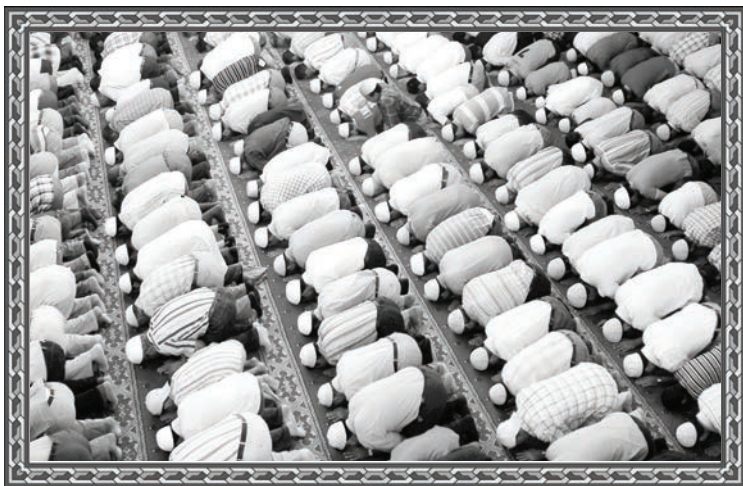
KOHA PËR TË USHQYER SHPIRTIN

*Allahu i Madhërishëm në Muajin e Bekuar të Rmazanit
na ka dhurar Natën e Kadrit dhe na ka bërë të ditur se
"Nata e Kadrit është më e mirë se një mijë muaj." (Kadr, 3)*

*Nata e Kadrit është më e vlefshme se një mijë muaj
për faktin se Kurani u shpall atë natë. Kjo do të thotë
që Kurani Famëlartë është mirësia më e çmuar.*

RRETH MUAJIT TË BEKUAR TË RAMAZANIT

KOHA PËR TË USHQYER SHPIRTIN

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, në këtë takim dëshirojmë të përfitojmë nga biseda me ju duke folur rreth muajit të bekuar të Ramazanit.

Para së gjithash, muaji i bekuar i Ramazanit është stina më e bukur e adhurimit. Si duhet ta konceptojmë këtë muaj?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Muaji i bekuar i Ramazanit është periudha kohore më e rëndësishme e vitit për një besimtar. Ashtu siç është e begatë

koha e agimit brenda një dite, dita e xhuma brenda një jave, ashtu është edhe ramazani brenda një viti.

Sepse, ky është muaji në të cilin zbret mirësia, mëshira dhe dhembshuria e pafundme e Zotit të Gjithësisë. Fundi i këtij muaji është festë e premtuar, e cila përbën një dëshmi të kësaj stine të bekuar.

Mualla bin Fadl transmeton:

“Brezi i parë i myslimanëve i luteshin gjashtë muaj rresht Allahut të Plotfuqishëm t’ua mundësonte takimin me muajin e bekuar të Ramazanit. Pastaj i luteshin edhe gjashtë muaj të tjerë që t’ua pranonte agjërimin dhe adhurimet e këtij muaji të shenjtë.” (Kivâmu’s-sünne, et-Terğib ve’t-Terhib, II, 354)

Ata përpiqeshin të jetonin një jetë gjithnjë rreth boshtit të Ramazanit. Kështu, kujdeseshin që të përhapnin begatitë dhe të mirat e këtij muaji të begatë, gjatë gjithë vitit.

Ashtu siç është e begatë koha e agimit brenda një dite, dita e xhuma brenda një jave, ashtu është edhe ramazani brenda një viti. Sepse, ky është muaji në të cilin zbret mirësia, mëshira dhe dhembshuria e pafundme e Zotit të Gjithësisë.

Shpesh në disa profesione zhvillohen seminare trajnimi, kampe dhe programe të ngjashme. Në ato ditë ndërpritet çdo punë tjetër për t’iu përkushtuar intensivisht programeve trajnuese. Edhe në sport, po ashtu, para garave dhe kampionateve të rëndësishme, organizohen kampe stërvitjeje, ku sportistët e kanë të ndaluar të takohen me të tjerët. Kështu, krahas ushqyerjes së duhur dhe përgatitjes fizike, sigurohet një parapërgatitje e duhur për garën.

Hapësira të tilla kohore, të cilat janë shumë të rëndësishme për parapërgatitjet në çështjet e kësaj bote, janë

sigurisht edhe më të rëndësishme dhe thelbësore në sferën e botës tjetër. Kjo fiton një rëndësi edhe më të madhe në këtë epokë moderne të injorancës, ku të gjitha shqetësimet e jetës së kësaj bote po i largojnë njerëzit nga përgatitja për botën tjetër.

Me pak fjalë, muaji i bekuar i Ramazanit duhet të na dhurojë sekretin e të qenit bashkë me të Dërguarin e Allahut përmes përshpirtshmërisë së tij. Duhet të çelë në jetën tonë një derë, një dritare drejt Epokës së Lumturisë, që fladi i saj pranveror të fryjë në zemrat tona.

*Muaji i bekuar i
Ramazanit është
periudha kohore më e
rëndësishme e vitit për
një besimtar. Ai duhet
të parapërgatitet në
mënyrën më të mirë për
ta pritur siç duhet këtë
muaj dhe të kujdeset që
pas tij, të mos humbasë
atë që ka fituar.)*

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, muaji i Ramazanit, në radhë të parë do të thotë agjërim. Çfarë duhet të kemi parasysh në lidhje me agjërimin?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Në Kuranin Fisnik thuhet:

“O besimtarë! Ju është urdhëruar agjërimi, ashtu si u ishte urdhëruar atyre para jush...”

Pra, agjërimi është një mjet shumë i rëndësishëm edukimi. Në fund të këtij ajeti shprehet urtësia e këtij adhurimi dhe thuhet:

“...që të mund të ruheni nga të këqijat.” (Bekare, 183)

Agjërimi është një shkallë drejt devotshmërisë, përmes frikës legjitime ndaj Allahut të Madhëruar.

Agjërimi na mëson se si të përfitojmë në shkallë minimale prej gjërave të lejuara (hallall).

Në këtë mënyrë, ai na mëson të qëndrojmë plotësisht larg gjërave të ndaluara dhe jo të pëlqyeshme.

Çdo adhurim ka një kuptim të jashtëm (të dukshëm) dhe një kuptim të brendshëm (të padukshëm):

Kuptimi i jashtëm i agjërimit është largimi nga ngrënia e pirja nga agimi deri në perëndim të diellit. Mirëpo, kuptimi i brendshëm i tij është agjërimi i çdo organi të trupit, i gjuhës, i veshit. Me fjalë të tjera, është largimi nga thënia apo dëgjimi i gënjeshtreve, përgojimit, spiunimit dhe fjalëve të tjera të ndaluara.

Kuptimi i jashtëm i agjërimit është largimi nga ngrënia e pirja nga agimi deri në perëndim të diellit. Mirëpo, kuptimi i brendshëm i tij është agjërimi i çdo organi të trupit, i gjuhës, i veshit. Me fjalë të tjera, është largimi nga thënia apo dëgjimi i gënjeshtreve, përgojimit, spiunimit dhe fjalëve të tjera të ndaluara.

Gjatë Ramazanit ngrihemi në syfyr për t'u përgatitur për agjërime. Kjo është në fakt një mirësi më vete, për të na ushtruar shpirtërisht dhe për të na mësuar të ngrihemi në namazin e natës gjatë gjithë vitit.

Ashtu siç është e nevojshme të ngrihemi në syfyr për të ngrënë dhe për të pirë që mos të kemi uri gjatë ditës, ashtu është e nevojshme që përmes lutjeve në namazin e natës, të zbukurohemi me mbrojtjen hyjnore nga gjërat e ndaluara.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, a mund të themi se Muaji i Bekuar i Ramazanit, krahas adhurimeve individuale është një shtysë e madhe edhe për intensifikimin e adhurimeve kolektive?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Natyrisht!

Vlerat shoqërore të Ramazanit shfaqen në tipare morale, si: devotshmëria, bujaria, mëshira dhe modestia.

Megjithatë, aktivitetet sociale të Ramazanit duhet t'i përmbahen natyrës së vet:

Organizimi i aktiviteteve argëtuese në kohën e teravisë, si teatër etj., dhe frekuentimi i tyre është një humbje e madhe.

Përkundër kësaj, kemi një traditë shumë të rëndësishme:

Leximi i mukabeleve.

I Dërguari i Allahut në çdo Ramazan lexonte pjesën e Kuranit, i cili ishte zbritur deri atëherë në prezencë të melekut Xhebrail. Në vitin e fundit të jetës së tij, e lexoi dy herë, të plotë në formë të Mus'hafit. Kjo traditë e cila është trashëguar deri në ditët tona e ka zanafillën pikërisht në këtë praktikë të Resulullahut.

Edhe namazi i teravisë është begati e Ramazanit. Është thelbësore që ky namaz të falet me përlulësi dhe ngadalësi.

Njeriu nuk nxiton të konsumojë shpejt e shpejt ushqimet e një tryeze të begatë, përkundrazi dëshiron t'i shijojë me kënaqësi. Kështu pra, edhe adhurimet duhet të kryhen me përshtypshmërinë e duhur.

Sot, njerëzit kalojnë orë të tëra përballë televizorit. E përse duhet të nxitojë në namaz?!

*Në këtë botë Allahu i
Madhëruar të gjithë
besimtarët i ka bërë
nevojtarë të njëri-tjetrit.
I pasuri është përgjegjës
për të varfrin. I pasuri
ka nevojë për duanë
e të varfrit. Mbase kjo
përbën një nevojë më
të madhe të të pasurit,
mbase kjo e bën atë të
ketë më tepër fitim.*

Në të kaluarën,

Gjatë Ramazanit iftaret jepeshin me bollëk. Jo vetëm të pasurit, por çdo kush shtronte yftar sipas mundësive që kishte. Po ashtu, mysafirëve sipas nevojave të tyre u jepeshin edhe dhurata.

Edhe sot shtrohen yftare, por nganjëherë kjo shërben për të treguar “bujarinë” e atij që e shtron. Dy gjëra duhet të theksohen për të njëjtën çështje:

Së pari: Duhet shfaqur madhështia e një bujarie modeste, dhe duhet shmangur “bujaria” e tepruar.

Së dyti: Nuk duhen bërë dallime mes të pasurve dhe të varfërve në përcaktimin e të ftuarve. Askush nuk duhet përbuzur dhe nënçmuar. Ftesa duhet të jetë e hapur për të gjithë vëllezërit besimtar të cilit do nivel qofshin. Kjo është ajo që e zhvillon vllazërinë mes njerëzve.

Sepse,

Gjithçka që bëhet me zemër, hyn në zemër...

JYZAKË:

*Nëse qëllimi yt
është t'i shërbesh
Islamit, të
përhapësh diturinë
dhe urtësinë e
tij, atëherë puno
në çdo hapësirë
të sipërfaqes së
atdheut tënd.*

Hoxhë i nderuar, e tillë ishte tradita e mrekullueshme e përjetimit të Ramazanit në qytetërimin tonë. A mund të na jepni disa shembuj?

**Hoxha i nderuar
Osman Nuri TOPBASH:**

Në të kaluarën, në kohën e Osmanëve tregtarët e lagjeve mbanin disa libra të quajtur “Zimem Defteri”, të cilët nën-

kuptonin librat ku mbaheshin shënim borxhet e debitorëve.

Ata që dëshironin të bënin bamirësi shkonin në dyqane dhe pasi verifikonin njerëzit më në nevojë, ua paguanin borxhet që kishin, pa dijeninë e tyre.

Ç'formë e shkëlqyer bamirësie që marrësi të mos ndihet i turpëruar nga dhuruesi.

Borxhliu nuk e di se kush ia ka paguar borxhin, as bamirësi nuk e di borxhin e kujt ka paguar. Mirëpo, Allahu i di të dy, Ai di gjithçka!

Allahu i Madhëruar të gjithë besimtarët i ka bërë përgjegjës të njëri-tjetrit. I pasuri është përgjegjës për të varfrin. I pasuri ka nevojë për duanë e të varfrit. Mbase kjo përbën një nevojë më të madhe për të pasurin, mbase kjo e bën atë të ketë më tepër fitim.

Tregohet një histori e bukur:

Sulltan Mustafa III. shkon për iftar te Shejhulislam Mehmed Emin Efendiu në një mbrëmje Ramazani.

Në një moment i drejtohet atij me fjalët:

“Efendi, shtëpia juaj ndodhet shumë larg qytetit. Do ishte mirë të merrnit një shtëpi më në qendër, në mënyrë që të shijojmë më shpesh kënaqësinë e bisedave me ju.”

Mehmed Emin Efendiu i përgjigjet:

“Lartmadhëri (Sulltan), falë jush mund të gjejmë një shtëpi

*Nëse ne do mund
të ndërtonim një
marrëdhënie të
përzemërt me Profetin
ashtu siç ndërtuan
sahabët e nderuar
dhe të krijojmë një
lidhje të fortë me
njerëzit e devotshëm,
personalitetet e tyre
unike do të pasqyrohen
në botën tonë të
brendshme dhe ne do
të marrim hise prej të
njëjtit karakter sublim.*

të tillë, mirëpo shumica e banesave të këtushme nuk kanë kuzhinë. Vaktet e mëngjesit dhe të mbrëmjes u serviren atyre nga mensa në shërbim të të varfërve. Prandaj nuk dëshiroj të largohem nga këtu.”

Ja pra, ky është mishërimi i mëshirës.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, çfarë dëshironi të thoni si përfundim?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Allahu i Madhërishëm në Muajin e Bekuar të Rmazanit na ka dhuruar Natën e Kadrit dhe na ka bërë të ditur, se:

“Nata e Kadrit është më e mirë se një mijë muaj.” (Kadr, 3)

Nëse e përcjellim Ramazanin ashtu siç duhet, atëherë mëngjesi i Bajramit do të shndërrohet për ne në një ceremoni dëshmie. Kjo dëshmi do të na tregojë se sa afër jemi me Allahun e Madhëruar.

Nata e Kadrit është më e vlefshme se një mijë muaj për faktin se Kurani u shpall atë natë. Kjo do të thotë që Kurani Famëlartë është mirësia më e çmuar.

Allahu i Madhëruar na bën të ditur se janë në humbje ata që e kanë jetuar Ramazanin, por nuk kanë mundur të gjejnë falje në të.

Nëse e përcjellim Ramazanin ashtu siç duhet, atëherë mëngjesi i Bajramit do të shndërrohet për ne në një ceremoni dëshmie.

Kjo dëshmi do të na tregojë se sa afër jemi me Allahun e Madhëruar.

Fundi i këtij muaji është festë e premtuar, e cila përbën një dëshmi të kësaj stine të bekuar. Po kështu, lutemi që në fund të një jete të jetuar me përlësi ndaj Zotit të Gjithësisë, të na dhurojë “festën e frymës së fundit”.

Për të merituar “festën e frymës së fundit”, duhet t’i shohim të gjitha festat e tjera, jo vetëm si ditë pushimesh, por si ditë të vëllazërisë shoqërore.

Sepse, është e domosdoshme të fitojmë zemrat e të varfërve, skamnorëve e vetmitarëve dhe të mbajmë të forta lidhjet me miqtë dhe të afërmit derisa festat e kësaj bote kalimtare të bëhen urë për festat e përjetshme.

Allahu i Madhërishëm na e mundësoftë!

Amin!..

Fundi i këtij muaji është festë e premtuar, e cila përbën një dëshmi të kësaj stine të bekuar. Po kështu, lutemi që në fund të një jete të jetuar me përlësi ndaj Zotit të Gjithësisë, të na dhurojë “festën e frymës së fundit”.

RRETH STAMBOLLIT

TË FSHEHTAT E STAMBOLLIT

*Stambolli për ne është një qytet
shumë i veçantë dhe me vlerë.*

I Dërguari i Allahut ﷺ ka thënë:

“Stambolli do të çlirohet!” (Ahmed, IV, 335; Hâkim, IV, 468/8300)

*Përpyjekjet për të fituar këtë sihariq kanë filluar që në kohën
e Sahabëve të nderuar duke vërshuar si shkëndija besimi
deri në kohën e Sulltan Mehmet Fatihut.*

RRETH STAMBOLLIT

TË FSHEHTAT E STAMBOLLIT

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, kur përmendim Stambollin, çfarë simbolizon ai për ne në kuadrin historik, kulturor dhe shpirtëror?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Stambolli për ne është një qytet shumë i veçantë dhe me vlerë.

I Dërguari i Allahut ﷺ ka thënë:

لَتُفْتَحَنَّ الْقُسْطَنْطِينَةُ

“Stambolli do të çlirohet!” (Ahmed, IV, 335; Hâkim, IV, 468/8300)

Përpyjekjet për të fituar këtë sihariq kanë filluar që në kohën e Sahabëve të nderuar duke vërshuar si shkëndija besimi deri në kohën e Sulltan Mehmet Fatihut. Mjafton të kemi një vend në zemrën e të Dashurit tonë ﷺ, mjafton të kemi një vend në Ditën e Kijametit...!

Ngadhënjimi i Stambollit erdhi 857 vjet pas hixhretit (shpërnguljes së myslimanëve nga Meka në Medine) në kohën e të parit tonë, të madhit Fatih Sulltan Mehmed. Do të thotë, që ne duhet ta njohim nga afër këtë prijës të shquar.

Aftësitë e tij lindura, duke u bashkuar me edukimin materialo-shpirtëror që kishte marrë, e kishin përgatitur prej kohësh për “ngadhënjimin e shquar” (feth-i mubin)! Ai thoshte duke e përsëritur si refren:

“Ose Bizanti do të na marrë ne, ose ne do ta marrim Bizantin!”

*Historia është
kujtesa e një kombi
dhe përmbledhja
e eksperiencave
kombëtare. Kjo është
arsyeja pse e kaluara
është kaq e rëndësishme.
Aty ku mbaron e kaluara
mbaron kombi, mbaron
njeriu, mbaron kuptimi.
Sepse, në një farë mënyre,
një komb përbëhet nga
vetë historia.*

Ngadhënjimi i Stambollit është sigurisht fundi i Perandorisë Bizantine. Është fundi i një epoke dhe fillimi i një epoke të re.

JYZAKË:

Natyrisht!

**Hoxha i nderuar
Osman Nuri TOPBASH:**

Allahu i Madhëruar, ngadhënjimin e Stambollit ua dhuroi Osmanëve. Stambolli është sihariqi i të Dërguarit të Allahut ndaj nesh, dhe një amanet për brezat e ardhshëm. Në dashtë Zoti, ai do të

vazhdojë të jetë qendra e qytetërimit islam me xhamitë dhe ezanet e tij deri në fund të jetës.

Kur përmendim Stambollin, natyrshëm na vjen ndër mend sahabiu i shquar, Ebu Ejub el-Ensari. Ai ishte nikoqiri i të Dërguarit të Allahut. Luftoi me të ﷺ, shpenzoi bujarisht pasurinë për të. Ai mori pjesë në dy ekspedita ushtarake në Stamboll, kur ishte në një moshë të thyer, mbi tetëdhjetë vjeç, me qëllim që të mund ta përcillte këtë hadith sihariques dhe të zinte (një) vend në zemrën e të Dërguarit të Allahut.

Madje la porosi:

“Nëse vdes në këtë ekspeditë, më varrosni në vendin më të largët ku ka hedhur hapin ushtari i fundit, në mënyrë që ai, i cili do vijë pas meje, të mund të përparojë më tutje.”

Me pak fjalë, ai u përpoq të hapte një horizont, qoftë edhe me trupin e tij. Dhe vërtet, ata që erdhën pas ia përmbushën këtë porosi. Pas kësaj, filluan ekspeditat në Evropë.

Natyrisht, një numër i madh prej sahabëve u martirizuan në kufi të Stambollit. Shumica e tyre u varrosën në afërsi të hz. Ejub el-Ensariut, prandaj dhe kjo zonë u quajt nga Osmanët, si: “zona e haremit”. Në këtë zonë nuk u lejua të hynin jomyslimanët, (si simbolikë e respektit ndaj tyre.)

Tani, në pamje të jashtme ne jemi të gjallët, ndërsa Ebu Ejub el-Ensari është i vdekur 1400 vjet më parë. Mirëpo, kush vizitohet më shumë, ne apo ai? Shohim se jo vetëm nga Turqia, por nga e gjithë bota, vizitorët nuk reshtin së ardhuri për ta vizituar.

Nëse një komb e largoni nga vlerat e tij shpirtërore dhe ndërgjegjia historike, pas nuk mbetet gjë tjetër veçse një tufë njerëzish. Kjo është arsyeja pse duhet t'ua pasqyrojmë veçanërisht të rinjve tanë këtë histori të ndritur.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, ashtu si historia dhe arkitektura e Stambollit, edhe pozita e tij gjeografike është jashtëzakonisht e bukur.

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Po, ashtu është edhe në aspektin e jashtëm.

Poeti Nedim e shpreh shumë bukur në një poezi, natyrisht me pak aludim (aluzion) të hiperbolizuar:

“Stambolli është një qytet i tillë që nuk mund të çmohet dot,

Për një gur të vetëm të tij, mund të flijohet gjithë pasuria e Iranit...!

Është një xhevahir i tillë mes dy deteve,

I denjë të peshohet me diellin që ndriçon botën...!”

Bosfori është si gjerdani i Stambollit... Ditën është plot me hijeshi, me të cilën nuk ngopesh dot, natën i shkrirë në harmoni me hënën që ndriçon plot. Si të ishin vargje hyjnore. Allahu i Madhëruar e ka krijuar aq bukur Bosforin, sa që po të ishte pak më i gjerë, do të dukej si det. Po të ishte pak më i ngushtë, do të dukej si përrua. Allahu i Madhëruar i ka dhënë një formë, një hijeshi dhe një delikatesë të tillë, pra përfshin një mirësi hyjnore në krijimin e tij.

Stambolli është stolisur me bukuri natyrore, materiale dhe shpirtërore.

*Bosfori është
si gjerdani i
Stambollit...Ditës
plot me hijeshi që
nuk i ngopesh dot,
natës i shkrirë në
harmoni me hënën
që ndriçon plot.
Si të ishin vargje
hyjnore.*

Ashtu si në ndërtimin e një xhamie, mbi kaligrafinë, zbukurimet dhe dekorin, duhet të mbizotërojë xhemati i singertë dhe kuvendet e diturisë, edhe ndërtimi shpirtëror i një qyteti duhet t'i paraprijë ndërtimit të tij material.

Pas ngadhënjimit të këtij vendi të begatë, të parët tanë e kthyen atë në një epiqendër të botës islame. Reliket e Shenjta (Amanetet e Shenjta) u sollën nga Javuz Sulltan Selimi dhe u vendosën në Pallatin e Topkapisë.

Tërheq vëmendjen edhe fakti, që:

Stambolli u bë qendra e kalifatit (hilafetit). Madje, pelegrinët nga Maroku, Afrika e Veriut dhe Azia Qendrore fillimisht vinin në Stamboll, qëndronin për një kohë në këtë qendër të hilafetit, vizitonin veçanërisht Reliket e Shenjta dhe më pas vazhdonin rrugën për në haxh. Ky është pra Stambolli!

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, ne duam t'i bëjmë të rinjtë tanë ta duan Stambollin. Prej ku duhet të fillojmë ta vizitojmë këtë qytet, ose më mirë të themi, ta duam atë?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Poeti me një dyvargësh të bukur, shprehet:

*A nuk mjafton për njerëzit e këtij qyteti ky bekim i Zotit,
Ebu Ejub el-Ensari, i dashuri i Profetit...!*

Pra, të fillojmë që nga vizita e këtij vendi të begatë, në

*Ashtu si në ndërtimin
e një xhamie, mbi
kaligrafinë, zbukurimet
dhe dekorin, duhet të
mbizotërojnë xhemati i
singertë dhe kuvendet
e diturisë, edhe
ndërtimi shpirtëror
i një qyteti duhet t'i
paraprijë ndërtimit të
tij material.*

mënyrë që të përfitojmë mirësitë e Zotit të Gjithësisë. Sulltanët në Perandorinë Osmane, si pjesë e ceremonisë së kurorëzimit, ngjeshnin shpatën pikërisht në këtë vend (tek tyrbja e Sulltan Ejjubit). Pas kësaj vizite, mund të vazhdohet me kryeveprat e qytetërimit tonë, si: Kompleksi Sulejmanije, Xhamia Blu, etj.

Para një viti u organizua një mbledhje arkitektësh në rang botëror, në të cilën mori pjesë edhe një miku ynë. Aty u deklarua se:

“Të jesh në gjendje të imitosh veprat e arkitekt Sinanit, sot përbën një art më vete. Pra, të jesh në gjendje thjesht ta imitosh, do të thotë që je një arkitekt i madh.”

JYZAKË:

Edhe imitimi...

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Pra, të jesh në gjendje thjesht ta imitosh, do të thotë që je një arkitekt i madh. Madje, shtuan se:

“Po të ishin materialet dhe mundësitë e sotme të ndërtimit, atëherë kushedi sa kryevepra të tjera do dilnin në pah...”

Mirëpo, silueta e Stambollit sot, për fat të keq është e prishur nga ndërtesat shumë të larta. Edhe për këtë ka shumë për të folur...

Stambolli u bë qendra e kalifatit (hilafetit). Madje, pelegrinët nga Maroku, Afrika e Veriut dhe Azia Qendrore fillimisht vinin në Stamboll, qëndronin për një kohë në këtë qendër të hilafetit, vizitonin veçanërisht reliket e shenjta dhe më pas vazhdonin rrugën për në haxh. Ky është pra Stambolli!

PERSONALITETI NË ARKITEKTURË...

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, arkitekti dhe piktori i famshëm italian Leonardo da Vinci i shkroi një letër Sulltan Bajazidit të II-të, në të cilën i propozoi të skiconte vetë planet dhe projektet e xhamive dhe veprave të tjera të artit në Stamboll. Mirëpo, Sulltani nuk iu përgjigj pozitivisht këtij propozimi. Çfarë mund të na thoni rreth arsyes së saj?

"Të jesh në gjendje të imitosh veprat e arkitekt Sinanit, sot përbën një art më vete. Pra, të jesh në gjendje thjesht ta imitosh, do të thotë që je një arkitekt i madh."

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Ky propozim shkaktoi një gëzim të madh mes vezirëve të pallatit, të cilët thanë: "Do vijë një arkitekt me famë botërore dhe do të strukturojë Stambollin..."

Por, djali i Fatihut, Sulltan Bajaziti, u përgjigj:

"-Jo!"

"Po qe se e pranojmë këtë propozim, në vendin tonë do të sundojë arkitektura e krishterë, ndërsa ne duam të zhvillojmë arkitekturën sipas stilit dhe frymës sonë."

Natyrisht, kjo pikëpamje shpreh horizontin e një myslimani të mençur, të zgjuar dhe të ndjeshëm. Pas kësaj në skenën e historisë u shfaqën arkitektë me famë, si Sinani e të tjerë, të cilët ishin shëmbëlltyrë e frymës dhe stilit tonë.

Për më tepër, Islami nuk ka nevojë të imitojë një kulturë tjetër. Sepse kultura islame është një majë e pakapërcyeshme.

Stambolli është plot me kujtime të mrekullueshme të së shkuarës, e ndërtuar nga të parët tanë, pikërisht me këtë vetëdije. Komplekset, xhamitë, gurët e lëmoshës, varrezat e dëshmorëve, dergahet dhe tyrbet...

Historia është kujtesa e një kombi dhe përmbledhja e eksperiencave kombëtare. Kjo është arsyeja pse e kaluara është kaq e rëndësishme. Aty ku mbaron e kaluara mbaron kombi, mbaron njeriu, mbaron kuptimi.

Sepse, në një farë mënyre, një komb përbëhet nga vetë historia. Nëse një komb e largoni nga vlerat e tij shpirtërore dhe ndërgjegjja historike, pas nuk do mbetet gjë tjetër veçse një tufë njerëzish. Kjo është arsyeja pse duhet t'ua mësojmë veçanërisht të rinjve tanë këtë histori të ndritur.

*Allahu i Madhëruar,
ngadhënjimin
e Stambollit ua
mundësoi Osmanëve.*

*Stambolli është
sihariqi i të Dërguarit
të Allahut ndaj nesh,
dhe një amanet për
brezat e ardhshëm. Në
dashtë Zoti, ai do të
vazhdojë të jetë qendra
e qytetërimit islam me
xhamitë dhe ezanet e
tij deri në fund të jetës.*

Teqet dhe zavijet ishin shumë të rëndësishme, pasi ishin kthyer në qendra rehabilitimi. Kush kishte ndonjë problem në familje ose në punë, shkonte tek këto qendra dhe gjente qetësi përmes kuvendimeve fetare.

Këto teqe ishin edhe qendra të jash-tëzakonshme edukimi dhe mësimi.

Aty u edukuan personalitete me mirësjellje, elegancë, altruizëm, bujari dhe vetëmohim me një etikë të trashëguar nga Profeti ﷺ.

JYZAKË:

A mund të thuhet se është bërë një lloj terapie?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

- Po, kështu mund të shprehemi me termat e sotëm.

Por, për fat të keq, në kohën tonë, nuk e gjejmë më këtë kurë.

Për shembull, sot njerëzit shkojnë në stadione dhe nuk përmbahen. Nganjëherë nxjerrin nga goja fjalë të papërshtatshme, gjë e cila përbën diçka joetike. E njëjta gjë ekspozohet edhe përballë ekraneve, apo qoshkave të internetit. Thelbi i çështjes qëndron në orientimin e duhur të prirjeve negative të nefsit. Me pak fjalë, bota e brendshme shpirtërore e njeriut neglizhohet, madje, në vend që të shuhen prirjet negative të egos, kultivohen (motivohen) edhe më tepër.

Të gjitha këto, janë fenomene negative që nuk i kanë hije dimensionit shpirtëror të Stambollit, i cili përbën një sihariq të Profetit ﷺ.

Në të shkuarën, fryma mistike për të cilën folëm më sipër, pasqyrohej edhe në arkitekturë. Arkitekti Sinani është autor i kryeveprave të kësaj fushe. Pas tij, Sedefkar Davud Ağa, Arkitekti Ahmed Ağa, Tahir Ağa...

Shohim se jo vetëm arkitektët, por edhe të gjithë nëpunësit shtetëror osman të asaj periudhe e deri te njerëzit e thjeshtë kishin një formim mistik (sufi).

Ata nuk projektonin thjesht një ndërtesë por, ishin autorë të shumë detajeve plot elegancë të pasqyruara në to.

*Islami nuk ka
nevojë të imitojë
një kulturë
tjetër. Sepse
kultura islame
është një majë e
pakapërcyeshme.*

Gjithashtu, shohim se veprat e tyre arkitekturore, kishin një ngjyrosje mistike. Pse ajo kube ishte ndërtuar në atë lartësi; pse ajo xhami kishte gjashtë, ndërsa një tjetër kishte katër minare; pse në atë xhami ishte shpalosur një detaj estetik; të gjitha këto kishin një kuptim të thellë.

Natyrish, prirjet shpirtërore të zemrës pasqyroheshin më së miri në çdo element të këtyre veprave.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, a mund të sillni disa shembuj të këtyre kuptimeve të thella?

Kur e vëzhgojmë nga afër arkitekturën e kompleksit të Sulejmanijes, vërejmë se nuk ka asnjë linjë të ashpër, përkundrazi, mbizotërojnë linjat e buta. Me fjalë të tjera, kubetë dhe harqet kanë një hijeshi që të qetëson shpirtin. Ndërsa, kur e shikojmë nga larg, të jep përshtypjen e një siluete njerëzore në gjendje lutjeje. Minaret ngjajnë me duart hapur qiellit, me lutje që ngrihen lart.

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Kur shikojmë ndërtimin e këtyre xhamive, para së gjithash vërejmë se, çdo gur vendosej me abdes. Pra, masat e marra në aspektin shpirtëror ishin evidente.

Për shembull;

Kur po ndëртоhej kompleksi Sulejmanije, Sulltan Sulejman Ligjvënësi, urdhëroi:

- Kafshët e uritura, fillimisht do të ushqehen, pastaj do të përdoren për të mbajtur ngarkesa.

- Nëse janë të lodhura, do të lihen të pushojnë.

Kjo është qasja e besimtarit, ndaj

krijesave! (Ky është këndëvështrimi i besimtarit ndaj krijesave!)

I është kushtuar vëmendje edhe të drejtave të krijesave!

Madje, pas çeljes së kompleksit të Sulejmanijes, Sulltan Sulejman Ligjvënësi, i mblodhi të gjithë punëtorët, mjeshtërët dhe inxhinierët dhe u deklaroi:

“Nëse dikush pa dashje, nuk e ka marrë të drejtën që i takon, i lutem të vijë ta kërkojë të drejtën e tij. Nëse ka punëtorë të tillë që nuk ndodhen këtu për momentin, ju lutem përcillenë edhe tek ata. Le të vijnë dhe të kërkojnë të drejtat e tyre...”

Me pak fjalë, së pari i është kushtuar shumë vëmendje të drejtës njerëzore.

Sa i përket kuptimeve të thella;

Përmbushja shpirtërore shfaqej dukshëm edhe në elementet arkitekturore.

Simbolikisht, mihrabi dukej si Xhebraili, thua se po zbret një ajet që pasqyrohej më tej në kube.

Kubeja dukej si i Dërguari i Zotit.

Nga ajo kube, ai zë, ajo thirrje, jehonte në të gjithë xhaminë, e më pas përhapej në të gjithë umetin.

Kur e vëzhgojmë nga afër arkitekturën e kompleksit të Sulejmanijes, vërejmë se nuk ka asnjë linjë të ashpër, përkundrazi, mbizotërojnë linjat e buta. Me fjalë të tjera, kubetë dhe harqet kanë një hijeshi që të qetëson shpirtin.

*Kur po ndërtohej
kompleksi Sulejmanije,
Sulltan Sulejman
Ligjvënësi, urdhëroi:
Kafshët e uritura,
fillimisht do të ushqehen,
pastaj do të përdoren
për të mbajtur ngarkesa.
Nëse janë të lodhura, do
të lihen të pushojnë. Kjo
është qasja e besimtarit,
ndaj krijesave! (Ky
është këndëvështrimi
i besimtarit ndaj
krijesave!)*

Ndërsa, kur e shikojmë nga larg, të jep përshtypjen e një si-luete njerëzore në gjendje lutjeje (që po lutet).

Minaret ngjajnë me duart hapur qiellit, me lutje që ngrihen lart.

Një simbolikë shumë e bukur.

Shatërvani, kopshti, lulet e gjelbërimi, formojnë një tërësi plot bukuri dhe hijeshi.

*Nënat tona, simbol
i mëshirës, ishin
të brumosura
me edukatën e
tasavufit, të cilën
e pasqyruan në
veprat e bamirësisë
publike. Sot shumica
e xhamive, shkollave,
shatërvaneve,
spitaleve në lagjet
historike janë të
gjitha trashëgimi e
tyre. Me fjalë të tjera,
pasuria dhe sultaneti
nuk arriti t'i devijonte
ato nga përulësia e
sinqertë ndaj Zotit.*

Xhamija Sulejmanije edhe ndriçi-min e ka unik, deri diku pak të zbehtë, e që të fal qetësi në shpirt.

Vlerat Ebxhed të lartësive të mi-nares dhe kupolës korrespondojnë me numra të tillë, si: (66) që simbolizon fjalën “Allah”, (92) fjalën “Muhamed”. Me fjalë të tjera, në çdo pjesë përbërëse të saj, fshihet një kuptim i thellë.

Si e tillë, ajo i tërheq të gjithë si një magnet.

Madje, edhe të huajt...

Një ditë, na nderoi me vizitën e tij ish imami i xhamisë Sulejmanije. Teksa po bisedonim, na tregoi ngjarjen e më-poshtme:

Një grup turistik vinte herë pas he-re, saqë më tërhoqi vëmendjen. U afro-va dhe i pyeta:

“- Ju e vizitoni shpesh këtë xhami, një herë në dy muaj, një herë në tre mu-aj. Kush jeni dhe çfarë ndjesie ju ngjall vizita në këtë faltore (vend, xhami)?”

Ata m'u përgjigjën:

“ - Jemi nga Amerika e Jugut. Kur vijmë këtu, shpirti ynë gjen paqe, zemra jonë prehet në qetësi.”

Poeti Jahja Kemal e përshkruan kështu poetikisht frymën shpirtërore të atij agimi feste në Sulejmanije:

Duke e shtuar dritën e zemrës sime çdo sekondë,
Ishte një mëngjes i lavdishëm në Sulejmanije,
Kjo orë festive nën qiellin tonë,
Në nëntë shekujt, i gjithë populli i tij, i gjithë vendi i tij,
Ajo reflekton nga vendi në vend nga peizazhi blu,
Velloja e pluhurosur e kohës po ngrihet çdo çast.
Që nga koha kur nata po përfundon,
Çfarë dëgjoni janë krahë në qiell dhe hapa në tokë.

JYZAKË:

*Pra, këto faltore historike janë bu-
rim qetësie dhe lehtësime shpirtëror, si
për vendasit, ashtu edhe për të huajt. Siç e përmendët edhe më
parë, janë qendra rehabilitimi...*

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Po, me të vërtetë, shohim se turistët që vizitojnë Sulejmani-
jen apo Xhaminë Blu, nuk largohen me të shpejtë, por qëndro-
jnë ulur për një kohë. Do të thotë se aty përjetojnë ndjesi dhe
dimensione shpirtërore të papërshkruara. Zemrat e lodhura gje-
jnë qetësi dhe bota e tyre e brendshme gjen prehje brenda asaj
klime të paqte.

**Sipas traditës
Osmane, ndërtimi
i xhamive me dy
minare zakonisht
ishte karakteristikë e
sulltanit dhe gruas së
tij. Për shembull, në
Yskydar, ndodhen 4
xhami të ndërtuara
nga gratë e sulltanit,
3 prej të cilave
janë me dy minare.
Këto nëna fisnike,
nuk e shpërdoruan
pasurinë e tyre, por
e shpenzuan në
bamirësi.**

Nga ana tjetër, për fat të keq, në Stambollin e sotëm shohim ndërtesa shumë të larta, që ngjajnë me bimë kaktusesh, apo gurë varresh. Natyrisht turistët nuk vijnë për të vizituar këto ndërtesa, as nuk sillen rreth tyre, sepse ato nuk u falin kënaqësi dhe paqe shpirtit (të tyre).

GRATË E VIRTYTSHME QË LANË SI TRASHËGIMI VEPRAT E BAMIRËSISË...

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, në mesin e vakufëve të krijuara në Perandorinë Osmane, një numër i konsiderueshëm u përket grave bamirëse. A mund të na flisni pak rreth kësaj?

*"Allahu është i Mirë
me robërit e Vet dhe i
jep begati kujt të dojë."
(Shura, 19)*

*Allahu i Plotfuqishëm na
fton të jemi falënderues.
Çfarë është falënderimi?
Është t'i shmangesh
përdorimit të mirësive të
Allahut përtej pëlqimit
të Tij. Të jemi përherë të
vetëdijshëm se në çdo
moment ndodhemi nën
vëzhgimin hyjnor...*

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOP-BASH:

Në traditën Osmane të vakufëve, një numër i konsiderueshëm i tyre u përket grave bamirëse.

Normalisht, gratë i duan stolitë, bizhuteritë, sendet e tyre me vlerë. Por, historia ka dëshmuar se gratë e këtij qytetërimi, e kanë dashur më shumë bamirësinë sesa stolitë e tyre. Ato i këmbenin stolitë në vlera të hollash për t'i shpenzuar më pas në bamirësi. Në mënyrë të veçantë, gratë e sulltanit, të brumosura me edukatën e oborrit mbretëror, ishin në krye të garës për bamirësi.

Para së gjithash, duhet të flasim për Haremin ku ata u edukuan.

Në sarajet Osmane, Haremi ishte në fakt një shkollë e përsosur, edhe pse sot, për fat të keq, ajo ekspozohet si një vend argëtimi. Kjo s'ka asgjë të përbashkët me të vërtetën.

Haremi ishte një shkollë e vyer, që edukoi vajza dhe gra me vlera të çmuara shpirtërore.

Përse lindi nevoja për këtë shkollë?

Siç dihet,

Deri në kohën e Sulltan Fatihut, padishahët martoheshin kryesisht me bijat e pashallarëve, apo me vajza të shtresës së lartë. Kjo ishte një praktikë që nuk ngjallte reagime.

Mirëpo, teksa shteti u zgjerua, filloi të mbizotëronte ideja e ruajtjes së dinastisë. Tashmë filloi të bëhej i dukshëm rreziku që vajzat, të cilat vinin në pallat, të punojnë më vonë për interesat e familjeve të tyre dhe këto të fundit të kërkonin më pas të drejta.

Nëse japim një shembull;

Familja Çandarllë, e cila dha vezirë të njëpasnjëshëm në Perandorinë Osmane, arriti në atë gjendje sa të mbante qëndrim kundër Sulltanit. I gjendur në këto kushte, Sulltani ishte i shqetësuar nga mundësia e përhapjes së përçarjes në vend.

Ky rrezik ka ndodhur herë pas here.

Sot, për fat të keq, nën ndikimin e reklamave dhe modës, mbizotëron një lloj luksi dhe pompoziteti, madje kjo vihet re edhe në disa familje fetare të kamura. Po, ekziston mbulesa (hixhabi), por kjo është një mbulesë që kalon kufijtë e zbulimit të natyrshëm. Këtyre u thuhet me qesëndi "të pispillosurat". Natyrisht, kjo nuk është diçka e mirë. Besimtareve nuk u shkon të jenë "të pispillosura", por të jenë elegante, të thjeshta, dinjitoze, larg pompozitetit.

Për shembull, Sulltan Xhemi, i cili kishte hyrë në luftë për fron me të vëllanë Sulltan Bajazitin, i shkroi një letër në të cilën thuhej:

“Vëlla, eja ta ndajmë shtetin përgjysmë; në njërën gjysmë sundo ti, në tjetrën unë.”

Kurse Bejaziti e hodhi poshtë këtë propozim duke i dhënë këtë përgjigje:

“Trupi mund të më ndahet në dy copa, por toka e umetit, jo!

Po ashtu, në Kodin Ligjor të Sulltan Fatihut për sigurinë e shtetit, thuhej:

“Tani e tutje, në saraj nuk do merren vajza të shtresës së lartë, por robëresha.” Sigurisht, këto vajza duhej të edukoheshin shumë mirë, prandaj dhe u krijua Haremi.

Gratë e tjera, duke marrë shembull prej sulltaneshave, përpiqeshin të shërbenin me “aq sa kishin mundësi”. Kush nuk kishte më shumë, te paktën dhuronte një rahle dhe e vendoste në xhami...

Fillimisht ato bëheshin pjesë e një edukimi intesiv, 7-vjeçar. Programi mësimor, fillonte çdo ditë pas namazit të te-hexhudit, deri në kohë të drekës, në të cilën bëhej një pushim, për të rifilluar përsëri më pas.

Çdo bashkëshorte (grua) e sulltanit zotëronte së paku dy gjuhë të huaja, njohuri shkencore, njohuri fetare dhe në mënyrë të veçantë edukoheshin me frymën e tasavufit. Ato u edukuan me ndjenjën e mëshirës dhe dhembshurisë, për të qenë nëna të denja të këtij umeti.

Çdo cilësi e karakterit të tyre mbahej shënim: tiparet e moralit, shërbimit, mëshirës dhe dhembshurisë...Trashë-

gimtarët e kurorës mbretërore, zgjidhnin për bashkëshorte, më të mirat prej tyre, më pas zgjidhnin pashallarët dhe paria. Kjo sepse, këto vajza ishin edukuar më së miri në pallat, prandaj quheshin me gjuhën e popullit, “vajzat e sarajeve”.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, këto zonja vinin në Harem pa pasur pasuri, por pas linin shumë vakufe dhe komplekse. Kujt i përkisnin këto para?

Hoxha i nderuar

Osman Nuri TOPBASH:

Po, këto zonja vinin në Harem pa pasur pasuri. Ato nuk kishin asnjë të ardhur. Mirëpo, me kalimin e kohës, kur martohehin me sulltanë, apo bëheshin nëna të sulltanëve, merrnin dhurata të shumta prej tyre. Po ashtu, ato merrnin edhe rrogë. Madje, Sulltan Javuz Selimi u kishte ndarë atyre të ardhura të veçanta në zonën e Iranit.

Nënat tona, simbol i mëshirës, ishin të brumosura me edukatën e tasavufit, të cilën e pasqyruan në veprat e bamirësisë publike. Sot shumica e xhamive, shkollave, shatërvaneve, spitaleve në lagjet historike, janë të gjitha trashëgimi e tyre.

Sipas traditës Osmane, ndërtimi i xhamive me dy minare zakonisht ishte karakteristikë e sulltanit dhe gruas së tij.

Për shembull, në Yskydar, ndodhen 4 xhami të ndërtuara nga gratë e sulltanit, 3 prej të cilave janë me dy minare.

*Gratë bamirëse
shpërndanin pije
të ëmbla para
xhamive, elb zogjve
dhe vendosnin
gurë pushimi për
punëtorët që bartinin
shporta me ngarkesë,
në mënyrë që “të
pushonin pak, pastaj
të vazhdonin rrugën.”
Mëshirë, mëshirë,
mëshirë...*

Këto nëna fisnike, nuk e shpërdoruan pasurinë e tyre, por e shpenzuan në bamirësi. Ato nuk sollën në shoqëri modën e sarajit dhe luksin e tij. Edhe pse zotëronin pasuri të mëdha, ato ishin shumë modeste.

Me fjalë të tjera, pasuria dhe sulltaneti nuk arriti t'i devijonte ato nga përlësia e sinqertë ndaj Zotit.

Sot, për fat të keq, nën ndikimin e reklamave dhe modës, mbizotëron një lloj luksi dhe pompoziteti, madje kjo vihet re edhe në disa familje fetare të kamura. Po, ekziston mbulesa (hixhabi), por kjo është një mbulesë që kalon kufijtë e zbukurimit të natyrshëm. Këtyreve u thuhet me qesëndi “të pispillosurat”. Natyrisht, kjo nuk është diçka e mirë. Besimtareve nuk u shkon të jenë “të pispillosura”, por të jenë elegante, të thjeshta, dinjitoze, larg pompozitetit.

Në qytetërimin Osman, çezmat ndërttoheshin me një hijeshi dhe finesë të veçantë. Kishin një arkitekturë elegante, e cila të jepte qetësi kur i shikoje. Ata që shuanin etjen në këto burime të freskëta, ndjenin qetësi në zemrat e tyre.

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, kur flitet për vakufet që themeluan sulltaneshat e sarajeve, nuk duhet pandehur se ato ishin të vetmet që bënë bamirësi. Natyrisht edhe njerëzit e thjeshtë përjetonin emocionin e dhurimit (infak)...

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOP-BASH:

Natyrisht, sulltaneshat përbënin një shembull të mirë. Gratë e tjera, duke marrë shembull prej tyre, përpiqeshin të shërbenin me “aq sa kishin mundësi”. Kush nuk kishte më shumë, të paktën dhuronte një rahle dhe e vendoste në xhami. Ato shpërndanin pije të

ëmbla para xhamive, elb zogjëve dhe vendosnin gurë pushimi për punëtorët që bartnin shporta me ngarkesë, në mënyrë që “të pushonin pak, pastaj të vazhdonin rrugën.”

Gratë bamirëse shpërndanin pije të ëmbla para xhamive, u hidhnin elb zogjve dhe vendosnin gurë pushimi për punëtorët që bartnin shporta me ngarkesë, në mënyrë që “të pushonin pak, pastaj të vazhdonin përsëri rrugën.”

Në qytetërimin tonë, sulltaneshat nuk ishin të vetmet, të gatshme dhe këmbëngulëse për të fituar shpërblyimin hyjnor, por të gjithë nxitonin për të bërë vepra të mira, me aq sa kishin mundësi.

Kështu, ishin të shumta xhamitë, medresetë, shatërvanet, çezmat dhe mensat për nevojtarët, të cilat u ndërtuan nga gra jashta oborrit mbretëror.

Le të japim vetëm një shembull:

Në Sulltantepe, Yskydar, është ngritur xhamia vakuf e H. Hesna Hatun.

Kjo zonjë ishte dadoja e Sulltaneshës Mihrimah, e cila kishte kaluar një sëmundje në fëmijërinë e saj, prandaj dhe e sillte shpesh në kodrat e Yskudarit për të marrë ajër të pastër. Ajo arriti ta ndërtonte këtë xhami me kontributet e saj, dhe që prej asaj dite, në Sulltantepe nuk reshtin lutjet dhe sexhdet në këtë faltore. Dhe mendoni pak, ajo ishte vetëm një dado.

*Në sarajet Osmane,
Haremi ishte në
fakt një shkollë e
përsosur, edhe pse
sot, për fat të keq,
ajo ekspozohet si
një vend argëtimi.
Kjo s'ka asgjë të
përbashkët me të
vërtetën. Haremi
ishte një shkollë e
vyer, që edukoi vajza
dhe gra me vlera të
çmuara shpirtërore.*

Dhe çka është më e rëndësishmja, ato rritën dhe edukuan fëmijë, të cilët në të ardhmen do të kryenin shërbime të jashtëzakonshme, dhe u bënë mbështetje shpirtërore për baballarët e tyre. Ndoshta, emrat e këtyre zonjave nuk u regjistruan askund, sepse ato ishin thjesht dhe vetëm në kërkim të “kënaqësisë hyjnore”. Çdo gjë e bënë për hir të Krijuesit. Shërbimet i kryen brenda thelbit të tyre.

ELEGANCA NË NDËRTIMIN E ÇEZMEVE...

JYZAKË:

Hoxhë i nderuar, çezmat zënë një vend të rëndësishëm në mesin e vakufëve, të cilat lanë trashëgimi gratë bamirëse. Çfarë mund të na thoni në lidhje vendin që zënë këto vepra bamirësie në qytetërimin tonë?

Hoxha i nderuar Osman Nuri TOPBASH:

Në qytetërimin Osman, çezmat ndërtoheshin me një hijeshi dhe finesë të veçantë.

Kishin një arkitekturë elegante, e cila të jepte qetësi kur i shikoje. Ata që shuanin etjen në këto burime të freskëta, ndjenin qetësi në zemrat e tyre.

Në disa prej këtyre çezmave, përcaktohej përmes vargjeve poetike edhe data e ndërtimit të saj, në përputhje me përlogaritjen Ebxhed. Kjo quhej “Tarih

“Nëse duam, Ne e bëjmë atë (ujin) të njelmët, andaj përse nuk jeni mirënjohës?!” (Vakia, 70)

I gjithë uji i pastër-i papastër, pa përjashtim, avullon dhe ngrihet në qiell. Aty pastrohet, duke qarkulluar nga njëra re në tjetrën. Është sikur të jetë ngritur lart në qiell një det i madh, i pakufizuar, i cili më pas zbrer i pastër nga të gjitha papastërtitë në vende të ndryshme gjeografike.

Düşürme”¹. Kaligrafi dhe gdhendësi kishin shkrirë artin e tyre me elegancën më të bukur.

Çështë më e rëndësishmja, mbi këto burime jete (çezme) shkruheshin vargje kuranore. Sa herë që dikush pinte në këto burime shpirtërore, i lexonte ato vargje duke përjetuar një thellësi emocionesh, nën një klimë përsiatjeje. Le të japim shembuj të vargjeve kuranore të shkruara në këto burime. Në suren Enbija, Allahu i Madhëruar, thotë:

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ

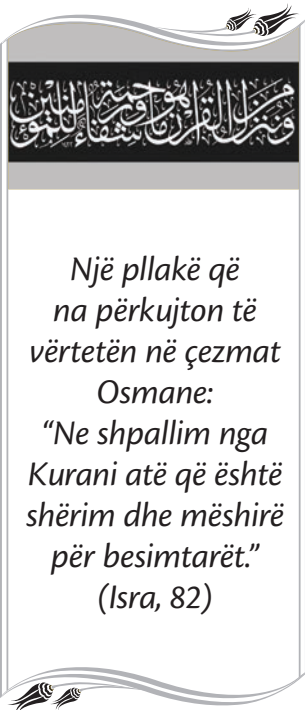
“...Ne e bëmë nga uji çdo gjë të gjallë.” (Enbija, 30)

Ndërsa, në suren Vakia, thotë:

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ

“Nëse duam, Ne e bëjmë atë (ujin) të njelmët, andaj përse nuk jeni mirënjohës?!” (Vakia, 70)

Këto vargje kuranore na ftojnë të meditojmë. I gjithë uji i pastër-i papastër, pa përjashtim, avullon dhe ngrihet në qiell. Aty pastrohet, duke qarkulluar nga njëra re në tjetrën. Është sikur të jetë ngritur lart në qiell një det i madh, i pakufi, i cili më pas zbret i pastër nga të gjitha papastërtitë në vende të ndryshme gjeografike. Pastaj ky ujë sërish ndotet në tokë. Qarkullon në kafshë, tokë, njerëz, dhe përsëri pastrohet në qiej, për të zbritur sërish i pastër. Kurani Famëlartë gjithashtu flet shumë për shiun. Të gjitha këto janë mësimë për ne...

Një pllakë që
na përkujton të
vërtetën në çezmat
Osmane:
“Ne shpallim nga
Kurani atë që është
shërim dhe mëshirë
për besimtarët.”
(Isra, 82)

1. Arti i përcaktimit të datës së një ngjarjeje në një varg, dyvargësh ose frazë në përputhje me llogaritjen Ebxhed në kulturën islame.

Përsëri, në suren Insan, Allahu i Madhëruar sjell shembullin e një lumi në Xhenet, duke thënë:

وَسَقِيهِمْ رُبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

“Zoti i tyre do t’u japë të pinë pije të pastër.” (Insan, 21)

Në ajete të tjera thuhet:

وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ

“...(Allahu) t’i shërojë shpirtat e besimtarëve.” (Teube, 14)

Turistët që vizitojnë Sulejmanijen apo Xhaminë Blu, nuk largohen me të shpejtë, por qëndrojnë ulur për një kohë. Kjo do të thotë se aty përjetojnë ndjesi dhe dimensione shpirtërore të papërshkruara. Zemrat e lodhura gjejnë qetësi dhe bota e tyre e brendshme gjen prehje brenda asaj klime të paqtë.

وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ

“...(Kurani) shërim për zemrat tuaja...” (Junus, 57)

وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

“Ne shpallim nga Kurani atë që është shërim dhe mëshirë për besimtarët...” (Isra, 82)

Pra me fjalë të tjera, na bëhet e ditur se Kurani Famëlartë është shërim për ne.

Përsëri një edukatë që na mësohet nga Allahu i Madhëruar:

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ

“...i Cili, kur sëmurem, më shëron...” (Shuara, 80)

Pra, një lutje që uji i atij burimi të

jetë shërim. Allahu i madhëruar jep shërim me ujë, po aq edhe me Kuranin Fisnik.

Allahu i Madhëruar thotë:

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ

“Allahu është i Mirë me robërit e Vet dhe i jep begati kujt të dojë.” (Shura, 19)

Çfarë është falënderimi?

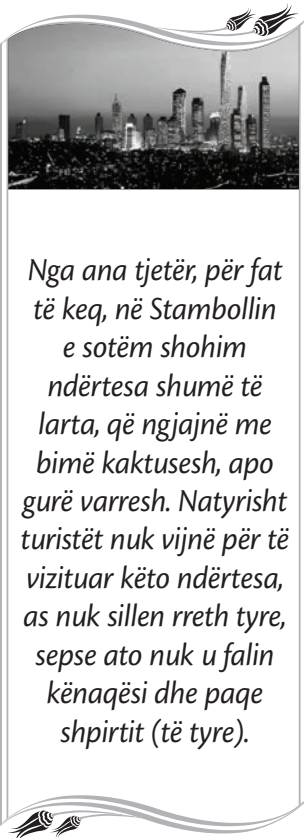
Është t'i shmangesh përdorimit të mirësive të Allahut përtej pëlqimit të Tij. Të jemi përherë të vetëdijshëm se në çdo moment ndodhemi nën vëzhgimin hyjnor...

Me pak fjalë, këto vepra bamirësie, u falnin njerëzve paqe e qetësi. Kur afrohesh për të pirë ca gllënka ujë, forma e jashtme arkitekturore ndërthurur me vargjet kuranore me kuptime të thella, të zhytnin në detin e përsiatjes. Ky është një nivel i jashtëzakonshëm që qytetërimi islam reflekton qoftë edhe në këto burime uji.

Lutemi, që Allahu i Madhëruar të na mundësojë të jetojmë dhe jetësojmë virtytet e jashtëzakonshme të të parëve tanë!

Të na i mbushë zemrat me mëshirë dhe të na lehtësojë rrugën drejt ringjalljes së qytetërimit tonë të vakufëve!

Amin...!

Nga ana tjetër, për fat të keq, në Stambollin e sotëm shohim ndërtesa shumë të larta, që ngjajnë me bimë kaktusesh, apo gurë varresh. Natyrisht turistët nuk vijnë për të vizituar këto ndërtesa, as nuk sillen rreth tyre, sepse ato nuk u falin kënaqësi dhe paqe shpirtit (të tyre).

